

**PRZEDSIĘBIORSTWO
REALIZACYJNE**

sp. z o.o.

ul. Kościuszki 34G
83-200 Starogard Gdański
tel/fax (58) 562-20-57, (58) 561-14-78
e-mail: pprdom@pprdom.pl

PROJEKTOWO -

załącznik nr 1
do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Trzebielino
z dnia .....

OBIEKT	GMINA TRZEBIELINO
NAZWA OPRACOWANIA	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA (dla obszaru w granicach administracyjnych)
RODZAJ OPRACOWANIA	UWARUNKOWANIA – SYNTEZA TEKST
ZLECENIODAWCA	GMINA TRZEBIELINO
GŁÓWNY PROJEKTANT	dr inż. arch. Barbara Jaszcuk-Skolimowska (uprawnienia urbanistyczne nr 1540)
SPRAWDZAJĄCY	mgr inż. arch. Maria Kielb-Stańczuk (uprawnienia do projektowania w planowaniu przestrzennym nr 1334/93)
OPRACOWANIE	mgr inż. Karol Maliszewski dr inż. arch. Barbara Jaszcuk-Skolimowska
NUMER UMOWY	3/2013 z dnia 14.01.2013r.
DATA	Listopad 2015

Spis treści

1. Część ogólna	3
1.1. Wstęp	3
1.2. Podstawa opracowania, materiały wyjściowe	5
1.3. Zespół autorski zmiany Studium	8
2. Uwarunkowania ponadlokalne i strategia rozwoju gminy	9
2.1. Wnioski wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)	9
2.2. Uwarunkowania i wnioski wynikające ze Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2020	11
2.3. Uwarunkowania i wnioski wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego	12
2.4. Uwarunkowania i wnioski wynikające z polityki przestrzennej gmin sąsiednich	16
2.5. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy	17
3. Uwarunkowania wewnętrzne	20
3.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu	20
3.2. Stan ładu przestrzennego i wymogów i jego ochrony	50
3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	51
3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	76
3.5. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	89
3.6. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	97
3.7. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	101
3.8. Stan prawny gruntów	109
3.9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	110
3.10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	111
3.11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	112
3.12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	112
3.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	112
3.14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	115

1. Część ogólna

1.1. Wstęp

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to **dokument własny samorządu gminy Trzebielino**, sporządzany przez Wójta Gminy, na podstawie Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r. (t.j. Dz.U. 2015 poz. 199, z późniejszymi zmianami) oraz Uchwały Rady Gminy Trzebielino Nr 81/XIV/2012 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino.

Niniejsze opracowanie stanowi zmianę – aktualizację dotychczasowego dokumentu studium uchwalonego uchwałą Rady Gminy Trzebielino Nr 49/XI/99 z dnia 15 lipca 1999 r. na podstawie obowiązującej wówczas Ustawy z dnia 07 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, z późn. zm.). Od czasu sporządzenia dokumentu studium dokonano jedną jego zmianę, uzupełniając dokument o pojedyncze ustalenia w obrębach geodezyjnych Cetyń, Poborowo i Starkowo w zakresie dopuszczenia inwestycji z zakresu energetyki wiatrowej (zmiana przyjęta uchwałą Rady Gminy Trzebielino Nr 241/XLV/2010 z dnia 10 listopada 2010 r.).

Główne przesłanki do aktualizacji dokumentu studium są następujące:

- Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie zostało w całości poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, ani nie sporządzono do jego ustaleń prognozy oddziaływania na środowisko, gdyż nie istniały w okresie sporządzania podstawowego dokumentu takie wymagania;
- Od momentu sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nastąpiły istotne zmiany w prawodawstwie związanym z gospodarką przestrzenną, które wpływają na kształt polityki przestrzennej gminy;
- W okresie od uchwalenia obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zmieniono strategię rozwoju województwa pomorskiego oraz uchwalono zmianę planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego – dokumenty te wyznaczają ramy polityki ponadlokalnej samorządu;
- Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie uwzględnia Ewidencji Zabytków, gdyż w okresie jego sporządzania nie istniał jeszcze ten dokument.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale jest podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy. Studium jest opracowaniem wiążącym przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w myśl ustawy nie mogą być sprzeczne z ustaleniami studium.

Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2015 poz. 199, z późniejszymi zmianami) studium sporządza się uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz ustalenia przestrzenne zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa i gminy. W szczególności uwzględnia się uwarunkowania określone w art. 9 i 10 ustawy:

Art. 9.

1. W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej "studium".

2. *Wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.*
3. *Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.*
4. *Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.*
5. *Studium nie jest aktem prawa miejscowego.*

Art. 10.

1. *W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:*
  - 1) *dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;*
  - 2) *stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;*
  - 3) *stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;*
  - 4) *stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
  - 5) *warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;*
  - 6) *zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;*
  - 7) *potrzeb i możliwości rozwoju gminy;*
  - 8) *stanu prawnego gruntów;*
  - 9) *występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;*
  - 10) *występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;*
  - 11) *występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;*
  - 12) *występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;*
  - 13) *stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;*
  - 14) *zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.*
  - 15) *uwarunkowania wynikające w szczególności z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.*

Trzeba także pamiętać, że przy wszelkich rozstrzygnięciach dotyczących zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z treścią art. 1 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględniać należy zwłaszcza:

- 1) *wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;*
- 2) *walory architektoniczne i krajobrazowe;*
- 3) *wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;*
- 4) *wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
- 5) *wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych;*
- 6) *walory ekonomiczne przestrzeni;*
- 7) *prawo własności;*
- 8) *potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa;*

9) *potrzeby interesu publicznego.*

Powyższe czynniki stanowią wraz z zasadą zrównoważonego rozwoju grupę uwarunkowań ogólnych. Polityka przestrzenna gminy, sposób zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni winna przyjmować zasadę zrównoważonego rozwoju jako podstawę wszelkich działań (zgodnie z art. 1 ustawy). Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń (wg Ustawy Prawo ochrony środowiska).

Niniejsze opracowanie zawiera zgodnie z wymogami ustawowymi uwarunkowania rozwoju przestrzennego, natomiast inne aspekty rozwoju społecznego i gospodarczego podejmowane są w tym opracowaniu tylko w zakresie niezbędnym, bezpośrednio oddziałującym na problemy przestrzenne. Samorząd gminy winien dążyć do poprawnego i zgodnego z wymogami ochrony środowiska kreowania nowych terenów zainwestowania, ale także do poprawy jakości i atrakcyjności obszaru gminy rozumianego jako środowiska życia jej mieszkańców.

Opracowanie wykonano w oparciu o przeprowadzone studia i analizy wyjściowe wielobranżowe, obejmujące swym zasięgiem obszar gminy, a w wybranych elementach szerszy zakres przestrzenny. Skojarzono oddzielnie analizowane wcześniej składowe przestrzeni. Zaprezentowano stany, czynniki, zjawiska i procesy w wielu sferach, które mają obecnie i które będą miały wpływ na kształtowanie przestrzeni gminy.

Niniejsze opracowanie stanowi część I elaboratu Studium – tekst UWARUNKOWAŃ.

1.2. Podstawa opracowania, materiały wyjściowe

- umowa nr 3/2013 z dnia 14.01.2013. zawartej pomiędzy Gminą Trzebielino a Przedsiębiorstwem Projektowo-Realizacyjnym „DOM” Sp. z o. o. w Starogardzie Gdańskim, na opracowanie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino.
- Uchwała Rady Gminy Trzebielino Nr 81/XIV/2012 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino

Podstawowe przepisy prawne:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2015 poz. 199, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 03 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1235, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1409, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1232, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2015 poz. 469)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami)

- Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2015 poz. 909)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2014 poz. 1446, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2015 poz. 782, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2015 poz. 520, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2015 poz. 196)
- Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. 2015 poz. 460)

Materiały wyjściowe:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebielino przyjętego uchwałą Rady Gminy Trzebielino Nr 49/XI/99 z dnia 15 lipca 1999 r.
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino o pojedyncze ustalenia w obrębach geodezyjnych Cetyń, Poborowo i Starkowo przyjętego uchwałą Rady Gminy Trzebielino Nr 241/XLV/2010 z dnia 10 listopada 2010 r.
- Obowiązujące plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego opublikowane w Dziennikach Urzędowych Województwa Pomorskiego i Województwa Słupskiego w latach 1998 – 2012
- Nieobowiązujący od 2003 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy tzw. ogólny (sporządzony i uchwalony wg ustawy z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym)
- Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dot. obszaru gminy w latach 2003-2012 - rejestr wydanych decyzji.
- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju przyjęta Uchwałą Rady Ministrów Nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 r. (Monitor Polski z 27 kwietnia 2012 poz. 252)
- Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2020 przyjęta uchwałą Nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego przyjęty uchwałą Nr 1004/XXXIX/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009 r.
- Programy operacyjne województwa pomorskiego, z których wynikać może konieczność realizacji ponadlokalnych zadań publicznych na obszarze gminy Trzebielino oraz inne dokumenty uchwalone przez Sejmik Województwa Pomorskiego lub zarząd Województwa Pomorskiego, które wyznaczają kierunki rozwoju lub określają ramy prowadzenia działań prorozwojowych,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylnica uchwalone uchwałą Nr III/25/2002 Rady Gminy w Kobylnicy z dnia 30 grudnia 2002 r. zmienione uchwałą Nr XL/527/2010 Rady Gminy Kobylnica z dnia 16 lutego 2010 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębica Kaszubska uchwalone Uchwałą Nr VI/30/2011 Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 30 marca 2011 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kępice uchwalone uchwałą Nr XVII/102/99 Rady Miejskiej w Kępicach z dnia 16 grudnia 1999r.

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Miastko, zatwierdzone uchwałą nr 60/L/98 Rady Miasta i Gminy w Miastku z dnia 17 czerwca 1998 r.
- zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołczygłowy, której tekst ujednolicony został uchwalony Uchwałą Rady Gminy Kołczygłowy Nr XXVI/196/2012 z dnia 28 grudnia 2012 r.
- Strategia Rozwoju Społeczno Gospodarczego Gminy Trzebielino na lata 2007-2015 Business Mobility International Spółka z o.o. ze Słupska (2007)
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino marzec 2013; Biuro Projektów i Wdrożeń Proekologicznych proeko z Gdańska;
- Program Opieki nad Zabytkami Gminy Trzebielino na lata 2009 - 2013 uchwalony Uchwałą Nr 165/XXXIII/2009 z dnia 07 października 2009 r.
- Studium sfery społeczno-gospodarczej gminy Trzebielino - opracowanie wykonane na potrzeby sporządzanego dokumentu studium - autor: mgr. inż. A. Piotrkowski; Starogard Gdański, 2013;
- Analiza stanu istniejącego oraz ocena możliwości rozwojowych dotyczących infrastruktury technicznej - opracowanie wykonane na potrzeby sporządzanego dokumentu studium - autor: mgr inż. B. Jodłowska; Starogard Gdański, 2013r;
- Analiza stanu istniejącego oraz ocena możliwości rozwojowych dotyczących infrastruktury komunikacyjnej - autor: mgr inż. T. Mackun; Gdańsk, 2013;
- Złożone wnioski do studium od instytucji i organów uprawnionych do uzgadniania i opiniowania projektu studium oraz od osób fizycznych i prawnych;
- Materiały i dokumenty zgromadzone przez Urząd Gminy dot. obszaru opracowania;
- Wizja w terenie – kwiecień 2013 r.

1.3. Zespół autorski zmiany Studium

główny projektant - prowadzenie tematu-koordynacja międzybranżowa, urbanistyka:

dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska uprawnienie urbanistyczne nr 1540

sprawdzający:

mgr inż. arch. Maria Kiełb-Stańczuk – uprawnienia do projektowania w planowaniu przestrzennym nr 1334/93

synteza analiz:

mgr inż. Karol Maliszewski

zagadnienia programowe, gospodarcze i społeczne:

mgr inż. Andrzej Piotrkowski

zagadnienia inżynierskie :

mgr inż. Barbara Jodłowska

zagadnienia transportu:

mgr inż. Tomasz Mackun

środowisko przyrodnicze (opracowanie ekofizjograficzne oraz prognoza oddziaływania na środowisko):

*Biuro Projektów i Wdrożeń Proekologicznych "Proeko"
dr hab. Maciej Przewoźniak z zespołem*

prace asystenckie, graficzne :

mgr inż. Karol Maliszewski

2. Uwarunkowania ponadlokalne i strategia rozwoju gminy

2.1. Wnioski wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju określa zasady prowadzenia polityki przestrzennej przede wszystkim w oparciu o ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju i wynikające z niej zasady planowania publicznego:

- zasadę racjonalności ekonomicznej,
- zasadę preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę,
- zasadę przezorności ekologicznej,
- zasadę kompensacji ekologicznej,
- zasadę hierarchiczności celów zapewniającą koordynację działalności wszystkich podmiotów podejmujących decyzję z poszanowaniem subsydiarności organizacji władz samorządowych,
- zasada dynamicznego strefowania i wyznaczania obszarów planistycznych,
- zasada partycypacji społecznej (szerokiej i aktywnej),

Cel strategiczny polityki przestrzennego zagospodarowania kraju sformułowany jest następująco:

Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

W KPZK 2030 wskazano sześć ściśle powiązanych i dopełniających się wzajemnie celów. Spośród nich do obszaru gminy Trzebielino można odnieść następujące działania służące **realizacji celów rozwoju określonych w KPZK 2030:**

- Wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich poprzez wzmacnianie potencjału rozwojowego w wymiarze lokalnym np. rozwój turystyki, produkcji energii w oparciu o lokalne źródła surowców, inwestycje w infrastrukturę techniczną (transportową, energetyczną niskich napięć), zwiększenie produktywności działalności rolniczej,
- wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej, w tym integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich,
- rozwój zintegrowanego transportu publicznego miasto-wieś oraz poprawa dostępności do dóbr i usług publicznych
- optymalne wykorzystanie obszarów wiejskich o funkcjach rolniczych dla zapewnienia strategicznych interesów państwa poprzez ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych przed ich przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne
- przeciwdziałanie fragmentacji systemów przyrodniczych i dostosowanie struktur krajobrazu tworzących obszar korytarza ekologicznego do wymagań bytowych i migracyjnych grup gatunków chronionych o określonych potrzebach terytorialnych i powiększenie systemu o trasy przelotów ptaków, nietoperzy i migracji organizmów wodnych

- Wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (EKK) w tym objęcie ochroną prawną najcenniejszych pod względem przyrodniczym i kulturowym krajobrazów naturalnych i historycznych, w tym układów ruralistycznych oraz stanowisk archeologicznych
- Racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego. Wprowadzony zostanie wymóg lokalizowania przemysłów wodochłonnych wyłącznie na obszarach wyznaczonych w planach wojewódzkich.
- Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych.
- Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego m.in. przez zwiększenie możliwości wydobycia gazu ziemnego na terytorium Polski, w tym ze złóż niekonwencjonalnych (np. gaz łupkowy) oraz zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym wykorzystanie energii wiatru, biogazu i biomasy.
- Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego poprzez prowadzenie planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego zdolnego do efektywnej koordynacji działań podmiotów publicznych i polityk publicznych a także wzmocnienie instytucjonalne i jakościowe planowania przestrzennego.

Przedmiotem polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest jego całe terytorium, a jej cele i instrumenty są różnicowane w zależności od specyfiki poszczególnych **obszarów funkcjonalnych** i ukierunkowane są na wykorzystanie ich specyficznego potencjału geograficznego dla osiągania celów rozwojowych kraju.

Dla realizacji celów KPZK 2030 wyznaczono obszary funkcjonalne, które będą delimitowane na różnych poziomach zarządzania (krajowym, regionalnym, lokalnym). Dla obszaru powiatu bytowskiego i gminy Trzebielino można odnieść następujące typy obszarów funkcjonalnych:

- **Wiejskie obszary funkcjonalne** wymagające działań z zakresu efektywnego planowania inwestycji publicznych w warunkach zmniejszającego się zaludnienia i zagrożenia utratą funkcji, koordynacji działań prowadzonych na tych obszarach w ramach różnych polityk sektorowych, oraz działaniom restrukturyzacyjnym podejmowanym w ramach polityki rozwoju regionalnego, w tym polityki rozwoju obszarów wiejskich. Obszary te zostaną obowiązkowo ujęte w ramach wojewódzkich strategii rozwoju jako ustalenie wiążące. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zostaną uwzględnione dla rozwiązania wskazanych problemów.
- **Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej** wymagające ochrony przed zmianą użytkowania w dokumentach planistycznych (studium i plany zagospodarowania województw).
- **Obszary kształtowania potencjału rozwojowego wymagające programowania działań ochronnych** ze względu na ich wartość przyrodniczą, kulturową lub szczególne znaczenie dla ochrony zasobów naturalnych wymagające podjęcia niezbędnych działań zgodnych z przeznaczeniem każdego z tych obszarów.
- **Obszary cenne przyrodniczo** (Natura 2000, korytarze ekologiczne, obszary chronionego krajobrazu) powinny zachować funkcję przyrodniczą i ochronną. Na obszarach wyznaczanych dla ochrony krajobrazu ograniczeniu podlega przede wszystkim lokalizacja turbin wiatrowych, plantacji, jednolitych upraw wielkopowierzchniowych i obiektów kubaturowych niedostosowanych do otoczenia.
- **Obszary ochrony krajobrazów kulturowych** wymagają wprowadzenia do dokumentów planistycznych zintegrowanej ochrony środowiska kulturowego, umożliwiającej gospodarowanie krajobrazem w celu podniesienia konkurencyjności regionów.

- **Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych** wymagają zapewnienia równowagi poboru i odtwarzania zasobów, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiednio wysokiego poziomu oczyszczania wód zużytych.
- **Obszary ochrony strategicznych złóż kopalin** wymagają określenia przestrzennego występowania złóż (delimitacji) należy także zdefiniować rodzaje działań możliwych do prowadzenia na tych terenach do czasu rozpoczęcia eksploatacji tych złóż.
- **Obszary funkcjonalne wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej - Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.**

Sformułowane wyżej cele i kierunki działań polityki przestrzennej wraz z typologią obszarów funkcjonalnych KPZK 2030 stanowią ustalenia i zalecenia wymagane do wprowadzenia do planów zagospodarowania województw oraz poprzez nie do uwzględnienia w planowaniu na szczeblu gminnym.

2.2. Uwarunkowania i wnioski wynikające ze Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2020

Poniżej przedstawiono główne cele operacyjne odnoszące się do obszaru gminy Trzebielino.

Cel operacyjny 1.1 – Wysoka efektywność przedsiębiorstw - zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego internetu, upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach, transfer wiedzy do gospodarki

Cel operacyjny 1.3 – unikatowa oferta turystyczna i kulturalna – rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych na obszarach o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego i kulturowego (do takich obszarów można zaliczyć gminę Trzebielino). Oczekiwanym efektem jest wykorzystanie w sposób racjonalny, efektywny i zrównoważony unikatowych walorów naturalnych, kulturalnych i dziedzictwa kulturowego. We wskaźnikach zakłada się do 2020 roku średnioroczny wzrost o 3% liczby turystów korzystających z noclegów poza sezonem turystycznym.

Samorząd Województwa Pomorskiego zobowiązuje się do rozwoju regionalnych sieciowych produktów turystycznych obejmujących m.in. małe porty, morskie, mariny, szlaki rowerowe i kajakowe oraz śródlądowe drogi wodne, a także unikatowe dziedzictwo regionalne i ofertę kulturalną.

Cel operacyjny 2.1 – wysoki poziom zatrudnienia – aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych, wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw

Cel operacyjny 2.2 – wysoki poziom kapitału społecznego – podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych

Cel operacyjny 2.3 – efektywny system edukacji – poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3

Cel operacyjny 3.1 – sprawny system transportowy – rozwój sieci drogowej wiążącej miasta powiatowe regionu z Trójmiastem oraz ich otoczeniem

Cel operacyjny 3.2. - Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna - Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej i z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Cel operacyjny 3.3. - Dobry stan środowiska - Rozwój systemów odbioru komunalnych oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych – tendencja do 2020 – 100%, Ograniczanie zagrożeń powodziowych (Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego oraz obszary wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego), Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej (Obszary objęte prawnymi formami ochrony

przyrody oraz obszary wpisujące się w strukturę korytarzy ekologicznych wg Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego).

2.3. Uwarunkowania i wnioski wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Generalnym celem polityki przestrzennej zapisanym w planie zagospodarowania województwa jest: ***Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa sprzyjającej równoważeniu wykorzystywania cech, zasobów i walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem poziomu i jakości życia oraz trwałym zachowaniem wartości środowiska dla potrzeb obecnego i przyszłych pokoleń.***

Poniżej przedstawiono główne kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego odnoszące się do obszaru gminy Trzebielino.

2.3.1. Położenie w strukturze przestrzennej województwa i rola w sieci osadniczej

Gmina Trzebielino położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim.

System i rola w sieci osadniczej

Najbliższym ośrodkiem obsługi I rzędu jest Słupsk (ok 30 km), który skupia część usług publicznych i instytucje samorządu województwa, ponadto potencjalnym ośrodkiem II rzędu jest Bytów, siedziba powiatu. Gmina Trzebielino leży poza zasięgiem oddziaływania aglomeracji Trójmiasta.

Sieć osadniczą gminy tworzą ośrodki wiejskie, w tym siedziba władz gminnych – Trzebielino, ośrodek gminny o funkcjach podstawowych.

Kierunki polityki przestrzennej dla gminy Trzebielino i otoczenia:

- Projektowanie ośrodków wielofunkcyjnych i podnoszenie atrakcyjności gospodarczej regionu, przygotowanie terenów inwestycyjnych na obszarach powiązanych siecią drogową i kolejową z drogami krajowymi
- Wyłączenie atrakcyjnych dla rozwoju turystyki i rekreacji obszarów z intensywnego osadnictwa oraz inwestycji gospodarczych kolidujących z usługami turystyki
- Stosowanie wzorców rozwoju przestrzennego, zapewniających najefektywniejsze wykorzystanie obszarów istniejącego zainwestowania oraz minimalizujących ekspansję na nowe obszary zainwestowania kosztem przestrzeni otwartych
- Wyłączenie z osadnictwa i zainwestowania gospodarczego obszarów produkcji rolnej i leśnej
- Domykanie granic zainwestowania – ustalenie w dokumentach planistycznych czytelnych krawędzi terenów zainwestowanych, wypełnianie w pierwszej kolejności luk w zainwestowaniu i kontynuacja zabudowy zgodnie z charakterem jednostki osadniczej
- Zapewnienie w gminnych dokumentach planistycznych odpowiedniego dla rangi ośrodków zestawu funkcji, warunków zachowania ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju przez dogęszczanie istniejących obszarów zainwestowania, przy równoczesnym zachowaniu lub poszerzaniu terenów zielonych i powierzchni biologicznie czynnej.

2.3.2. Ochrona środowiska przyrodniczego

Ochrona obszarów cennych przyrodniczo:

- Zachowanie ustanowionych form ochrony przyrody: parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów NATURA 2000, pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
- Powiększenie powierzchni obszarów prawnie chronionych o nie objęte dotychczas ochroną obszary cenne przyrodniczo i wskazane do ochrony (m.in. utworzenie Bytowskiego Parku Krajobrazowego)
- Ukształtowanie i uzupełnienie struktury powiązań ekologicznych regionu którą tworzą: płaty ekologiczne rangi ponadregionalnej Lasów kepicko-bytowskich, Lasów sianowsko-miasteckich oraz korytarz ekologiczny rangi regionalnej Dolin Wieprzy i Studnicy -

Ochrona zasobów przyrody, walorów kulturowych:

- Zachowanie (niepomniejszanie co najmniej obecnej powierzchni terenów leśnych i stosowanie kompensacji przyrodniczej przy przeznaczeniu na cele nieleśne)
- Powiększanie areалу gruntów leśnych przez zalesianie gruntów produkcyjnych najniższych walorach produkcyjnych i zagrożonych procesami erozyjnymi, wzmacniające ich ekologiczną stabilność, spójność przestrzenną struktur ekologicznych – szczególnie w centralnej pojezierniej części województwa oraz w zdefiniowanych korytarzach ekologicznych
- Ochrona gleb o najwyższej przydatności rolniczej (w tym zapobieganie rozczłonkowaniu zwartej przestrzeni produkcyjnej) pochodzenia mineralnego i organicznego w klasach bonitacyjnych I-III
- Objęcie ochroną jezior lobeliowych i dystroficznych na obszarze całego województwa;
- Zachowanie istniejących terenów hydrogenicznych – wód powierzchniowych, mokradeł i torfowisk oraz odtwarzanie i odnawianie obszarów tzw. Małej retencji dla utrzymania i powiększania zasobów wodnych oraz kształtowania właściwego stanu stosunków wodnych
- Zachowanie i renaturalizacja biegu cieków przymorskich – w szczególności stanowiących miejsca bytowania gatunków ryb wędrownych – łososa, troci i cert – w zlewniach **Wieprzy**, Słupi, Łupawy, Łeby, Piaśnicy, Redy, Zagórskiej Strugi i Wisły oraz udrożnienie odcinków rzek pojeziernych dla wędrówki ryb
- Oszczędne gospodarowanie przestrzenią szczególnie na obszarach istotnych z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności
- Ograniczanie lokalizowania elementów infrastrukturalnych zagrażających funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych (np. farmy wiatrowe, elektrownie wodne, infrastruktura transportowa)
- W sąsiedztwie obszarów chronionych i w obrębie korytarzy ekologicznych ważne jest m.in. optymalne wykorzystanie pod budowę nowych odcinków sieci strukturalnych już istniejących korytarzy infrastruktury, odtwarzanie zniszczonych siedlisk przyrodniczych w miejscach zastępczych

2.3.3. Ochrona środowiska kulturowego i system ochrony walorów krajobrazu

Zachowanie różnorodności kulturowej województwa oraz zapewnienie dostępności zasobów i walorów dziedzictwa kulturowego jako atutu w rozwoju zrównoważonym i konkurencyjności przestrzeni województwa.

- W gminnych dokumentach planistycznych należy:
  - Zidentyfikować istniejące i potencjalne konflikty funkcjonalno-przestrzenne związane z ochroną walorów kulturowych;
  - Zidentyfikować elementy charakterystyczne krajobrazu kulturowego oraz określić zasady ich ochrony
  - Określić elementy charakterystyczne w przypadku dóbr kultury współczesnej, które winny zostać zachowane
- Ochrona i odnowa charakterystycznych zasobów dziedzictwa kulturowego regionu, m.in.: układów urbanistycznych i ruralistycznych, zabytków wsi pomorskiej, dziedzictwa morskiego i rzeczno, dziedzictwa budownictwa ceglanego (przede wszystkim najstarsze kościoły i założenia klasztorne, zamki krzyżackie) i drewnianego (przede wszystkim dziedzictwo kulturowe **Ziemi Słupskiej**, Żuław, Powiśla, Kaszub i Kociewia), obiektów dziedzictwa obronnego i techniki (w tym systemów hydrotechnicznych), kultury materialnej portów morskich i rzecznych oraz wsi rybackich, materialnych relikwów dziedzictwa solidarnościowego, zespołów rezydencjalnych, zespołów zieleni urządzonej, wybitnych dóbr kultury współczesnej
- Ekspozycja i udostępnianie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej
- Eliminacja i przeciwdziałanie powstawaniu zabudowy o cechach dysharmonijnych w strefach wglądów na tereny o wysokich walorach krajobrazowych
- Uzupełnienie sieci obszarów ochrony krajobrazu, w tym poszerzenie obszaru chronionego krajobrazu Źródłowskiego Obszar Brdy i Wieprzy,
- Podejmowanie działań ochronnych na obszarach wiejskich mających na celu utrzymanie przestrzeni otwartych cennych krajobrazowo, w tym głównie ochrona terenów leśnych i rolnych, poprzez ich wyłączanie z terenów potencjalnie przeznaczanych pod zabudowę

2.3.4. Gospodarka turystyczna

- Rozwój bazy noclegowej w pierwszej kolejności w oparciu o możliwości adaptacji istniejącej zabudowy dotychczas pełniącej inne funkcje
- Ograniczanie presji turystycznej na obszary wrażliwe przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo przez zapewnienie infrastruktury obsługi ruchu turystycznego przeciwdziałającej dewastacji tych obszarów
- Ograniczanie intensywności zagospodarowania stref przybrzeżnych jezior
- Rozwój turystyki kongresowej, krajoznawczej, świąteczno-weekendowej i agroturystyki oraz turystyki ekologicznej na obszarach, dla których istnieją ograniczenia dla funkcji gospodarczych
- Przez obszar gminy przebiega międzyregionalna trasa rowerowa nr 15 – „Trasa Pałaców i Zamków”

2.3.5. Komunikacja o znaczeniu ponadlokalnym

Przez gminę Trzebielino przebiega droga krajowa nr 21 oraz droga wojewódzka nr 209. Przez gminę przebiega nieczynna linia kolejowa nr 212 Lipusz-Korzybie. Ruch pociągów na odcinku Bytów-Korzybie został zawieszony w 1992r.

2.3.6. Infrastruktura techniczna ponadlokalna

Ochrona przed powodzią i regulacja stosunków wodnych

- Należy wskazać sposoby ograniczania ilości wód opadowych i roztopowych odprowadzanych do odbiorników (wody niewymagające oczyszczania należy w możliwie najwyższym stopniu doprowadzać do wsiąkania w grunt, a wody z dachów wtórnie wykorzystywać);
- Odprowadzenie wód opadowych do cieków i zbiorników wodnych należy stosować tylko w przypadkach absolutnie koniecznych z uwzględnieniem opóźnienia i spowalniania ich odpływu oraz oczyszczania;
- Należy ustalić rozwiązania przeciwdziałające nadmiernemu uszczelnianiu terenów zurbanizowanych;
- Należy utrzymać i odtwarzać naturalne obszary retencyjne (tereny zalewowe, poldery, zbiorniki małej retencji itp.).

zaopatrzenie w wodę:

- Należy uwzględniać i przestrzegać nakazy i zakazy określone w decyzjach o ustanowieniu stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych i powierzchniowych;
- Należy rozszerzać zasięg obsługi wodociągów do przyjętego w planie standardu 100% korzystających, przy równoczesnym wyposażaniu terenów w kanalizację sanitarną zakończoną oczyszczalnią ścieków.

Odprowadzenia ścieków:

- Należy dążyć do wyposażenia w system kanalizacji sanitarnej zbiorczej zakończonej oczyszczalnią ścieków, szczególnie na obszarach wyznaczonych aglomeracji ściekowych;
- W gminach wiejskich oraz w rolniczej przestrzeni produkcyjnej 75% mieszkańców powinno mieć dostęp do zbiorczej kanalizacji zakończonej oczyszczalnią ścieków;
- Na obszarach cennych przyrodniczo oraz wrażliwych na zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych należy dążyć do objęcia kanalizacją sanitarną jak największej liczby mieszkańców.

Zaopatrzenia w energię elektryczną:

- Należy rozwijać energetykę odnawialną wszędzie tam, gdzie pozwalają na to warunki;
- Należy modernizować i rozbudowywać linie 15 i 0,4 kV.

Zaopatrzenie w gaz i paliwa płynne:

- Należy przeprowadzić gazyfikację obszarów wiejskich – tam gdzie zostanie wykazana opłacalność

Zaopatrzenia w ciepło:

- Należy zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w zaspokojeniu ogólnego zapotrzebowania na ciepło do wartości 50% w gminach wiejskich oraz obniżyć udział węgla w bilansie paliw do 39%

2.3.7. Inne uwarunkowania:

Gmina Trzebielino zaliczana jest do obszarów wiejskich strukturalnie słabych. Zasady zagospodarowania tych obszarów wskazane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego to m. in:

- Zachowanie istniejącej sieci placówek oświaty i kultury, jako ośrodków kulturotwórczych i integrujących społeczności lokalne
- Przekształcanie placów, skwerów, parków we wsiach i miejscowościach wiejskich w przestrzeń publiczną, stanowiącą pozytywne wzorce zagospodarowania i umożliwiające integrację mieszkańców
- Objęcie ochroną elementów tradycyjnego gospodarowania rolniczego tj. zadrzewienia śródpolne, oczka wodne i w miarę możliwości inne elementy przestrzeni rolniczej stanowiące ostoję dla zagrożonych gatunków
- W dokumentach planistycznych gmin uwzględniać możliwości wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego dla tworzenia „zielonych” miejsc pracy
- Uwzględnianie projektowanych przebiegów i potrzeb szlaków wodnych, rowerowych i pieszych
- Właściwe ukierunkowanie presji turystycznej, ochrona i odciążenie wrażliwych elementów przyrody
- Ograniczanie przeznaczania terenów otwartych na cele nowej zabudowy letniskowej

2.4. Uwarunkowania i wnioski wynikające z polityki przestrzennej gmin sąsiednich

Wszystkie gminy sąsiadujące z gminą Trzebielino posiadają studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Są to odpowiednio:

- od północy gmina Kobylnica i gmina Dębica Kaszubska,
- od zachodu gmina Kępice,
- od południa gmina Miastko,
- od wschodu gmina Kołczygłowy.

Najistotniejsze uwarunkowania odnoszące się do Gminy Trzebielino wynikające z polityki przestrzennej gmin sąsiadujących są następujące:

Gmina Kobylnica

W gminie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylnica uchwalone uchwałą Nr III/25/2002 Rady Gminy w Kobylnicy z dnia 30 grudnia 2002 r. zmienione uchwałą Nr XL/527/2010 Rady Gminy Kobylnica z dnia 16 lutego 2010 roku.

Obecnie na podstawie Uchwały Nr IX/106/2011 Rady Gminy Kobylnica z dnia 16 czerwca 2011 roku przystąpiono do zmiany studium. Zmiana ta ma na celu umożliwienie lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenie działek nr 73/19, obręb Płaszewo i nr 118/5, obręb Lulemino, gmina Kobylnica. Działka w Płaszewie położona jest w odległości ok. 2 km od granicy gminy Trzebielino.

Obie gminy powiązane są komunikacyjnie drogą krajową nr 21, przy której w studium gminy Kobylnica wyznaczono na obszarach sąsiadujących z gminą Trzebielino obszar urbanizacji preferowany do rozwoju turystyki, sportu i rekreacji, na którym przewiduje się lokalizację głównego miejsca obsługi podróżnych oraz miejsca rekreacji sportowej. Pozostałe tereny graniczące z gminą Trzebielino to lasy oraz grunty rolne. Po granicy gmin na zachód od drogi krajowej nr 21 przebiega granica otuliny Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, natomiast po wschodniej stronie drogi krajowej przebiega granica Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, który swoim obszarem częściowo obejmuje także gminę Trzebielino.

Gmina Dębica Kaszubska

W gminie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębica Kaszubska uchwalone Uchwałą Nr VI/30/2011 Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 30 marca 2011 r. Obszary graniczące z gminą Trzebielino w studium oznaczone są jako lasy oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej znajdujące się w obszarze Natura 2000 – OSO „Dolina Słupi” oraz korytarzu ekologicznym „Bory Tucholskie”. Gminy komunikacyjnie powiązane są ze sobą drogą powiatową.

Gmina Kępice

W gminie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kępice uchwalonego uchwałą Nr XVII/102/99 Rady Miejskiej w Kępicach z dnia 16 grudnia 1999r, które obecnie jest w trakcie zmiany. Obszary graniczące z gminą Trzebielino to w większości lasy, występują również tereny rolnicze. Komunikacyjnie gminy łączy droga wojewódzka nr 209, drogi powiatowe nr 1169G i nr 1167G, drogi gminne oraz nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz

Gmina Miastko

W gminie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Miastko, zatwierdzonego uchwałą nr 60/L/98 Rady Miasta i Gminy w Miastku z dnia 17 czerwca 1998 r. które obecnie jest w trakcie zmiany. Obszary występujące na granicy gmin są w studium oznaczone jako przestrzeń leśna oraz tereny użytków rolniczych niższych klas. Przy granicy gminy znajdują się 2 miejscowości Trzcino oraz Dretyń a także jezioro Trzcińskie. Komunikacyjne powiązanie gmin to droga krajowa nr 21 oraz droga powiatowa nr 1417G przebiegająca w granicy gminy. W studium zaznaczono obszar Chronionego Krajobrazu który swym zasięgiem obejmuje również gminę Trzebielino.

Gmina Kołczygłowy

W gminie obowiązuje zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołczygłowy, której tekst ujednolicony został uchwalony Uchwałą Rady Gminy Kołczygłowy Nr XXVI/196/2012 z dnia 28 Grudnia 2012 roku. Gminy graniczą ze sobą lasami oraz terenami rolniczym. Wzdłuż granicy przepływa również rzeka Rybiec przy której występują gleby na podłożu organicznym. Gminy komunikacyjnie powiązane są za pomocą drogi wojewódzkiej 209, drogi powiatowej nr 1705G oraz nieczynnej linii kolejowej. Na północ od drogi powiatowej wzdłuż rzeki Rybiec przebiega granica otuliny Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” która częściowo obejmuje gminę Trzebielino.

2.5 Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy

Strategię rozwoju społeczno gospodarczego dla gminy Trzebielino sporządzono w pierwszej połowie 2007 r. i określa ona misję oraz cele i kierunki działania do roku 2015, zatem niebawem zakończy się horyzont czasowy obowiązującej strategii rozwoju i wymaga ona aktualizacji.

Analiza SWOT gminy Trzebielino przeprowadzona we wstępnym etapie formułowania strategii przedstawia się następująco:

MOCNE STRONY

- - duże kompleksy leśne
- - warunki dla rozwoju agroturystyki
- - czyste środowisko naturalne
- - zasoby torfu
- - szlak komunikacyjny Północ – Południe
- - jeziora
- - bogate zasoby runa leśnego
- - potencjał ludzki
- - potencjał środowiska naturalnego
- - centralne położenie w stosunku do miast sąsiednich – Miastka, Kępice, Bytowa, Słupska
- - pełna telefonizacja gminy
- - poziom przygotowania zawodowego kadry nauczycielskiej
- - działki uzbrojone pod budownictwo mieszkaniowe
- - walory turystyczne i krajobrazowe
- - tereny pod inwestycje

SZANSE

- - prostsze przepisy dotyczące działalności gospodarczej
- - zainteresowanie inwestorów z zewnątrz
- - rozwój turystyki w skali makro
- - stabilność polityki gospodarczej
- - zmiana polityki rolnej (poprawa opłacalności produkcji)
- - kapitał zewnętrzny
- - właściwa polityka fiskalna państwa
- - poszukiwanie przez mieszkańców Słupska możliwości zamieszkania na wsi
- - wyrównanie szans rozwoju przez prawidłowe dzielenie środków pomocowych i dotacji
- - rozwój inwestycji tworzących miejsca pracy
- - dopływ kapitału z zewnątrz na rozwój przemysłu rolno – spożywczego
- - agroturystyka – rozwój w skali makro, wzrost popytu
- - fundusze strukturalne

SŁABE STRONY

- - słabo rozwinięta infrastruktura techniczna
- - bezrobocie
- - finanse na poprawę bazy materialnej szkół
- - brak zachęty dla inwestorów z zewnątrz
- - gospodarka odpadami
- - infrastruktura turystyczna
- - słaba infrastruktura terenów popegeerowskich
- - brak ośrodków kultury
- - jakość dróg
- - system oczyszczania ścieków
- - działalność kulturalna
- - usługi turystyczne
- - mała aktywność mieszkańców
- - średnio korzystne warunki glebowe
- - wewnętrzny kapitał inwestycyjny
- - nasilające się zjawiska patologii rodzinnych

ZAGROŻENIA

- - brak inwestorów zewnętrznych
- - błędna polityka rolna Państwa
- - zmienność przepisów prawa
- - zły scentralizowany podział dotacji zewnętrznych
- - zepchnięcie gminy na margines województwa
- - stałe uszczuplanie dochodów gmin przez rząd
- - ustawa o reprivatyzacji lasów
- - marazm inwestycyjny
- - niestabilna polityka kredytowa państwa
- - nierówne traktowanie grup społecznych
- - zanieczyszczenie środowiska
- - korupcja na szczeblach decydenckich państwa

Misja gminy została sformułowana następująco:

Gmina Trzebielino atrakcyjnym turystycznie obszarem o licznych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, sprzyjających rozwojowi różnych form usług turystycznych.

Gmina przyjazna środowisku naturalnemu, uzbrojona w niezbędną infrastrukturę techniczną, ukierunkowana na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, jak i na wzrost poziomu zatrudnienia społeczności lokalnej. Bezpieczny obszar zapewniający mieszkańcom powszechny dostęp do edukacji, sportu i kultury.

Cały obszar społeczno-gospodarczy podzielono na umowne pięć obszarów: *infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, społeczność i ekologia*, dla których określono wymienione poniżej priorytety działań. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania gminy, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata.

Priorytety działań w strategicznych obszarach gminy są następujące:

INFRASTRUKTURA

Priorytetem w obszarze infrastruktury jest rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy oraz działania w kierunku poprawy stanu technicznego dróg gminnych. Istotnym elementem tego obszaru są również działania w kierunku rozwoju infrastruktury technicznej.

GOSPODARKA

Priorytetem gospodarczym są działania na rzecz tworzenia warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości z uwzględnieniem sektora rolnego, przy jednoczesnym tworzeniu warunków do uzyskania dofinansowania inwestycji publicznych ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Istotnym elementem w tym obszarze jest również tworzenie warunków do rozwoju różnych form turystyki i bazy noclegowej.

PRZESTRZEŃ

W obszarze przestrzeni priorytetami są działania na rzecz tworzenia i aktualizowania dokumentów planistycznych dających na bieżąco podstawy do realizacji nowych inwestycji oraz działania w kierunku realizacji inwestycji infrastrukturalnych będących podstawą dla rozwoju agroturystyki, rzemiosła i innych usług okołoturystycznych. Działania te winny być wsparte zintensyfikowaniem współpracy z PUP, ODR i organizacjami pozarządowymi w zakresie kształcenia rolników w nowych zawodach dla potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytetem w obszarze społecznym jest wspieranie i podejmowanie działań w kierunku rozwoju edukacji i kultury oraz tworzenie działań wspierających wszelkie inicjatywy na rzecz

poprawy bezpieczeństwa. Obszar ten wymaga także tworzenia warunków do zwiększenia inwestycji na terenie gminy powodujących wzrost zatrudnienia mieszkańców.

EKOLOGIA

W obszarze środowiskowym głównym priorytetem jest podejmowanie działań w kierunku stworzenia systemu odbioru i oczyszczania ścieków oraz modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej dla poprawy jakości wody pitnej. Istotnym elementem obszaru środowiskowego jest także podejmowanie działań na rzecz poprawy ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadami.

3. Uwarunkowania wewnętrzne

3.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

3.1.1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Trzebielino położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego w północnej części powiatu Bytowskiego na granicy z powiatem Słupskim.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej województwa pomorskiego (Przewoźniak 2002) gmina Trzebielino położona jest w środkowej części Pojezierza bytowskiego.

Odległość miejscowości Trzebielino - siedziby władz gminnych od siedziby władz powiatu bytowskiego – Bytowa wynosi około 40 km. Od pozostałych większych ośrodków miejskich Trzebielino dzieli dystans:

- ok. 33 km do Słupska,
- ok. 25 km do Miastka,
- ok. 44 km do Sławna.

Gmina graniczy z pięcioma gminami:

- od północy z gminami Kobylnica i Dębica Kaszubska,
- od zachodu z gminą Kępice,
- od południa z gminą Miastko,
- od wschodu z gminą Kołczygłowy.

Powierzchnia gminy wynosi ok. 225 km². Według Urzędu Gminy Trzebielino na terenie gminy w dniu 31.12.2012 r. zameldowanych na pobyt stały było 3789 mieszkańców a na pobyt czasowy dodatkowo 84. Mieszkańcy dwóch największych sołectw a mianowicie Trzebielina i Suchorza stanowią 37,5% ludność gminy.

Sieć osadniczą gminy tworzy 29 miejscowości, z czego 11 wsi oraz 18 pozostałych miejscowości (leśniczówki, gajówki, osady, przysiółki).

W skład gminy wchodzi 11 sołectw:

<u>Sołectwo</u>	<u>Miejscowości wchodzące w skład sołectwa</u>
Bożanka	Bożanka, Broczyna, Czarnkowo, Grądkie Dolne, Popielewo
Cetyń	Cetyń, Wargoszewo
Dolno	Dolno, Bąkowo, Glewnik

Gumieniec	Gumieniec, Ciemnica, Kleszczewo, Radaczewo
Miszewo	Miszewo
Objezierze	Objezierze, Myślimierz, Moczydło
Poborowo	Poborowo, Owczary
Starkowo	Starkowo, Starkówko
Suchorze	Suchorze, Ulszkowice, Zielin Górny
Trzebielino	Trzebielino, Szczyciec, Toczek
Zielin	Zielin

Gmina Trzebielino dzieli się na 11 obrębów geodezyjnych:

- 01) Bożanka
- 02) Broczyna
- 03) Cetyń
- 04) Gumieniec
- 05) Miszewo
- 06) Objezierze
- 07) Poborowo
- 08) Starkowo
- 09) Trzebielino
- 10) Zielin
- 11) Suchorze

Gminę komunikacyjnie obsługują:

- w kierunku północ-południe - droga krajowa nr 21 (relacji Miastko – Ustka)
- w kierunku wschód-zachód droga wojewódzka 209 (relacji Bytów – Marszkowo – droga krajowa nr 6) przecinająca się z drogą krajową nr 21 w miejscowości Suchorze.
- przez gminę w przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz.

3.1.2. Użytkowanie terenu

Powierzchnia gminy wynosi ok. 22500 ha – 225 km². Najkrócej charakteryzując użytkowanie terenu gmina Trzebielino to w większości lasy, gdyż tereny leśne pokrywają ok. 14600ha, co stanowi powyżej 64% powierzchni gminy. W większości są to lasy sosnowe, a w miejscach o nieco żyzniejszej glebie, znaleźć można również drzewostany mieszane: świerki, graby, buki, brzozy a nawet dęby. Przeszło 98% lasów należy do Skarbu Państwa. Charakteryzują się wysoką bioróżnorodnością, są walorem, który przyczynia się do rozwoju turystyki i agroturystyki. Powierzchnia gospodarstw rolnych w gminie Trzebielino stanowi 30.2% powierzchni gminy z czego same użytki rolne to jej 22,6%. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach określił wskaźnik przydatności rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie na 57,2. Gleby orne mieszczą się zasadniczo w IV – VI klasie bonitacyjnej. Około 2% mieści się w III klasie, 60% w IV, 20% w V i 15% w VI. Jakość gleb ma wpływ na profil produkcji rolnej.

Szczegółowe zestawienie gruntów wg rodzajów użytkowania terenu przedstawia poniższa tabela.

Przez tereny gminy Trzebielino przepływa jedna z największych i najpiękniejszych rzek Pomorza - Wieprza wraz z jej dopływami Bożanka, Bystrzenica, Pokrzywna, Rybiec, Ślizień, Kunica, Korzyca, Broczyna. Rzeka Wieprza jest popularna wśród miłośników turystyki kajakowej, których przyciąga ciekawa trasa z pięknymi krajobrazami i licznymi przeszkodami do pokonania. W Trzebielinie istnieje możliwość wypożyczenia sprzętu, przy młynie na rzece Pokrzywnej.

Wykaz gruntów (stan użytkowania terenu) statystyczne zestawienie zbiorcze GUGiK stan na 01.2014r.

	powierzchnia [ha]	% w pow. rolnych	% w pow. gminy
POWIERZCHNIA GMINY	22503		100
Użytki rolne, w tym:	6853		30,5
grunty orne	5005	0,73	
pozostałe (łąki i pastwiska, sady, grunty rolne zabudowane, grunty rolne pod wodami)	1692	0,25	
las i grunty leśne	14568		64,7
zadrzewienia i zakrzaczenia	45		0,2
grunty zabudowane i zurbanizowane	395		1,8
grunty pod wodami	179		0,8
nieużytki	447		2,0
użytki ekologiczne	16		---

3.1.3. Struktura demograficzna

Ludność

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) na terenie gminy wiejskiej Trzebielino w końcu 2011 r. zamieszkiwało 3772 osób, co stanowiło:

- 0,17% ludności województwa pomorskiego,
- 4,72% ludności powiatu bytowskiego.

Gęstość zaludnienia w gminie Trzebielino na tle woj. pomorskiego

Wyszczególnienie	Gęstość zaludnienia (osób na km ²) stan na 31.12.2011 r.
Województwo pomorskie	125
Gminy wiejskie województwa pomorskiego	48
Powiat bytowski	36
Gmina Trzebielino	17
Gmina Kołczygłowy	25
Gmina Kaliska	48

Gęstość zaludnienia gminy jest zdecydowanie niższa od gęstości w gminach wiejskich województwa pomorskiego.

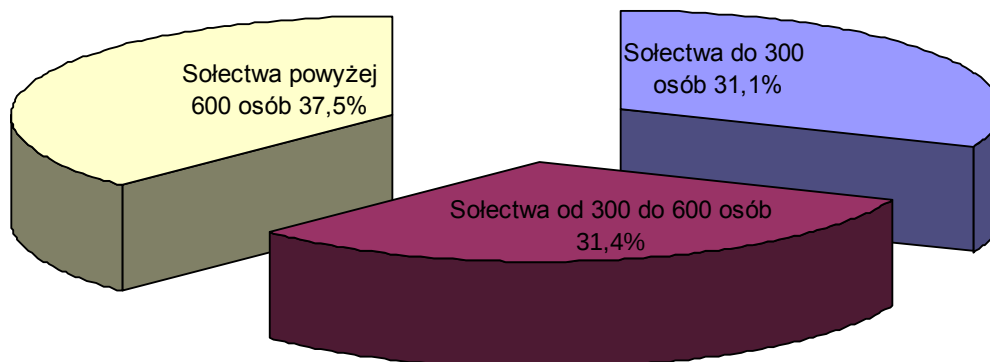
Rozmieszczenie ludności

Według Urzędu Gminy Trzebielino na terenie gminy w dniu 31.12.2012 r. zameldowanych na pobyt stały było 3789 mieszkańców a na pobyt czasowy dodatkowo 84. Na gminę składa się 11 sołectw. Większość to sołectwa nieduże. Sześć z nich to sołectwa bardzo małe do 300 osób. Ludność zamieszkująca w nich stanowi blisko 1/3 stanu gminy. Podobny procent zamieszkuje w trzech większych sołectwach; w których liczba ludności nie przekracza 600 osób. Mieszkańcy dwóch największych sołectw a mianowicie Trzebielino i Suchorza stanowią 37,5% ludność gminy.

Ludność gminy Trzebielino – mieszkańcy stali w miejscowościach (stan 31.12.2012 r.) wg Urzędu Gminy

L.p.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	Liczba mieszkańców w miejscowości		Liczba stałych mieszkańców w sołectwie
			Stali	Czasowi	
1	Bożanka	Bożanka	71	1	144
		Broczyna	49	12	
		Czarnkowo	7		
		Grądk Dolne	13		
		Popielewo	4		
2	Cetyń	Cetyń,	349	6	349
3	Dolno	Dolno	142	2	194
		Bąkowo	28		
		Glewnik	24		
4	Gumieniec	Gumieniec	210	6	227
		Ciemnica	5		
		Kleszczewo	11		
		Radaczewo	1		
5	Miszewo	Miszewo	130	3	130
6	Objezierze	Objezierze	211	8	274
		Myślimierz	25		
		Moczydło	38		
7	Poborowo	Poborowo	182	1	210
		Owczary	28		
8	Starkowo	Starkowo	308	4	349
		Starkówko	41	1	
9	Suchorze	Suchorze	625	14	663
		Uliszkowice	34	2	
		Zielin Górny	4		
10	Trzebielino	Trzebielino	746	16	757
		Szczyciec	8		
		Toczek	3	4	
11	Zielin	Zielin	492	4	492

Struktura sieci osadniczej w gminie Trzebielino
w zależności od liczby ludności

Rozwój demograficzny gminy Trzebielino

Zmiany liczby ludności gminy Trzebielino w latach 2002-2011 (wg GUS)

Rok	Liczba ludności w gminie	Dynamika zmian w gminie	
		rok 2002 = 100	rok poprzedni = 100
2002	3 767	100,0	
2003	3 844	102,0	102,0
2004	3 710	98,5	96,5
2005	3 730	99,0	100,5
2006	3 741	99,3	100,3
2007	3 730	99,0	99,7
2008	3 771	100,1	101,1
2009	3 787	100,5	100,4
2010	3 797	100,8	100,3
2011	3 772	100,1	99,3

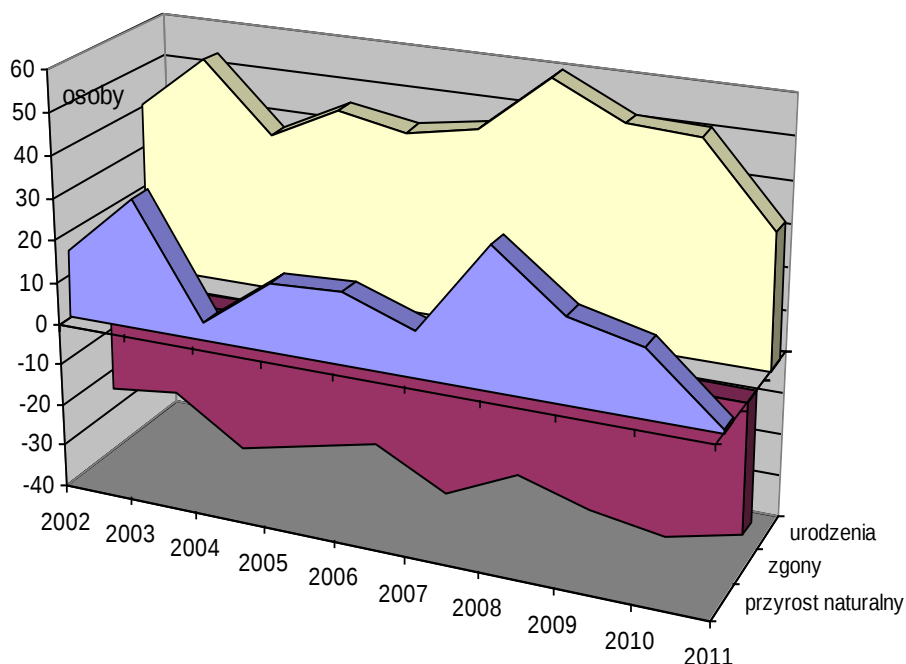
Liczba ludności w ostatnim dziesięcioleciu nie ulega większym zmianom.

Przyrost naturalny

Ruch naturalny i wędrownkowy w gminie Trzebielino w latach 2002 -2011

Rok	Ruch naturalny						Saldo migracji
	Osób			Osób na 1000 ludności			
	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny	
2002	41	25	16	10,9	6,6	4,2	-26
2003	54	23	31	14,0	6,0	8,1	42
2004	38	34	4	10,2	9,2	1,1	-82
2005	46	30	16	12,3	8,0	4,3	-9
2006	43	26	17	11,5	7,0	4,5	-17
2007	46	35	11	12,3	9,4	2,9	-22
2008	60	27	33	15,9	7,2	8,8	-6
2009	52	32	20	13,7	8,4	5,3	-17
2010	51	35	16	13,4	9,2	4,2	-46
2011	32	31	1	8,5	8,2	0,3	-26

Ruch naturalny w gminie Trzebielino

Średni wskaźnik przyrostu naturalnego z lat 2007 - 2011 w gminie był niższy od przeciętnego przyrostu w gminach wiejskich województwa pomorskiego lecz wyższy od wskaźnika w województwie, gdzie na średnią znaczący wpływ ma niski przyrost naturalny w miastach.

Uśrednione wskaźniki ruchu naturalnego z lat 2007- 2011w gminie Trzebielino na tle województwa pomorskiego oraz gmin wiejskich województwa

Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	na 1000 ludności			
Województwo pomorskie	6,5	11,8	8,7	3,1
Gminy wiejskie województwa pomorskiego	6,9	13,9	7,6	6,3
Powiat bytowski	6,8	12,7	7,7	5,0
Gmina Trzebielino	6,6	12,7	8,4	4,3
Gmina Kołczygłowy	5,9	12,9	8,2	4,8
Gmina Kaliska	6,7	13,2	9,0	4,1

Stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów, zwany współczynnikiem dynamiki demograficznej, w gminie Trzebielino w 2011 r. był niższy zarówno od współczynnika dla całego województwa pomorskiego, jaki i w gminach wiejskich województwa. Świadczy on w jakim stopniu osoby zmarłe są zastępowane przez nowo narodzone.

Współczynniki dynamiki demograficznej w 2011 r.

Wyszczególnienie	Współczynnik dynamiki demograficznej
Województwo pomorskie	1,30
Gminy wiejskie województwa pomorskiego	1,78
Powiat bytowski	1,52
Gmina Trzebielino	1,03
Gmina Kołczygłowy	1,56
Gmina Kaliska	1,58

Ruch migracyjny

W ostatnich dziesięciu latach wg danych statystycznych w gminie Trzebielino występowało zmiennie saldo migracji. Uśredniając dane stwierdzamy, że roczny odpływ mieszkańców z gminy w tym czasie wynosił 21 osób. Średnia z ostatnich pięciu lat wynosi już 23 osoby. W rzeczywistości można przypuszczać, że jest ona dużo większa gdyż otwarcie zachodniego rynku pracy spowodowało wzrost wyjazdów do pracy za granicę, oficjalnie nie ujętych w żadnych statystykach, które w przypadku młodych roczników zakończyć się mogą całkowitą emigracją

Struktura wieku ludności

Ludność gminy Trzebielino w 2011 r. według funkcjonalnych grup wieku (wg U.S w Gdańsku)

Funkcjonalne grupy wieku	Wiek	Liczba	%
1. żłobkowa	0-2	121	3,2
2. przedszkolna, w tym:	3-5	137	3,6
	6	43	1,1

3. szkoły podstawowej	7-12	262	6,9
4. gimnazjalna, w tym:	13-15	133	3,5
	13-14	92	2,4
	15	41	1,1
5. liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-18	182	4,8
	16-17	118	3,1
	18	64	1,7
6. studencka	19-24	383	10,2
7. wieku przedprodukcyjnego	0-17	814	21,6
8. wieku produkcyjnego	18-59K/64M	2452	65,0
9. wieku poprodukcyjnego	60K/65M i więcej	506	13,4

Struktura wieku ludności gminy Trzebielino jest określając terminologią demografów strukturą „relatywnie starszą”, starszą od średniej dla terenów wiejskich województwa pomorskiego. Najbardziej zbliżoną do struktury w powiecie bytowskim. Na terenie gminy jest bowiem niższy udział osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wyższym udziale grup produkcyjnej i podprodukcyjnej.

Udział ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Wyszczególnienie	wiek		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Województwo pomorskie	20,1	64,4	15,5
Gminy wiejskie województwa pomorskiego	24,4	64,3	11,7
Powiat bytowski	22,1	64,8	13,1
Gmina Trzebielino	21,6	65,0	13,4
Gmina Kołczygłowy	23,4	65,0	11,6
Gmina Kaliska	22,6	64,2	13,2

Analizując jednak zmiany struktury wieku od 2002 r. stwierdzamy, że również w gminie, podobnie jak to się dzieje w całej Polsce, następuje tu już dość znaczący proces starzenia się społeczeństwa wyrażający się spadkiem udziału wieku przedprodukcyjnego, a wzrostem udziału grupy wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego. Fakt ten obrazują dane w poniższej tabeli. Proces starzenia będzie następował jeszcze intensywniej w nadchodzących latach.

Udziały ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Trzebielino w latach 2002 -2011

Wyszczególnienie	Udział w ludności ogółem w % w latach		
	2002	2006	2011
wiek przedprodukcyjny	28,5	25,2	21,6
wiek produkcyjny	60,2	63,3	65,0

wiek poprodukcyjny	11,3	11,5	13,4

Odnosząc liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym otrzymujemy obciążenie osobami nieprodukcyjnymi. Obciążenie to w gminie Trzebielino wynosi 53,8 osób w wieku nieprodukcyjnym przypadające na 100 osób w wieku produkcyjnym i jest podobne do obciążenia w powiecie bytowskim. Wysokie obciążenie nieprodukcyjnymi grupami wieku, a zwłaszcza przedprodukcyjnymi rzutuje na sytuację materialną rodzin.

Obciążenia grupy produkcyjnej grupami nieprodukcyjnymi.

Wyszczególnienie	Ludność w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Województwo pomorskie	31,2	55,3	24,1
Gminy wiejskie województwa pomorskiego	37,7	55,6	17,9
Powiat bytowski	34,1	54,4	20,3
Gmina Trzebielino	33,2	53,8	20,6
Gmina Kołczygłowy	35,9	53,8	17,9
Gmina Trzebielino	35,2	55,8	20,6

Struktura płci

W gminie na 100 mężczyzn przypada 99 kobiet. Jest to zjawisko na terenach wiejskich dość częste gdyż z większości tego typu gmin następuje ucieczka kobiet przed pracą na wsi do miasta. Zjawisko to potwierdza stan w gminach wiejskich województwa gdyż tu na 100 mężczyzn przypada 98 kobiet. W całym województwie natomiast na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

Struktura płci mieszkańców gminy Trzebielino na tle struktury wojewódzkiej

Wyszczególnienie	Osób			%	
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Województwo pomorskie	2 283 500	1 113 536	1 169 964	48,8	51,2
Gminy wiejskie województwa pomorskiego	639 333	322 758	316 575	50,5	49,5
Powiat bytowski	78 232	39 006	39 226	49,9	50,1
Gmina Trzebielino	3 772	1 895	1 877	50,2	49,8
Gmina Kołczygłowy	4 279	2 132	2 147	49,8	50,2
Gmina Kaliska	5 272	2 625	2 647	49,8	50,2

Struktura wykształcenia

Informacje dostępne na temat wykształcenia mieszkańców mamy tylko dla momentów przeprowadzania narodowych spisów powszechnych (NSP). Ponieważ ostatni NSP 2011 takich danych nie podaje trzeba skorzystać z NSP 2002 wg którego na terenie gminy Trzebielino ludność w wieku 13 lat i więcej legitymowała się następującym wykształceniem:

Struktura wykształcenia wg NSP 2002

Wykształcenie	Gmina Trzebielino		Gmina Kołczygłowy	Gmina Kaliska	Powiat bytowski	Województwo pomorskie
	Osoby	%	%	%	%	%
Wyższe	118	3,9	4,0	3,6	5,9	11,2
Średnie (ogólnokształcące, zawodowe, policealne)	518	17,2	17,0	20,5	23,6	32,4
Zasadnicze zawodowe	929	30,9	29,6	31,0	27,7	24,4
Podstawowe ukończone	1255	41,7	45,7	41,7	38,6	29,2
Bez wykształcenia	187	6,2	3,7	3,1	4,2	2,8

Spółeczność gminy charakteryzuje się nieco niższym poziomem wykształcenia w porównaniu z poziomem wykształcenia w powiecie bytowskim i już zdecydowanie niższym od poziomu w całym województwie (wpływ miast). Prawie 48% ludności gminy w wieku powyżej 13 lat miało w czasie spisu co najwyżej ukończoną szkołę podstawową.

Struktura wykształcenia (%) w gminie Trzebielino wg NSP2002

Wykształcenie	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	39,0	61,0
Średnie (ogólnokształcące, zawodowe, policealne)	42,9	57,1
Zasadnicze zawodowe	59,0	41,0
Podstawowe ukończone	48,4	51,6
Bez wykształcenia	37,4	62,6

Kobiety w gminie Trzebielino (i nie tylko) posiadają wyższy poziom wykształcenia, czego przejawem jest, że wśród osób o średnim i wyższym wykształceniu udział kobiet jest zdecydowanie wyższy.

Gospodarstwa domowe

Również w tym przypadku na skutek braku danych z ostatniego NSP 2011 zmuszeni jesteśmy korzystać z NSP 2002, który wykazał, że na terenie gminy Trzebielino było 1137 gospodarstw domowych, z czego 916 (80,6%) to gospodarstwa rodzinne.

Przeciętna wielkość gospodarstwa domowego w czasie NSP 2002 w gminie wynosiła 3,31 osoby.

Źródła utrzymania

Tylko dla 50% gospodarstw domowych w czasie NSP 2002 praca była głównym źródłem utrzymania. Reszta gospodarstw w gminie utrzymywała się z innych źródeł dochodu, w tym z niezarobkowych: emerytury i renty. Struktura ta świadczy o pracowitości oraz możliwościach zdobycia pracy mieszkańców gminy i była zbliżona do wielu gmin wiejskich w owym czasie.

Główne źródło utrzymania gospodarstw domowych

	Liczba	%
Ogółem gospodarstw	1137	100,0
Praca:	545	47,9

w tym najemna	454	39,9
w tym na rachunek własny	91	8,0
W własnym gospodarstwie rolnym	41	3,6
Pozostałe źródła	568	50,0
w tym emerytury i renty	410	36,1
zasiłki	95	8,4
inne niezarobkowe źródło	63	5,5
Nieustalone i na utrzymaniu	24	2,1

Gospodarstwa domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego lub działki rolnej stanowiły 26,3% gospodarstw.

3.1.4. Charakterystyka zagospodarowania poszczególnych miejscowości w gminie

SOŁECTWO BOŻANKA

Sołectwo Bożanka znajduje się w południowej części gminy. Od strony zachodniej graniczy z gminą Kępice, od strony południowej i wschodniej z gminą Miastko, od północy z sołectwami Dolno i Trzebielino. Liczba osób stale zamieszkujących sołectwo wynosiła na koniec roku 2012 wynosiła 144 osoby. Większość mieszkańców (120 osób) mieszka w miejscowościach Bożanka i Broczyna. Przeważająca część sołectwa jest terenem leśnym.

Bożanka

Znajduje się przy drodze krajowej nr 21, po jej zachodniej stronie znajduje się dawny PGR, w którym obecnie znajduje się ośrodek hodowli ryb łososiowatych „Bożanka II”. Zabudowa dawnego gospodarstwa rolnego jest w dobrym stanie technicznym, a budowa ośrodka hodowlanego była dofinansowana ze środków fundacji „Ekofundusz”. Po wschodniej stronie drogi krajowej wzdłuż drogi gminnej nr 160021G zlokalizowana jest zwarta zabudowa wsi w skład której wchodzi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. Na terenie wsi znajduje się plac zabaw. Przy drodze krajowej w kierunku Miastka znajdują się pojedyncze zabudowania zagrodowe.

Broczyna

Znajduje się przy drodze powiatowej nr 1169G. Przez miejscowość przepływa rzeka Broczynka, która dostarcza wodę na potrzeby gospodarstw rybactwa znajdujących się przy drodze. Na rzece znajduje się również młyn wodny z 1921 r. W miejscowości występuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna. Znajduje się tutaj też chrześcijański ośrodek dla osób uzależnionych „Teen Challenge”, który siedzibę ma w zespole dworsko parkowym (dwór, park) z 2 połowy XIX wieku znajdującym się w rejestrze zabytków WKZ. W pobliżu ośrodka przy drodze znajduje się plac zabaw.

Przed miejscowością przy drodze powiatowej znajduje się miejscowość zwyczajowo nazywana Zgorzele w której znajdują się 3 zabudowania zagrodowe. W jednej prowadzony jest camping z wypożyczalnią przyczep.

Czarnkowo

Znajduje się przy jeziorze Czarnkowo w otoczeniu lasu. Znajduje się tu budynek mieszkalny dwurodzinny, który był własnością Lasów Państwowych i został sprzedany osobom prywatnym.

Grądkie Dolne

Dawniej Flisnów. Znajduje się w otoczeniu lasów niedaleko rzeki Wieprza. W miejscowości znajdują się 2 zabudowania zagrodowe.

Popielewo

Miejscowość położona jest w otoczeniu lasów, niedaleko przepływa rzeka Wieprza, zabudowę stanowią budynki leśniczówki.

SOŁECTWO CETYŃ

Jest to sołectwo znajdujące się przy wschodniej granicy gminy z gminą Kołczygłowy. Od strony północnej graniczy z sołectwem Starkowo, od zachodu z sołectwami Zielin i Trzebielino, od południa z sołectwem Poborowo. W skład sołectwa wchodzi 2 miejscowości Cetyń i Wargoszewo, z czego Wargoszewo to miejscowość już nieistniejąca (nie ma zabudowań) natomiast w Cetyniu na koniec 2012 r. mieszkało 349 osób.

Cetyń

Zwarta zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż dróg powiatowych nr 1705G oraz 1704G i stanowi ją zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa a także zabudowania związane z dawnym gospodarstwem rolnym w tym zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Zabudowa kolonii Cetyń zlokalizowana jest na południowy zachód od wsi przy drodze gminnej 160010G i stanowi ją w większości zabudowa zagrodowa. Na terenie wsi w pobliżu zabudowy wielorodzinnej znajduje się świetlica wiejska z placem zabaw. W pobliżu skrzyżowania dróg powiatowych znajduje się dawny zespół pałacowo folwarczny przy którym funkcjonuje sklep spożywczo – przemysłowy. Budynek pałacu jest w ruinie i grozi zawaleniem, natomiast budynki gospodarczo – inwentarskie są w części wykorzystywane. Zabytkiem godnym uwagi jest szachulcowy Kościół filialny p.w. Najświętszego Zbawiciela, który wraz z otoczeniem figuruje w rejestrze WKZ. Na terenie wsi zlokalizowane jest również głębinowe ujęcie wody, z którego zaopatrywana w wodę jest wieś Cetyń i Poborowo. Przy północnej granicy wsi położone jest boisko piłkarskie wymagające modernizacji. W odległości ok. 200 m na północ od ostatnich zabudowań wsi zlokalizowany jest maszt do pomiaru wiatru. Poprzez teren wsi przepływa rzeka Rybiec, przy której zlokalizowane są stawy karpiove.

Wargoszewo

Obecnie nieistniejąca osada znajdowała się przy granicy z gminą Kołczygłowy. Aktualnie nie istnieją tu żadne budynki.

SOŁECTWO DOLNO

Znajduje się we wschodniej części gminy. Od północy graniczy z sołectwem Gumieniec, od zachodu z sołectwem Trzebielino, od południa z sołectwem Bożanka, wschodnią granicę sołectwa wyznacza gmina Kępice. Liczba osób stale zamieszkujących sołectwo na koniec grudnia 2012 roku wynosiła 194 osoby, z czego 142 osoby zamieszkują miejscowość Dolno.

Dolno

Wieś znajduje się w odległości ok. 440 m na północ od brzegu jeziora Trzebielińskiego. Zabudowa wsi zlokalizowana jest głównie przy drodze powiatowej nr 1167G i przeważnie stanowi ją zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze wiejskim. W centrum wsi znajduje się plac zabaw. Wzdłuż drogi gminnej nr 160011G w północnej części wsi występuje rozproszona zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna oraz znajduje się przedsiębiorstwo usługowo produkcyjno handlowe „Dolnostal” zajmujące się produkcją wyrobów z betonu dla budownictwa.

Bąkowo

Miejscowość zlokalizowana jest przy drodze powiatowej nr 1167G. Przez miejscowość przepływa rzeka Pokrzywna. W miejscowości występuje zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna oraz budynki leśniczówki.

Glewnik

Osada położona przy drodze gminnej, przez którą przepływa rzeka Pokrzywna. Składa się z 3 zespołów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej. Po prawej stronie drogi gminnej prowadzącej z Trzebielina do Glewnika przed lasem znajdującym się przed miejscowością zlokalizowane jest czynne lotnisko cywilne.

SOŁECTWO GUMIENIEC

Sołectwo to znajduje się przy wschodniej granicy z Gminą Kępice, od północy graniczy z sołectwem Objezierze, od zachodu z sołectwami Miszewo i Zielin, od południa z sołectwem Dolno. Przez środek sołectwa przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz. Ludność sołectwa na koniec 2012 roku wynosiła 227 osób, z czego ponad 90% ludności mieszka w Gumieńcu.

Gumieniec

Zabudowa wsi zlokalizowana wzdłuż drogi gminnej i jest to głównie zabudowa zagrodowa z pojedynczą zabudową mieszkaniową jednorodziną. Przy skrzyżowaniu drogi gminnej i drogi wojewódzkiej nr 209 znajduje się duże gospodarstwo hodowlane trzody chlewnej. Poprzez teren miejscowości przepływa rzeka Bystrzenica, przy której po południowej stronie znajduje się nowowyprowadzona świetlica wiejska, obok której w niedużej odległości znajduje się plac zabaw. Na terenie wsi przy drodze gminnej nr 160003G prowadzącej do Kleszczowa znajduje się kościół oraz cmentarz. Poprzez teren miejscowości przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz, dawne budynki stacji kolejowej znajdujące się w miejscowości zostały przekształcone na mieszkania. We wsi znajduje się również wymagające modernizacji boisko sportowe. Na wschód od wsi znajduje się ośrodek hodowli ryb.

Ciemnica

Osada znajduje się na południe od miejscowości Kleszczewo w otoczeniu lasów. Znajduje się tu leśniczówka oraz teren wyznaczony na miejsca postojowe dla pojazdów – parking leśny.

Kleszczewo

Zabudowa miejscowości zlokalizowana jest po północnej stronie drogi gminnej nr 16003G i stanowią ją jeden budynek mieszkaniowy jednorodzinny oraz dwie zabudowy zagrodowe.

Radaczewo

Osada znajduje się na zachodzie gminy przy granicy z gminą Kępice, po północnej stronie drogi wojewódzkiej nr 209. Znajduje się tu jedna zabudowa zagrodowa w otoczeniu stawów i lasów.

SOŁECTWO MISZEWO

Zlokalizowane jest w północnej części gminy. Graniczy od północy z sołectwem Objezierze, od wschodu sołectwem Suchorze, od południa sołectwem Zielin a od zachodu sołectwem Gumieniec. Większość zabudowy zlokalizowana jest przy drodze wojewódzkiej nr 209. Na koniec 2012 roku Sołectwo zamieszkiwało na stałe 130 osób.

Miszewo

Zabudowa zlokalizowana jest w dwóch skupiskach - przy drodze wojewódzkiej nr 209, oraz w kierunku północnym przy drodze gminnej nr 160022G w kierunku Objezierza. Zabudowę wzdłuż drogi wojewódzkiej stanowi w większości zabudowa zagrodowa oraz nieliczna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, a także pojedyncza zabudowa wielorodzinna. Zlokalizowana jest tu również świetlica wiejska na terenie, której znajduje się plac zabaw, zamknięty (w ruinie) budynek sklepu a także gospodarstwo agroturystyczne. Dalej w kierunku Gumieńca znajduje się leśniczówka oraz teren robót górniczych „wiertnia Miszewo T1” gdzie poszukiwany jest gaz łupkowy oraz ropa. Zabudowa wzdłuż drogi gminnej prowadzącej do Objezierza to wyłącznie zabudowa zagrodowa tworząca odrębną osadę.

SOŁECTWO OBJEZIERZE

Stanowi północną granicę gminy Trzebielino i graniczy z gminami Kępice, Kobylnica i Dębica Kaszubska. Od strony południowej graniczy z sołectwami Gumieniec, Miszewo i Suchorze. W grudniu 2012 roku sołectwo zamieszkiwały na stałe 274 osoby, w tym najwięcej osób - 211 mieszkało w Objezierzu.

Objezierze

Wieś znajduje się przy drodze krajowej nr 21, jednakże zabudowa kształtuje się wzdłuż drogi gminnej nr 160022G. Zabudowę stanowi w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Przy drodze wojewódzkiej znajduje się budynek usługowy – zajazd, w którym również zlokalizowany jest sklep, na tej samej działce znajduje się maszt telefonii komórkowej. Po przeciwnej stronie drogi położona jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z drobnymi usługami - zakładem fryzjerskim. 400 metrów od zajazdu z stronę południową zlokalizowana jest pojedyncza zabudowa zagrodowa przy której stoi wieża radiowo-telewizyjna. Na terenie wsi znajduje się świetlica wiejska wraz z placem zabaw oraz zabytkowy kościół z 1864 r. Na końcu wsi znajduje się zespół folwarczny, który jest w złym stanie (część budynków została rozebrana). Na terenie wsi występuje również podziemne ujęcie wody, Cetyń którego zaopatrywane są w wodę miejscowości Cetyń i Poborowo.

Myślimierz

Do miejscowości prowadzi droga gminna nr 160001G prowadząca z miejscowości Objezierze. Zabudowę stanowi tu w większości zabudowa zagrodowa rozproszona. Trzy zespoły zabudowy zagrodowej występujące na terenie miejscowości zostały obecnie rozebrane, jeden jest w trakcie remontu.

Moczydło

Miejscowość znajduje się po zachodniej stronie drogi krajowej nr 21. Jest to teren dawnego gospodarstwa rolnego. Zabudowa to budynki mieszkalne i gospodarcze po dawnym gospodarstwie rolnym (PGR). Z trzech budynków inwentarsko - gospodarczych pozostał obecnie tylko jeden (aktualnie nieużytkowany).

SOŁECTWO POBOROWO

Sołectwo położone we wschodniej części gminy, na granicy z gminą Kołczygłowy. Od północy sąsiaduje z sołectwem Cetyń a od zachodu z sołectwem Trzebielino. W 2012 roku (stan na 31.XII) sołectwo zamieszkiwało 210 osób, w tym 182 osoby w miejscowości Poborowo i 28 w miejscowości Owczary.

Poborowo

Zabudowa wsi zlokalizowana jest przy drodze powiatowej nr 1705G i stanowi ją w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. W północnej części miejscowości dawniej funkcjonowało Państwowe Gospodarstwo Rolne na potrzeby którego powstał zespół (4 budynki) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zespół pałacowo – folwarczny dawnego PGRu obecnie jest w trakcie remontu – zostały wyremontowane budynki gospodarczo – inwentarskie, które obecnie służą funkcjom magazynowym, budynek pałacu z 2 połowy XVIII w. będący w rejestrze WKZ jest remontowany i ma posiadać funkcję usługową związaną z obsługą turystyki. W budynku dawnej szkoły z 2 połowy XIX w. działa obecnie świetlica wiejska, obok której znajduje się plac zabaw, boisko na terenie wsi wymaga modernizacji. Na terenie wsi funkcjonuje sklep spożywczo-przemysłowy oraz znajduje się leśniczówka.

Owczary

W miejscowości znajdują się 2 zabudowania zagrodowe. Jedno z nich to zabytkowy zespół folwarczny z 2 połowy XIX w. składający się ze spichlerza, obory, trafostacji, budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego. Obecnie wykorzystywany jest jedynie budynek mieszkalny, spichlerz i obora są nieużytkowane, budynek gospodarczy jest rozebrany.

SOŁECTWO STARKOWO

Znajduje się przy wschodniej granicy gminy i graniczy z gminą Kołczygłowy. Na północ znajduje się sołectwo Suchorze, na zachód sołectwa Zielin i Trzebielino, natomiast na południe sołectwo Poborowo. Liczba stałych mieszkańców sołectwa Starkowo wynosiła na koniec 2012 roku 349 osób.

Starkowo

Zwarta zabudowa miejscowości zlokalizowana jest wzdłuż dróg powiatowych nr 1703G i 1704G i stanowi ją zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, dwa budynki mieszkalne wielorodzinne oraz zabudowa zagrodowa. We wsi znajduje się Gimnazjum im. Zjednoczonej Europy oraz świetlica wiejska z placem zabaw. Na terenie miejscowości w przeszłości znajdowały się 2 gospodarstwa rolne. W pierwszym, znajdującym się w północnej części wsi, użytkowany jest tylko budynek mieszkalny, budynki gospodarcze są nieużytkowane i są w bardzo złym stanie technicznym, natomiast w drugie nadal używane jest rolniczo a także część budynków gospodarczych wykorzystywana jest przez zakład produkujący palety. Na terenie wsi występuje również zakład obróbki drzewa. We wsi w sąsiedztwie byłego gospodarstwa rolnego, znajdującego w centrum wsi, zlokalizowane jest głębinowe ujęcie wody z którego woda jest doprowadzana do miejscowości Starkowo i Starkówko. Poprzez teren wsi przebiega nieczynna linia kolejowa relacji Korzybie-Bytów-Lipusz. Na wschód od wsi w odległości ok. 2 km zlokalizowany jest maszt do pomiaru wiatru.

Starkówko

Zabudowa miejscowości to dawny zespół folwarczny z początku XX w. Budynki gospodarczo - inwentarskie dawnego gospodarstwa rolnego obecnie są wykorzystywane rolniczo oraz w części zostały przekształcone na funkcje mieszkalną. Przy drodze powiatowej nr 1703G przebiegającej przy miejscowości znajduje się park.

SOŁECTWO SUCHORZE

Sołectwo zlokalizowane jest w północnej części gminy. Od północno - wschodniej graniczy z gminami Dębica Kaszubska i Kołczygłowy. Od południa sołectwo Suchorze graniczy z sołectwami Starkowo i Zielin, od zachodu z sołectwem Miszewo i Objezierze. Sołectwo Suchorze jest drugim najbardziej zaludnionym Sołectwem. Zamieszkiwały w nim na stałe

663 osoby – stan na 31.12.2012 roku. Poprzez teren Sołectwa przebiegają dwa główne ciągi komunikacyjne w gminie w kierunku północ-południe - droga krajowa nr 21 oraz w kierunku wschód-zachód droga wojewódzka 209.

Suchorze

Jest to wieś w której przecinają się dwa główne ciągi komunikacyjne gminy droga krajowa nr 21 (relacji Miastko – Ustka) z drogą wojewódzką 209 (relacji Bytów – Marszkowo – droga krajowa nr 6). Przez teren wsi przebiega również droga powiatowa nr 1175G prowadząca do wsi Mielno w Gminie Dębica Kaszubska. Zabudowę wsi stanowi głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz wielorodzinna zlokalizowana wzdłuż wyżej wymienionych dróg. Nowa zabudowa rozwija się w północno zachodniej części miejscowości i jest to głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Na południu wsi znajduje się duże gospodarstwo rolne, na terenie którego prowadzona jest obecnie działalność – chów trzody chlewnej. Na terenie gospodarstwa znajduje się ujęcie wody przeznaczone dla gospodarstwa. W pobliżu gospodarstwa znajdują się ogródki działkowe. We wsi znajduje się szkoła podstawowa, zmodernizowane boisko szkolne, biblioteka, świetlica wiejska, kościół, plac zabaw, trzy sklepy przemysłowe oraz stacja paliw.

Uliszkowice

Jest to miejscowość zlokalizowana przy drodze wojewódzkiej nr 209. Zabudowę wsi stanowi głównie zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa zlokalizowana wzdłuż drogi. Jeden zespół zabudowy zagrodowej zlokalizowany jest ok. 500 m na południe od drogi.

Zielin Górny

Miejscowość znajduje się na południe od Uliszkowic i w jej skład wchodzi jeden zespół zabudowy zagrodowej.

SOŁECTWO TRZEBIELINO

Sołectwo Trzebielino znajduje się w centrum gminy. Od strony wschodniej graniczy z sołectwami Bożanka i Dolno, od północnej strony z sołectwem Zielin, od zachodniej z sołectwami Cetyń i Pobowo, na południu graniczy z gminami Kołczygłowy i Miastko. Jest to najbardziej zaludnione sołectwo w całej gminie – na koniec 2012 roku w sołectwie na stałe zamieszkiwało 757 osób z czego 746 we wsi Trzebielino.

Trzebielino

Wieś Trzebielino stanowi centrum usługowo-administracyjne gminy, gdzie zlokalizowane są najważniejsze usługi dla ludności takie jak:

- Urząd Gminy
- szkoła podstawowa wraz z przedszkolem
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- stomatolog
- apteka
- poczta
- Ochotnicza Straż Pożarna
- sala widowiskowa wraz z biblioteką
- straż gminna
- stacja paliw
- plac targowy
- usługi drobne (sklepy, restauracje)

W Trzebielinie znajduje się ponadto budynek Nadleśnictwa Trzebielino, Centrum Sportowo-Rekreacyjne w którego skład wchodzi: boisko do piłki nożnej, boisko do piłki koszykowej oraz zaplecze socjalne.

Zabudowa wsi zlokalizowana jest głównie przy drodze krajowej nr 21 oraz przy drogach gminnych prowadzących do drogi powiatowej nr 1705G i jest to w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz wielorodzinna z pojedynczą zabudową zagrodową. Nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna rozwija się przede wszystkim w południowo zachodniej części wsi. Na południe od zwartej zabudowy wsi znajduje się gospodarstwo hodowlane w którym odbywa się hodowla pstrąga. Z Trzebielina do miejscowości Dolno i Bąkowo prowadzi droga powiatowa nr 1167G.

W zachodniej części wsi znajduje się kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP wraz z otoczeniem, będący w rejestrze WKZ, przy którym położona jest plebania z 2 połowy XIX w oraz cmentarz parafialny. Naprzeciwko kościoła po drugiej stronie drogi powiatowej znajduje się dawny budynek dworu, który widnieje w rejestrze WKZ i obecnie pełni funkcje budynku mieszkalnego. W pobliżu kościoła istnieją zabudowania zakładu produkcyjnego „Aromat” którego nowy zakład produkcyjny został wybudowany na północnym obrzeżu wsi. Aktualnie budynki firmy wraz z nowym zakładem są na sprzedaż z powodu upadłości firmy.

W północnej części wsi przy drodze krajowej znajduje się pałac z początku XIX w. figurujący w rejestrze WKZ który obecnie pełni funkcje budynku mieszkalnego. Duże budynki gospodarcze zespołu folwarcznego, towarzyszącego pałacowi, znajdujące się po drugiej stronie drogi krajowej obecnie są nieużytkowane i niszczeją. Przy rzece Pokrzywna przepływającej przez wieś znajduje się młyn wodny murowany z początku XX w. który jest zamieszkały, funkcjonuje w nim również wypożyczalnia kajaków.

Na terenie wsi zlokalizowane jest głębinowe ujęcie wody, z którego zaopatrywana w wodę jest wieś Trzebielino i Dolno. W zachodniej części miejscowości przy drodze gminnej nr 160023 prowadzącej do miejscowości Glewnik znajduje się działająca od 2000 roku oczyszczalnia ścieków, zamknięte składowisko odpadów oraz czynne lotnisko cywilne, na terenie którego zlokalizowana jest wieża radionawigacyjna.

Szczyciec

Miejscowość położona na południe od Trzebielina, przy drodze gminnej nr 160016G oraz rzece Kunicy w otoczeniu Lasów. W miejscowości znajduje się zabudowa leśniczówki oraz zabudowa zagrodowa.

Toczek

Dawna nazwa Kletoch. Jest to mała miejscowość znajdująca się w otoczeniu lasów, w skład zabudowy wsi wchodzi dwa budynki mieszkaniowe jednorodzinne oraz trzy zabudowania zagrodowe (w tym zabudowa zagrodowa zlokalizowana na końcu wsi jest opuszczona).

SOŁECTWO ZIELIN

Znajduje się w centralnej części gminy przy drodze krajowej nr 21. Od północy graniczy z sołectwem Suchorze, od wschodu z sołectwami Starkowo i Cetyń, od południa z sołectwem Trzebielino i od zachodu z sołectwami Dolno. Gumieniec sołectwie Miszewo. W sołectwie na dzień 31 grudnia 2012 roku zamieszkiwały na stałe 492 osoby.

Zielin

Zabudowa wsi zlokalizowana jest w dwóch skupiskach.

Pierwsze zlokalizowane jest przy drodze krajowej oraz drogach gminnych nr 16005G i 16006G. Zabudowę stanowi tu w większości zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. W północno wschodniej części omawianego obszaru zlokalizowany jest tartak oraz gospodarstwo hodowlane trzody chlewnej. W byłym PGR zlokalizowanym we wschodniej części wsi obecnie prowadzona jest działalność związana z rolnictwem. W pobliżu byłego PGR w otoczeniu lasu znajduje się ujęcie wody dla miejscowości. Na terenie wsi znajdują się 2 sklepy spożywcze, 2 bary, kościół, sala wiejska i świetlica wiejska.

Przy drodze krajowej znajduje się baza sprzętu Zarządu Dróg Wojewódzkich. W północno-wschodniej części wsi przy lesie znajduje się boisko sportowe wraz z placem zabaw dla dzieci.

Drugim skupiskiem zabudowy jest teren przy nieczynnej linii kolejowej. Po północnej stronie linii kolejowej znajduje się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna, zabudowa zagrodowa, budynek leśniczówki, murowana stacja kolejowa z 1910 r., która obsługiwała obecnie nieczynną linię kolejową relacji Korzybie – Bytów - Lipusz. Budynek stacji zmienił swoje przeznaczenie i wykorzystywany jest na cele mieszkaniowe. W niewielkiej odległości od stacji znajduje się murowana wodociągowa wieża ciśnień z ok. 1900 r. Na południe od linii kolejowej przy drodze krajowej zlokalizowane są 2 gospodarstwa hodowli drobiu, jedna zabudowa zagrodowa, zakład produkujący sery „Ser-milk”, dwa budynki mieszkalne wielorodzinne oraz sklep przemysłowo-budowlany. Zlokalizowana jest tutaj również biologiczna oczyszczalnia ścieków z której ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu melioracyjnego R-A14 z ujściem do rzeki Bystrzenicy.

Na zachód od zwartej zabudowy wsi znajdują się 2 gospodarstwa w których hodowany był drób. Obecnie w jednym gospodarstwie budynek hodowlany został rozebrany, natomiast w drugim jest nieużytkowany.

Na terenie wsi znajduje się 2 ujęcia wody. Pierwsze zlokalizowane przy zabudowie dawnego PGRu zaopatruje w wodę wyłącznie wieś Zielin, drugie zlokalizowane przy nieczynnej linii kolejowej służyło dawniej obsłudze kolei.

3.1.5. Transport - stan istniejący

Infrastruktura drogowa

Gmina Trzebielino położona jest w paśmie oddziaływania wyznaczonego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego regionalnego korytarza transportowego - zachodniego¹ relacji Człuchów - Miastko - Słupsk - Ustka. Elementy należące do owego korytarza określone zostały jako służące poprawie dostępności wewnątrz województwa. Główne osie układu transportowego w gminie Trzebielino to: droga krajowa nr 21² relacji Miastko - Suchorze - Słupsk - Ustka, oraz droga wojewódzka nr 209³ relacji Warszkowo - Suchorze – Bytów, która jest strategiczną drogą dla Pomorza. Drogi te krzyżują się w miejscowości Suchorze.

Pozostałymi elementami układu transportowego gminy Trzebielino są drogi powiatowe i gminne.

DROGA KRAJOWA nr 21

Droga krajowa nr 21⁴, sklasyfikowana jako droga główna (G), przebiega przez teren gminy na odcinku długości 25,057 km, od km 12+670 do km 37+727 i posiada następujące parametry:

- nośność do 10,0 t/oś,
- szerokość jezdni 6,0-7,0 m,
- nawierzchnia bitumiczna.

Wg ewidencji GDDKiA w ciągu drogi krajowej nr 21 nie występują przejazdy kolejowe i drogi rowerowe, natomiast zlokalizowane są 22 skrzyżowania, w tym 2 z drogą wojewódzką, oraz następujące elementy:

- 3 mosty (2 o konstrukcji belkowej żelbetowej i 1 o sklepieniu ceglanym),

¹Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2009

² Zarządzenie nr 73 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 2.12.2008 w sprawie nadania numerów drogom krajowym.

³ Zarządzenie nr 74 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 2.12.2008 w sprawie nadania numerów drogom wojewódzkim

⁴ Pismo GDDKiA-O/Gd-Z-2-pk-405-16/13

- 1 kładka (o konstrukcji belkowej stalowej),
- 22 przepusty o różnej konstrukcji (kamienna płytowa, żelbetowa rurowa, stalowa rurowa, rurowa z tworzywa),
- zatoki autobusowe - 9 przy lewej krawędzi i 9 przy prawej, posiadające nawierzchnię bitumiczną bądź z kostki prefabrykowanej,
- trzy zatoki postojowe - przy lewej krawędzi, o nawierzchni bitumicznej.

DROGA WOJEWÓDZKA nr 209

Droga wojewódzka nr 209 o długości prawie 11,0 km w tym: 5,4 km (od granicy gminy do skrzyżowania z DK21) + 0,293 km (część wspólna z DK21) + 5,3 km (od skrzyżowania z DK21 do granicy gminy) jest drogą klasy technicznej Z-zbiorczej¹.

DROGI POWIATOWE

Tabela 1: Zestawienie dróg powiatowych na terenie gminy⁵.

L.p.	Nr drogi	Opis przebiegu	Kilometraż	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Klasa techniczna ⁶
1.	1167G	Biesowiczki - Trzebielino	9+425-15+261	5,836	Bitumiczna	Z
2.	1169G	Darnowo-Bożanka	1+117-8+190	7,073	Bitumiczna	Z
3.	1175G	Łysomice - Suchorze	6+901-8+582	1,681	Bitumiczna	Z
4.	1703G	Starkowo - Starkówko	0+000-2+912	2,912	Brukowa, W tym bitumiczna 0,279 km	Z
5.	1704G	Zielin - Starkowo - Cetyń	0+000-5+572	5,572	Bitumiczna	Z
6.	1705G	Trzebielino - Kołczygłowy	0+000-10+710	10,710	Bitumiczna	Z
RAZEM				33,784		

Zgodnie z §4 pkt. 3 Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. 2015 poz. 329) przy przebudowie drogi:

- 1) krajowej - klasy A, S lub GP,
  - 2) wojewódzkiej - klasy GP lub G,
  - 3) powiatowej - klasy GP, G lub Z,
- dopuszcza się przyjęcie klasy o jeden poziom niższej.

⁵ Pismo ZDP w Bytowie DM.7112.2.2013

⁶ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 17 lutego 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie Dz.U. 2015 poz. 329 wszystkie drogi powiatowe posiadają klasę techniczną Z. Przed zmianą rozporządzenia drogi nr 1167G, 1169G, 1175G, 1703G, 1704G posiadały klasę techniczną L.

DROGI GMINNE

Tabela 2: Zestawienie dróg gminnych⁷.

L.p.	Nr drogi	Opis przebiegu drogi	Długość [km]
1.	160001G	Objezierze - Myślimierz	2,75
2.	160002G	Miszewo DW209 - Miszewo posesja nr 18	0,5
3.	160003G	Gumieniec droga gminna - przejazd kolejowy - Kleszczewo - Gumieniec	3,5
4.	160004G	Zielin posesja nr 18B - DK21	1,0
5.	160005G	DK21 - Zielin droga gminna 160006G	0,5
6.	160006G	DK21 - Zielin Zakład Rolny	0,35
7.	160007G	Starkowo DP1703G - Starkowo posesja nr 1	0,25
8.	160008G	Gumieniec przejazd kolejowy - granica z gminą Kępice	2,25
9.	160009G	DK21 - Zielin stacja kolejowa	0,5
10.	160010G	Cetyń DP1704G - Cetyń kolonia	1,9
11.	160011G	Dolno - Trzebielino DP1167G	1,5
12.	160012G	Trzebielino DK21 - Trzebielino droga gminna 160013G	0,1
13.	160013G	Trzebielino DK21 - Trzebielino DP1705G	0,25
14.	160014G	Trzebielino DK21 - Trzebielino posesja nr 68a	0,2
15.	160015G	Trzebielino droga gminna 160013G - Szczyciec	1,75
16.	160016G	Bąkowo - DK21 - granica z gminą Miastko	5,75
17.	160017G	Leśniczówka Poborowo - granica z gminą Miastko	2,75
18.	160018G	DK21 - granica z gminą Miastko	1,5
19.	160019G	Flisów (Grądkie Dolne) DG160020G - granica z gminą Miastko	2,4
20.	160020G	DK21- Flisów (Grądkie Dolne) - granica z gminą Żabno	3,6
21.	160021G	DK21 - Bożanka koniec zabudowy	0,75
22.	160022G	Objezierze - Miszewo	4,253
23.	160023G	Glewnik - Trzebielino	2,459
RAZEM			40,762

Podstawowy układ drogowy gminy Trzebielino, złożony z DK 21 i drogi wojewódzkiej ma charakter głównie tranzytowy, w drugiej kolejności obsługi obszaru gminy.

Droga krajowa w całym swoim przebiegu charakteryzuje się dobrym stanem technicznym, generalnie posiada odpowiednie oznakowanie poziome i pionowe, pobocza, elementy zabezpieczające np. bariery, balustrady na mostach czy przepustach.

Remont zalecany byłby na odcinku Trzebielino - Bożanka, gdzie występują koleiny, niewielkie spękania i ubytki oraz szczeliny na szwach roboczych. Zaleca się też uzupełnienie elementów zabezpieczających na odcinku szlaku drogi w miejscach gdzie występują nieosłonięte przepusty ze ścianką czołową - np. w okolicy miejscowości Zielin, w miejscu zlikwidowanego przejazdu drogowo-kolejowego.

Droga wojewódzka nr 209 jest drogą klasy Z. Stan techniczny całego przebiegu drogi kwalifikuje ją do remontu. Sama nawierzchnia jest dość zniszczona, posiada spękania i ubytki, połamane krawędzie, pobocza są zarośnięte roślinnością, co wskazuje na problem utrzymaniowy. Występują braki w oznakowaniu poziomym, zwłaszcza na odcinku Suchorze - Miszewo - zachodnia granica gminy. W miejscowości Miszewo w przebiegu drogi występują

⁷ Wykaz dróg gminnych w gminie Trzebielino - Informacje z Urzędu Gminy Trzebielino 2013

dwa niebezpieczne łuki, kwalifikujące ten odcinek do przebudowy z uwagi na brak odpowiednich parametrów widoczności i bezpieczeństwa ruchu.

Wszystkie drogi powiatowe w gminie Trzebielino posiadają klasę techniczną drogi zbiorczej Z w większości o nawierzchni bitumicznej w różnym stanie technicznym. Jedynie DP1703G na odcinku DW209 - Starkówko - Starkowo posiada nawierzchnię brukową, oraz na odcinku ok 280 m bitumiczną. Droga ta, obsadzona drzewami, charakteryzująca się cechami alei krajobrazowej, z uwagi na nawierzchnię utwardzoną posiada warunki przejeźdźności, jednakże długość nawierzchni z kamienia powodujący brak komfortu podróżowania wyklucza ruch osobowy.

Droga powiatowa nr 1169G Bożanka - Ziczyna - Broczyna przebiega w otoczeniu lasów, posiada zniszczoną nawierzchnię bitumiczną, bez poboczy, z licznymi ubytkami. Na wlocie drogi powiatowej na skrzyżowaniu z DK21 - słaba widoczność dla skręcających w lewo.

Droga powiatowa nr 1167G Trzebielino - Dolno - Bąkowo – droga na całej długości w Gminie Trzebielino posiada nawierzchnię bitumiczną. Na granicy gminy przechodzi w gruntową, o zmiennej szerokości. Droga poza miejscowościami Dolno i Bąkowo na początku przebiegu, już nic nie obsługuje, w dalszym odcinku przebiega w lesie, zaleca się weryfikację kategorii drogi.

Droga powiatowa nr 1705G Trzebielino - Poborowo - Cetyń - granica gminy, o nawierzchni bitumicznej, najlepszy stan nawierzchni jest w miejscowości Trzebielino, w dalszym przebiegu występują ubytki, spękania, połamane krawędzie. Droga jest dość kręta, występują drzewa w skrajni, co na pewno jest walorem krajobrazowym, niemniej wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo ruchu użytkowników.

Droga powiatowa nr 1704G DK21 - Starkowo - Cetyń o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym. Droga o normatywnej szerokości, drzewa oddalone od krawędzi jezdni.

Na większości dróg brak jest oznakowania poziomego, występują też braki w oznakowaniu pionowym, należałoby zwrócić uwagę na stan techniczny elementów bezpieczeństwa użytkowników - barier ochronnych, balustrad.

W ciągu dróg powiatowych występują skrzyżowania, np. skrzyżowanie DP1704G i 1705G w miejscowości Cetyń, czy DP1705G i drogi do zabudowań po PGR w miejscowości Poborowo, które powinny zostać przebudowane. W stanie obecnym są to skrzyżowania o niskim poziomie bezpieczeństwa ruchu z uwagi na wiele punktów kolizji, brak widoczności i czytelności organizacji ruchu.

Drogi gminne charakteryzują się zróżnicowaną nawierzchnią, od gruntowej, przez różne utrwalenia/utwardzenia, po bitumiczną. Nie posiadają oznakowania poziomego, a w pionowym występują braki. Brak jest również odpowiedniej ilości elementów bezpieczeństwa ruchu pieszego, chodników, oświetlenia.

Łączna długość dróg w gminie wynosi ok 110,6 km, z czego dróg gminnych jest 40,76 km co stanowi 36,9% udziału w długości wszystkich dróg w gminie. Długość drogi krajowej to 25,06 km, wojewódzkiej 11,0 km a powiatowych 33,8 km. Długości tych dróg stanowią odpowiednio 22,6%, 9,9% i 30,6% udziału w całości.

Gęstość dróg w gminie wynosi 49,16 km dróg na 100 km² powierzchni gminy, w podziale na poszczególne kategorie dróg:

- krajowa - 11,14 km/100 km²,
- wojewódzka - 4,88 km/100 km²,
- gminne - 18,12 km/100 km²,
- powiatowe - 15,02 km/100 km² powierzchni.

Ilość dróg ogółem przypadająca na 1000 mieszkańców gminy to wielkość – 29,19 km, w tym:

- 6,61 km - droga krajowa,
- 2,90 km - droga wojewódzka,
- 8,92 km - drogi powiatowe,
- 10,76 km - drogi gminne.

Wielkości ruchu, dostępność

W 2010 roku na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w województwie pomorskim przeprowadzono pomiar średniego dobowego ruchu. Wielkość ruchu pojazdów ogółem oraz struktury rodzajowej pojazdów samochodowych przedstawia poniższa tabela

Tabela 6: Średni dobowy ruch w punktach pomiarowych w 2010 r.⁸.40,

Nr drogi	Nazwa	Pojazdy ogółem	Struktura rodzajowa ruchu pojazdów samochodowych							Rowery
			Motoc.	Sam. osob., mikrobusy	Sam. dost.	Sam. cięż.	Sam. cięż. z przycz.	Autobusy	Ciągniki	
25	Miastko - Suchorze	3036	17	2294	288	109	275	48	5	24
25	Suchorze - Łosino	4790	21	3661	477	164	359	94	14	14
209	Barcino - Suchorze	1325	5	1125	100	37	33	21	4	
209	Suchorze - Kołczygłowy	2346	16	1872	218	66	134	35	5	

Największy ruch przenosi droga krajowa, zauważyć można jednak główną relację ruchu w odniesieniu do obu dróg: Łosino - Suchorze - Kołczygłowy, co wynika z ruchu pojazdów w relacji Bytów - Słupsk.

Dostępność czasowa samochodem osobowym z Trzebielina do stolicy województwa, powiatu oraz powiatów i niektórych gmin ościennych wygląda następująco:

- centrum Gdańska, w PZP Województwa określana jest na poziomie 120-200 min⁹, natomiast w obecnie funkcjonującym układzie połączeń: dostępność ta jest określana na poziomie ok 120-130 min,
- do centrum Bytowa - ok. 35 min,
- Słupska - ok. 30 min,
- Człuchowa - ok. 70 min,
- Miastka - ok. 20 min,
- Kępice - ok. 25 min.

Trasy rowerowe, szlaki piesze, szlaki wodne

Plan województwa wskazuje istnienie na terenie gminy Trzebielino drogi rowerowej o znaczeniu międzyregionalnym: 15 (Polanów) województwo zachodniopomorskie - Kępice – **Trzebielino** – Kołczygłowy – Bytów – Sulęcyno – Chmielno – Kartuzy – Przodkowo (odgałęzienie do Gdańska) – Szemud – Wejherowo – Puck – Krokowa – Choczewo – Nowa Wieś Lęborska – Lębork – Cewice – Czarna Dąbrówka – Parchowo;

Poza wskazanym w PZPWP na terenie gminy Trzebielino funkcjonuje szlak rowerowy gminy Miastko i Trzebielino "Wzgórza Morenowe" łączący obie miejscowości, poprowadzony częściowo wzdłuż nieczynnej linii kolejowej, ukazujący walory kulturowe i turystyczne regionu.

Rzeka Wieprza i Pokrzywna (od Trzebielina do ujścia), stanowią szlaki wodne z predyspozycjami do rozwoju turystyki kwalifikowanej kajakowej i pieszej, dopuszcza się przy nich lokalizację pól biwakowych i namiotowych (preferowane tereny do lokalizacji to tereny użytkowane jako grunty orne - terasy nadrzeczne).

⁸ Generalny pomiar ruchu 2010, GDDKiA oddział Gdańsk.

⁹ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Gdańsk 2009

Ruch pieszy, chodniki¹⁰.

Tylko w centrach większych miejscowościach gminy Trzebielino ruch pieszy odbywa się po chodnikach zlokalizowanych po obu stronach jezdni. W większości jednak chodniki zlokalizowane są tylko po jednej stronie jezdni np. w Trzebielinie poza drogą krajową, miejscowości: Zielin, Bożanka, Dolno, Starkowo, Cetyń. W wielu przypadkach ruch pieszy odbywa się bezpośrednio po jezdni lub jej poboczu np. w Broczynie, Bąkowie, Poborowie, Uliszkowicach, Miszewie, Gumieńcu.

Istniejące elementy infrastruktury ruchu pieszego charakteryzują się nieodpowiednią szerokością, brakiem ciągłości, ubytkami, nierównościami w nawierzchni. Poza drogą krajową, bardzo mało jest odcinków nowych chodników, występują jedynie przy odnawianych zatokach i przystankach autobusowych, do których dojść można tylko poboczem lub jezdnią drogi.

Infrastruktura i komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Trzebielino przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 212 relacji Lipusz - Dąbrówka Bytowska - Barnowo - **Zielin Miasteczki** - **Gumieniec** - Barcino - linia 405. Jest to linia o znaczeniu lokalnym, zaliczona do linii, na których zawieszono przewozy pasażerskie¹¹, a w 2006 r. zapadła decyzja o fizycznej likwidacji torów, w związku z tym obecnie na odcinku Bytów- Korzybie linia ta jest nieprzejezdna.

W miejscowości Zielin zlokalizowana jest stacja kolejowa, natomiast w miejscowości Gumieniec - przystanek kolejowy.

Komunikacja zbiorowa – autobusowa

Komunikacja zbiorowa autobusowa na obszarze gminy Trzebielino realizowana jest przez następujące przedsiębiorstwa komunikacyjne:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bytowie S.A., na trasach np.:
  - Bytów - Słupsk przez Uliszkowice, Suchorze,
  - Bytów - Słupsk przez Poborowo, Cetyń,
  - Miastko - Suchorze - Słupsk, drogą krajową 21 lub przez Cetyń,
  - Trzebielino - Miastko - Człuchów,
  - Trzebielino - Cetyń - Obłęż,
  - Słupsk - Broczyna - Bożanka - Miastko,
  - Starkowo - Słupsk, Starkowo - Szczecinek przez Miastko,
  - Słupsk - Miszewo - Gumieniec - Obłęż,
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. Słupsk, na trasach np.:
  - Ustka - Słupsk - Trzebielino - Szczecinek - Poznań - Głogów (zamiennie w sezonie z PKS "Tour" sp. z o.o. Jelenia Góra, wówczas kursy do Jeleniej Góry),
  - Bytów - Słupsk przez Uliszkowice, Suchorze,
- Firma transportowa Nord Express sp. z o.o.:
  - Linia 102 Słupsk dworzec kolejowy - Trzebielino, drogą krajową nr 21, przez miejscowości Objezierze, Moczydło, Suchorze, Zielin.
- PKS Szczecinek na trasie:
  - Trzebielino - Miastko - Szczecinek,
- Przedsiębiorstwo Transport i Handel "Gochy" Józef Gawin, obsługujące komunikacyjnie miejscowości: Trzebielino, Starkowo, Cetyń, Poborowo, Gumieniec, Suchorze, Zielin, Miszewo, wykonujące kursy głównie w godzinach dojazdów i powrotów mieszkańców do/z miejsc pracy i szkół,

¹⁰ Informacje z wizji lokalnej

¹¹ Raport o zagospodarowaniu przestrzennym województwa pomorskiego.

Dojazd autobusem z miejscowości Trzebielino do Słupska, szacowany na podstawie rozkładu jazdy, wynosi ok. 40 min, natomiast do Bytowa, z uwzględnieniem najkrótszej trasy i przesiadki w Suchorze - min. 1h 10 min.

Przystanki autobusowe zlokalizowane są przy drodze krajowej nr 21, drodze wojewódzkiej nr 209, oraz drogach powiatowych, z wyjątkiem DP1167G.

Pełnowymiarowe zatoki autobusowe o nawierzchni z kostki prefabrykowanej lub mieszanki mineralno-asfaltowej, z wydzielonym, utwardzonym miejscem oczekiwania dla podróżnych występują w ciągu drogi krajowej nr 21, oraz w ciągu DP 1704G (Starkowo, Cetyń), DP1705G (Poborowo, Cetyń), w pozostałych przypadkach przystanki bez zatoki zlokalizowane są bezpośrednio przy jezdni. Większość przystanków wyposażonych jest w wiaty dla oczekujących, zaopatrzone w rozkłady jazdy.

Teren lotniska

Na obszarze gminy Trzebielino, na północny-zachód od miejscowości Trzebielino i Dolno, przy drodze gminnej nr 160023G, znajduje się lotnisko (lądowisko) nieewidencjonowane, administrowane przez Lasy Państwowe. Jest to lotnisko traktowane jako p-poż., gruntowe. Na terenie lotniska znajduje się lotnicze urządzenie naziemne – pomoc nawigacyjna (numer z rejestru: NAV/N/B/1107/0/2010).

3.1.6. Uzbrojenie terenu

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Trzebielino zaopatrywana jest w wodę z 5 odrębnych układów wodociągowych zasilanych z głębinowych komunalnych ujęć wody:

1. Ujęcie wody w Objezierzu – zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Objezierze, Suchorze, Ulszkowice, Miszewo, Gumieniec, Kleszczewo, Myślimierz i Moczydło.
2. Ujęcie wody w miejscowości Zielin – zaopatruje w wodę wyłącznie wieś Zielin.
3. Ujęcie w miejscowości Starkowo – obsługuje miejscowość Starkowo i Starkówko.
4. Ujęcie w miejscowości Trzebielino – zaopatruje w wodę wieś Trzebielino i Dolno.
5. Ujęcie w miejscowości Cetyń – obsługuje miejscowości Cetyń i Poborowo.

Miejscowości: Bożanka, Grądko Dolne, Głewik, Toczec, Bąkowo, Szczyciec, Zgorzele, Broczyna – korzystają ze studni indywidualnych.

Opis i charakterystyka poszczególnych układów wodociągowych

Wodociąg grupowy z ujęciem wody w Objezierzu

Składa się z 3 studni głębinowych SW 2/82 (studnia awaryjna), 3/01 (studnia rezerwowa) i 4/02 (studnia podstawowa) oraz stacji wodociągowej z uzdatnianiem.

Ujęcie wody

- Studnia nr 3 – wykonana w 2001 r. o głębokości 119,0 m posiada wydajność eksploatacyjną $Q=47,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=8,2\text{m}$
- Studnia nr 4 – wykonana w 2002 r. o głębokości 167,7 m posiada wydajność eksploatacyjną $Q=60,0\text{m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=12,85\text{m}$
- Studnia nr 2 - zrealizowana w 1982 r. jest właściwie nieeksploatowana

Zasoby eksploatacyjne ujęcia zostały ustalone Decyzją Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 17 września 2002 r. (nr decyzji SR-z-7441-03/02 w wysokości: $Q=107,0\text{m}^3/\text{h}$ $s=8,2\text{--}12,85\text{m}$).

Pozwolenie wodno prawne na pobór wód z w/w ujęcia zostało wydane przez Starostę Bytowskiego Decyzją OŚ.GW.6223/10/4/02/2003 z dnia 10 stycznia 2003 r. i jest ważne do 31 grudnia 2013 r.

Stacja uzdatniania wody zlokalizowana jest obok studni na działce 4/13 (obręb geodezyjny Objezierze). Jest to nowoczesna stacja wodociągowa wyposażona w 2 filtry $\varnothing 1600$ do odżelazniania i odmanganiania oraz 4 hydrofory o poj. $4,0 \text{ m}^3$ każdy.

Sieć wodociągowa

Generalnie jest nowa (z rur $\varnothing 90$ i 110 PCV i PE) w obrębie całego wodociągu grupowego. Jedynie w części centralnej wsi Objezierze występuje sieć wodociągowa $\varnothing 50$ z rur stalowych ocynkowanych i w części centralnej wsi Suchorze sieć z rur a-c $L \approx 500 \text{ mb}$.

Wodociąg wiejski w Zielinie

Składa się z 2 studni głębinowych oraz stacji uzdatniania wody zlokalizowanych na działce 20/16 obręb 0010- Zielin)

Ujęcie wody

- Studnia nr 1 – wykonana w 1962 r. o głębokości $78,0 \text{ m}$ pracująca jako studnia zapasowa.
- Studnia nr 2 – o głębokości $78,0 \text{ m}$, wykonana w 1972 r. pracująca jako studnia podstawowa.

Zasady eksploatacji ujęcia ustalone zostały przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 22.11.1972 r. Decyzja AB.V-42/205/72 w wysokości $Q=36,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s=19,0 \text{ m}$.

Stacja uzdatniania wody

Zlokalizowana jest obok studni w budynku wolnostojącym. Wyposażona jest w 2 zbiorniki hydroforowe o poj. $2,5 \text{ m}^3$ każdy. W 2011 r. stacja została dostosowana do funkcji uzdatniania poprzez dostawienie filtra. Stacja pochodzi z lat 70-tych jest w nienajlepszym stanie technicznym, wymagałaby kompleksowej przebudowy i modernizacji.

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z ujęcia w Zielinie oraz na eksploatację urządzeń do podnoszenia oraz uzdatniania wody zostało wydane przez Starostę Bytowskiego Decyzją NR. OŚ.GW.6223/10/3-4/07 – jest ważne do 31.VI.2027 r.

Sieć wodociągowa

Swym zasięgiem obejmuje całą wieś w obrębie zwartej zabudowy. Stara sieć w obrębie wsi (po dawnym PGR) zbudowana jest z rur a-c i stalowych ocynkowanych $\varnothing 80$ i 50 . Pozostała sieć $\varnothing 90$ i 110 z rur PCV.

Wodociąg grupowy Starkowo, Starkówko z ujęciem wody zlokalizowanym w m. Starkowo

Składa się z 1 studni głębinowej oraz stacji wodociągowej i sieci zlokalizowanych na działce 23/16 obręb 0008 – Starkowo oraz sieci wodociągowej.

Ujęcie wody

Studnia nr 1 – zrealizowana w 1983 r. Zasoby eksploatacyjne ujęcia ustalone zostały w ilości $Q=27,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s=35,2 \text{ m}$ decyzją Wojewody Słupskiego Nr. DS.-III-8530-2-34/83 z dnia 29.12.1983 r.

Ilość Aktualnie pobieranej wody z ujęcia wynosi; $Q_{\text{sr dob}} = 78 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max godz.}} = 8,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Stacja uzdatniania wody

Zlokalizowana jest obok studni i wyposażona jest 2 hydrofory o poj. $3,0 \text{ m}^3$ każdy. W 2011 r. stacja została dostosowana do funkcji uzdatniania poprzez dostawienie filtra. Ujęcie zostało przejęte przez gminę Trzebielino od AWRSP, jest w złym stanie technicznym i wymaga przebudowy i modernizacji.

Pozwolenie wodno prawne na eksploatację ujęcia zostało wydane przez Starostę Bytowskiego Decyzją Ne. OŚ.GW6223/10/6-4/06/07 z dnia 29 marca 2007 r. – jest ważne do 31.XI.2027 r.

Sieć wodociągowa

W obrębie wsi Starkowo i Starkówko oraz przesyłowa ze Starkowa do Starkówka zbudowana jest z rur $\varnothing 110$ PCV

Wodociąg wiejski w Trzebielinie

Składa się z 2 studni głębinowych i stacji uzdatniania wody położonych na działce nr 12/20 obręb Trzebielino.

Ujęcie wody

- Studnia nr 2/71 – o głębokości 75,0 m została wykonana w 1971 r. Zasoby eksploatacyjne dla tej studni zostały ustalone w wysokości $Q=20,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=9,5\text{m}$ decyzją Wojewody Słupskiego z dnia 24.09.1993 r. znak OS-II-7540-3-22-99
- Studnia nr 4/01 – o głębokości 51,0 m, wykonana w 2001 r. Zasoby eksploatacyjne dla tej studni zostały ustalone w wysokości $Q=30,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=6,5\text{m}$ decyzją Starosty Bytowskiego z dnia 07.09.2001 r. znak OŚ-GW.7521/10/3/2001. Aktualny pobór wody; $Q \text{ max godz} = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śr.dob.}}=121,0 \text{ m}^3/\text{d}$

Stacja uzdatniania wody

Zlokalizowana jest na działce obok studni w budynku wolnostojącym. Wyposażona jest w 3 hydrofory o poj. $V=4,5\text{m}^3$ każdy, 3 odżelaziacze o przepustowości $20,0 \text{ m}^3/\text{h}$ każdy oraz 6 odmanganiaczy o przepustowości $20,0 \text{ m}^3/\text{h}$ każdy. Stacja wodociągowa została wybudowana w 1974 r. W tej chwili jest w bardzo złym stanie technicznym i wymaga pełnej modernizacji i przebudowy.

Pozwolenie wodnoprawne na eksploatację wyżej opisanego ujęcia wody zostało wydane przez Starostę Bytowskiego decyzją Nr. OŚ.6341.10.9.5.2012.IV z dnia 28 grudnia 2012 r. i jest ważne do 23 grudnia 2022 r.

Sieć wodociągowa

Jest rozprowadzona w obrębie całej wsi, zbudowana jest z rur 160, 110 i 90 PCV. Jedynie fragmenty sieci przy hydroforni i w centrum wsi zbudowane są z rur a-c $\varnothing 80$ i 100 i docelowo powinny być wymienione na inny materiał.

Wodociąg grupowy Cetyń, Poborowo i Owczary z ujęciem zlokalizowanym w m. Cetyń

Składa się z 2 studni głębinowych, hydroforni (woda nie wymaga uzdatniania) oraz sieci wodociągowej.

Ujęcie wody

- Studnia nr 1 – o głębokości 100,0 m została wykonana w 1966 r.
- Studnia nr 2 – o głębokości 80,0 m została wykonana w 1977 r.

Zasoby eksploatacyjne ujęcia zostały ustalone decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku znak 286 z dnia 11 czerwca 1977 r. w wysokości: $Q=45,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s=1,64 \text{ m}$

Aktualny pobór wody z ujęcia wynosi $h=13\text{m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr.}}=147,0 \text{ m}^3/\text{d}$

Hydrofornia

Zlokalizowana jest obok studni na działkach 18/20, 18/21 i 18/23 obręb Cetyń w budynku wolnostojącymi wyposażona jest w 2 zbiorniki hydroforowe o poj. 2,0 m³ każdy. Hydrofornia po byłym PGR jest w złym stanie technicznym, stara i wyeksploatowana.

Sieć wodociągowa

Zasięgiem swym obejmuje zwartą zabudowę wsi Cetyń, Poborowo i Owczary. Sieć z rur PCV Ø110, 90 i 63. Jedynie w obrębie centralnej m. Cetyń stara prawdopodobnie z rur ocynk i a-c.

Pozwolenie wodnoprawne na eksploatację ujęcia została wydana przez Starostę Bytowskiego decyzją z dnia 4 marca 2003 r. znak OŚ.GW.6223/10/1/2003

Informacje ogólne dotyczące zaopatrzenia w wodę gminy Trzebielino

1. Dobowa zdolność produkcyjna czynnych komunalnych ujęć wody 1223 m³/d
2. Dobowa zdolność produkcyjna czynnych komunalnych urządzeń do uzdatniania wody 480 m³/d
3. Ogólna ilość wody pobrana z ujęć komunalnych łącznie wyniosła w 2012 r. 92600 m³/rok = 253,7 m³/śr.dobę
w tym:
  - na własne cele technologiczne 17m³/d=6,7%
  - straty wody 12,9 m³/d=5,1%
4. Ogólna długość czynnej sieci wodociągowej na koniec 2012 r. wynosiła 51,9 km
5. 94% ogólnej liczby mieszkańców gminy Trzebielino jest zaopatrywanych w wodę z zbiorowych systemów wodociągowych

Odprowadzanie ścieków

W gminie Trzebielino funkcjonują 2 mechaniczno – biologiczne oczyszczalnie ścieków:

- w m. Zielin
- w m. Trzebielino

Do których ścieki odprowadzane są dwoma odrębnymi układami grawitacyjno – pompowymi. Pozostała część gminy nie posiada obecnie kanalizacji sanitarnej. Ścieki odprowadzane są do zbiorników szczelnych (szamb) indywidualnych i zbiorczych i okresowo wywożone są do istniejących oczyszczalni.

Opis i charakterystyka poszczególnych układów kanalizacji sanitarnej

Układ kanalizacji sanitarnej zakończony oczyszczalnią w Zielinie

Obejmuje miejscowości Zielin, Suchorze i Starkowo. OMB Zielin zlokalizowana jest na działce 86/1 obręb Zielin. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu melioracyjnego R-A14 z ujściem do rzeki Bystrzownicy.

- Ścieki z m. Trzebielino są odprowadzane na oczyszczalnię grawitacyjnie z południowej części wsi, z północnej części ścieki są odprowadzane do 2 przepompowni i pompowane do kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej w części południowej.
- Ścieki z m. Suchorze są grawitacyjnie odprowadzane do 1 przepompowni ścieków i przepompowywane są kolektorem tłocznym Ø110 PE do kanalizacji sanitarnej w Zielinie.
- Ścieki z m. Starkowo są odprowadzane grawitacyjnie do 1 przepompowni ścieków i przepompowywane kolektorem tłocznym Ø63 do kolektora tłocznego Ø110 Suchorze – Trzebielino.

Oczyszczalnia ścieków w Zielinie

Składa się z następujących elementów:

- a) stopień mechaniczny:
  - komora sita z piaskownikiem
  - punkt zlewowy ścieków dowozowych
  - przepompownia ścieków surowych
- b) stopień biologiczny
  - reaktor osadu czynnego – stopień A
  - osadnik wtórny pośredni
  - reaktor osadów czynnego SBR z komorami napowietrzania i stabilizacji osadu nadmiernego
  - staw biologiczny doczyszczający

Oczyszczalnia jest w trakcie rozbudowy i modernizacji, która będzie zakończona w 2015 r.

Po zakończeniu oczyszczalnia będzie miała przepustowość:

Q śr dob = 256,0 m³/d Q max godz = 21,0 m³/d

Planowana maksymalna równoważna liczba mieszkańców docelowo korzystających z oczyszczalni ścieków w Zielinie wynosi: RLM=3303.

Na odprowadzenie ścieków z wyżej wymienionej oczyszczalni do rowu melioracyjnego R-A14 w ilościach j.w. zostało wydane pozwolenie wodnoprawne przez Starostę Bytowskiego – Decyzja OŚ.GW.6223.10/1-5/06 z dnia 14 kwietnia 2006 r. ważna do 30 czerwca 2017 r.

Według „Sprawozdania oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich „ OS-5 wykonanej przez Zakład Usług Komunalnych w Trzebielinie dla Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2012

- Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni w Zielinie wynosiła 3500 m³/rok = 95,9 m³/śr dobę
- W tym ścieków dowożonych i wód opadowych 2000 m³/rok = 5,5 m³/śr dobę
- Szacunkowa liczba ludności korzystająca z oczyszczalni wynosiła na koniec 2012 r. 1640 osób

Układ kanalizacji sanitarnej zakończony oczyszczalnią w Trzebielinie

Oczyszczalnia ścieków w Trzebielinie

Składa się z następujących elementów:

- Osadnik Imhoffa
- 2 złoża splukiwane
- 2 osadniki wtórne
- Staw korzeniowy
- Zagęszczacz osadów
- Kompostownia
- Przepompownia osadów
- Poletka osadowe

Oczyszczalnia funkcjonuje od roku 2000. Według projektu oczyszczalnia miała przepustowość 224m³/d, RLM-1342, według pozwolenia wodno-prawnego Q śr dob = 91 m³/d

Oczyszczalnia zlokalizowana jest na działkach 476/1, 477/1, 478/5, 346 obręb Trzebielino.

Na odprowadzanie oczyszczonych ścieków z w/w oczyszczalni do rowu melioracyjnego L=630 m a następnie do rzeki Kunicy w ilości

Q śr dob = 91m³/d Q max=125,0 m³/d

Zostało wydane pozwolenie wodnoprawne przez Starostę Bytowskiego – Decyzja OŚ.GW.6223/10/10-4/2005 r. z dnia 6 grudnia 2005 r.

Według sprawozdania OS-5 za rok 2012

- Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni w Trzebielinie wynosiła 23000 m³/rok ≈ 63,0 m³/d śr

- Szacowana liczba ludności korzystająca z oczyszczalni w Trzebielinie wynosiła na koniec 2012 r. 895 osób

Na wyżej wymienioną oczyszczalnię odprowadzane są ścieki z m. Trzebielino i Dolno. Z centralnej części wsi Trzebielino i Dolno ścieki grawitacyjnie odprowadzane są do centralnej przepompowni skąd tłoczone są na oczyszczalnię kolektorem tłocznym $\varnothing 110$. Z 2 fragmentów wsi Trzebielino oraz 1 fragmentu wsi Dolno ścieki odprowadzane są poprzez 3 przepompownie do układu grawitacyjnego.

Odprowadzanie wód opadowych

Nie ma większych układów kanalizacji deszczowej. W kilku miejscowościach istnieją pojedyncze odwodnienia ulic, niezinventaryzowane odcinki k.d. w obrębie dawnych PGRów oraz odwodnienie drogi krajowej Nr 21 w obrębie fragmentów wsi Suchorze i Trzebielino.

Gospodarka odpadami komunalnymi

Na terenie gminy Trzebielino nie ma instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów ani składowisk odpadów. Dotychczasowe lokalne składowisko odpadów w Trzebielinie zostało zamknięte.

Zgodnie ze wskazaniem zawartym w „Planie gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2018” (2012), przyjętym Uchwałą Nr 415/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 roku podstawowym założeniem funkcjonowania nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest system rozwiązań regionalnych. Gmina Trzebielino położona jest w Regionie Północno-zachodnim gospodarki odpadami.

Region Północno - Zachodni liczy ponad 270 tys. mieszkańców, skupia wokół siebie głównie gminy powiatu bytowskiego i słupskiego, a także dwie gminy powiatu kościerskiego i gminę Stężyca- powiat kartuski. W regionie funkcjonują dwie w pełni wyposażone, posiadające wystarczające zdolności przerobowe, instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych- RIPOK Bierkowo i RIPOK Sierzno. W zakresie zagospodarowania selektywnie zebranych odpadów zielonych wyznaczono instalację regionalną „Wodociągi Słupsk” Sp. z o.o., która wyposażona jest w kompostownię odpadów o mocy przerobowej 20.000 Mg/rok. Na terenie regionu Północno-Zachodniego zlokalizowane są dwa składowiska odpadów komunalnych w Gatce i Obłężu. Z uwagi na wystarczające zdolności przerobowe instalacji regionalnych, nie ma podstaw, aby składowiska te pełniły rolę instalacji zastępczych w regionie. Po wejściu w życie uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami składowiska w Gatce i Obłężu nie będą mogły przyjmować zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania (Plan gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2018”, 2012).

Zaopatrzenie w ciepło

Większość gospodarstw domowych korzysta z indywidualnych systemów grzewczych opartych na spalaniu węgla, koksu, drewna bądź oleju opałowego. Zdarzają się przypadki spalania w paleniskach domowych odpadów nie nadających się do tego celu zgodnie z polskimi normami. Na terenie Gminy brak jest sieci ciepłowniczej.

Gospodarstwa domowe korzystają wyłącznie z gazu butlowego ze względu na brak przyłączenia do sieci gazowniczej będącej dopiero w fazie planowania.

W zakresie zaopatrzenia w gaz

Na terenie gminy nie ma sieci gazowniczej. Gospodarstwa domowe korzystają z gazu butlowego.

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300, relacji Bytów-Słupsk, w rejonie miejscowości Objezierze zlokalizowany jest zespół zaporowo-upustowy na tym gazociągu.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną

Na terenie gminy dystrybucję energii elektrycznej prowadzi „Energia Operator SA”

Przez teren gminy nie przebiegają podstawowe linie elektroenergetyczne regionu tj. 400 kV, 220 kV i 110 kV. Obszar gminy znajduje się w „trójkącie” wyznaczonym przez przebiegające poza gminą liniami 110 kV (Słupsk-Żydowo oraz Słupsk-Gałęźnia Mała-Bytów-Ostrowite) oraz linią 220 kV Żydowo-Tuchomie - do granic z regionem gdańskim.

Źródłami zasilania terenu gminy jest sieć 110 kV oraz stacje: GPZ 110/15 kV Miastko, GPZ 110/15 kV Obłęż, PZ 15 kV Trzebielino (zasilana liniami 15 kV nr 426 z GPZ-tu Miastko i nr 420 z GPZ-tu Obłęż), PZ 15 kV Suchorze (zasilana z GPZ – Obłęż). Stan techniczny sieci elektroenergetycznej jest dobry i optymalny pod względem konfiguracji. Charakterystyczną cechą sieci na terenie gminy są długie i mało obciążone linie 15 kV. Układ sieci 15 kV umożliwia przyłączenie nowych odbiorców w ramach zainwestowywania nowych terenów wskazanych w studium gminy (po wybudowaniu stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz krótkich odcinków linii 15kV).

Na terenie gminy Trzebielino istnieje niewielka elektrownia wodna „Bujno” o mocy 20 MW, zlokalizowana na rzece Pokrzywna we wsi Trzebielino.

W Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych: Cetyń, Poborowo, Starkowo uchwalonym Uchwałą Nr 76/XIII/2012 Rady Gminy Trzebielino z dnia 15 lutego 2012 roku ustanowiono nowe tereny dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.

3.1.7. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia terenów - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (obowiązujące i nieaktualne)

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone i uchwalone po 1 stycznia 1995r. dotyczą następujących obszarów:

Lp.	Tytuł planu	Miejscowość / obręb	Funkcje, przeznaczenie terenów	Nr uchwały Rady Miejskiej uchwalającej plan	Miejsce publikacji
1	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino dla terenu górniczego Trzebielino	Trzebielino	PG – teren górniczy	Uchwała Nr 157/XXXV/98 Rady Gminy Trzebielino z dnia 13 maja 1998 roku	Dziennik Urzędowy Województwa Słupskiego Nr 13, poz. 51 z dnia 9 czerwca 1998 roku
2	Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino	Gmina Trzebielino	Gazociąg wysokiego ciśnienia Zespół zaporowo-upustowy	Uchwała Nr 162/XXXVI/98 Rady Gminy w Trzebielinie z dnia 3 czerwca 1998 roku	Dziennik Urzędowy Województwa Słupskiego Nr 16, poz. 64 z dnia 31 lipca 1998 roku

3	Zmiana miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebielino	Trzebielino	Stacja bazowa telefonii komórkowej Droga dojazdowa Zieleń uprawy rolne	Uchwała Nr 22/V/99 Rady Gminy w Trzebielinie z dnia 3 lutego 1999 roku	Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 16, poz. 64 z dnia 31 lipca 1999 roku
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu rzemieślniczo-przemysłowego Dolno	Dolno	Teren rzemieślniczo - przemysłowy	Uchwała Nr 155/XLVI/2001 Rady Gminy w Trzebielinie z dnia 26 września 2002 roku	Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 54, poz. 1301 z dnia 16 sierpnia 2002 roku
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Trzebielino Północ	Trzebielino	P/U, ZP, K, E, M, UT, W, U, KS, KG, KL, KD, KX	Uchwała Nr 125/XXV/2005 Rady Gminy w Trzebielinie z dnia 26 stycznia 2005 roku	Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 39, poz. 765 z dnia 25 kwietnia 2005 roku
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębach geodezyjnych: Cetyń, Poborowo, Starkowo	Cetyń, Poborowo, Starkowo	tereny zabudowy elektrowni wiatrowych na gruntach rolnych, oznaczonych EW,R oraz R, ZL, ZN, WS, E, TZ, KDL, KDd	Uchwała Nr 76/XIII/2012 Rady Gminy Trzebielino z dnia 15 lutego 2012 roku	Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego pozycja 1454 z dnia 20 kwietnia 2012 roku

Do końca 2002 roku obowiązywał w gminie Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebielino, na mocy prawa plan ten przestał obowiązywać. Nie straciły mocy uzyskane wówczas zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolniczych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Tereny te są potencjalnie łatwiejszymi obszarami do zainwestowania.

3.2. Stan ładu przestrzennego i wymogów i jego ochrony

3.2.1. Charakter środowiska przyrodniczego

Wolory środowiska przyrodniczego opisano w rozdziale 3.3.

3.2.2. Charakterystyka krajobrazu oraz stan zachowania dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy

Charakterystyka krajobrazu została opisana w punkcie 3.3.1., natomiast stan zachowania dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy opisano w punkcie 3.4.

3.2.3. Główne problemy kształtowania ładu przestrzennego

- obiekty o walorach kulturowych, szczególnie folwarki i dwory użytkowane są niezgodnie z ich przeznaczeniem lub są w złym stanie technicznym, niektóre są już całkowicie zdewastowane i ledwo czytelne w krajobrazie – np. zespół dworsko-parkowy w Cetyniu. Prowadzone w sposób nieprawidłowy, bez nadzoru konserwatorskiego modernizacje przyczyniają się do dalszej utraty pierwotnych walorów kulturowych obiektów.

- na terenie gminy występują zespoły zabudowy wielorodzinnej, związane z działalnością byłych PGR-ów wymagające poprawy estetyki i humanizacji;
- zabudowa związana z działalnością dawnych baz rolniczych (obecnie pustostany, w złym stanie technicznym) wymaga przekształceń funkcjonalno-przestrzennych;
- potencjalnym zagrożeniem dla ładu przestrzennego w gminie jest lokalizacja farm elektrowni wiatrowych na terenie gminy oraz w gminach sąsiednich, które w sposób trwały wpłyną na zmianę obecnego krajobrazu - należy dążyć do minimalizacji negatywnego oddziaływania na krajobraz oraz ochrony jego najbardziej wartościowych elementów.
- Komunikacja samochodowa, stanowi źródło uciążliwości akustycznej oraz zanieczyszczenia powietrza zwłaszcza na drodze krajowej nr 21 i drodze wojewódzkiej nr 209, a także w mniejszym stopniu na drogach powiatowych, drogach gminnych, drogach lokalnych i parkingach
- emisja odorów z terenów komunalnych oczyszczalni ścieków we wsiach Trzebielino i Zielin oraz z terenów zakładowej oczyszczalni ścieków w Suchorzu a także z obiektów hodowlanych (głównie bydła i trzody chlewnej)
- dewastację krajobrazów wsi powoduje tworzenie nowych jednostek osadniczych i wydzielanie zespołów zabudowy mieszkaniowej poza historycznym układem przestrzennym wsi
- dogodne położenie geograficzne części gminy w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów prawnie chronionych, w dolinie rzek: Wieprzy i Pokrzywnej predysponujące do rozwoju niektórych form turystyki i wypoczynku (np. kajakarstwo) nie jest w pełni wykorzystywane, brak infrastruktury turystycznej

3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

Na podstawie „Opracowania Ekofizjograficznego Podstawowego Gminy Trzebielino dla potrzeb Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego” PROEKO, Gdańsk 18 marca 2013.

3.3.1. Charakter środowiska przyrodniczego

Rzeźba terenu

Gmina Trzebielino położona jest na obszarze charakteryzującym się urozmaiconym ukształtowaniem terenu, związanym z położeniem w zasięgu fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego (rzeźba młodoglacjalna). Występują tu formy pochodzenia lodowcowego i fluwioglacjalnego (wodnolodowcowego), a także rzeczno oraz akumulacji organicznej (torfy i utwory torfowo-mułowe).

Obszar gminy Trzebielino wyniesiony jest na wysokość od ok. 57 m n.p.m. do ponad 180 m n.p.m. Najwyżej wyniesione są tereny położone w południowych i północnych fragmentach gminy, a najniżej w dolinie Wieprzy, przy zachodniej granicy gminy.

Na terenie gminy Trzebielino występują następujące, główne formy rzeźby terenu:

- **wysoczyzna morenowa falista i pagórkowata**, występująca głównie w północnej i północno-wschodniej części gminy, wyniesiona na średnią wysokość pomiędzy 120 a 140 m n.p.m.
- **wzniesienia moreny czołowej**, o wysokościach względnych dochodzących do ok. 50-60

metrów i kulminacjach w granicach 180 m n.p.m, występujące głównie w centralnej i południowej części gminy;

- **równiny tarasowe** plejstoceny z okresu zlodowacenia bałtyckiego, przecinające obszar gminy na osi zachód-wschód, częściowo wykorzystywane przez ciek, które wytworzyły **doliny rzeczne** holoceny (przede wszystkim doliny Wieprzy, Pokrzywnej, Kunicy, Bystrzenicy i rzeki Rybiec);
- **rynny polodowcowe**, występujące w południowej części gminy;
- **sandry**, występujące na przedpolach moreny czołowej, głównie w północno-zachodniej i północno-środkowej części gminy, oraz na jej południowo-zachodnich i południowych krańcach;

Ponadto obszar gminy Trzebielino urozmaicają niewielkie **zagłębienia wytopiskowe i bezodpływowe**, rozproszone po całym terenie gminy (głównie w obrębie wysoczyzny morenowej i sandrów), oraz występujące we wschodnim fragmencie gminy **ozy**, stanowiące silnie wydłużone wały o przebiegu południkowym.

Gleby

Na terenie gminy Trzebielino powierzchniowo przeważają gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne, wykształcone z glin i piasków gliniastych. Stosunkowo znaczny jest udział gleb torfowych, torfowo-mułowych i gleb murszowo-mineralnych i murszowatych, wykształconych w dnach dolin rzecznych, rynien subglacialnych i zagłębieni wytopiskowych. Ponadto na terenie gminy Trzebielino występują gleby brunatne właściwe, czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, a lokalnie także czarne ziemie właściwe.

Gleby na terenie gminy Trzebielino należą w większości do IV i V klasy bonitacyjnej (ok. 85%). Stosunkowo dużo jest gleb słabych należących do VI klasy bonitacyjnej (niespełna 13%). Najlepsze gleby, należące do III klasy bonitacyjnej, zajmują najmniejszą powierzchnię spośród występujących na terenie gminy (ok. 1,66 %).

Wody powierzchniowe

Na obszarze gminy Trzebielino występują liczne ciek i rowy melioracyjne. Do najważniejszych rzek przepływających przez teren gminy należą Wieprza i jej dopływy bezpośrednie lub pośrednie: Pokrzywna, Bystrzenica, Rybiec, Ślizień, Kunica, Korzyca, Bożanka, Broczynka.

Rzeka Wieprza, będąca jedną z największych rzek Przymorza, o łącznej długości ok. 140 km, przepływa przez południową część gminy Trzebielino. Jest to jej górny i środkowy bieg. Począwszy od południa rzeka płynie wśród kompleksów łąk lub wąskim jarem o zalesionych stokach, gdzie przyjmuje formę bystrego ciek. Poniżej ujścia rzeki Bożanki, Wieprza płynie wolnej tworząc szeroką dolinę. Od ujścia Pokrzywnej rzeka osiąga szerokość 8-11 m.

Rzeka Pokrzywna stanowi prawy dopływ Wieprzy. Od granic gminy do leśniczówki Poborowo rzeka płynie w wąskiej dolinie w otoczeniu kompleksów leśnych. Poniżej drogi powiatowej Trzebielino-Poborowo rzeka ma uregulowany bieg i płynie w szerokiej dolinie. Poniżej miejscowości Bąkowo aż do ujścia do Wieprzy, dolina Pokrzywnej znacznie się zwęża i rzeka płynie wąską doliną o stromych, przeważnie zalesionych zboczach, wśród kompleksów leśnych.

Rzeka Bystrzenica posiada swój obszar źródłkowy na terenie gminy Trzebielino, w okolicach Starkowa. Przez teren gminy płynie na odcinku około 10 km. Rzeka stanowi prawostronny dopływ Wieprzy.

Rzeka Bożanka, w całości znajdująca się na terenie gminy Trzebielino, wypływa dwoma strugami ze wzgórz czołowo-morenowych, na północ od jez. Miłaczewo. Stanowi lewostronny dopływ Wieprzy.

Rzeka Broczyńska, przepływająca przez południowo-zachodnią część gminy Trzebielino, to lewostronny dopływ Wieprzy. W granicach gminy rzeka płynie wąską doliną wśród kompleksów leśnych, osiągając znaczne spadki. Uchodzi do Wieprzy w okolicach wsi Broczyna.

Rzeka Rybiec jest prawostronnym dopływem Pokrzywny. Począwszy od północno-wschodu, rzeka płynie południkowo wzdłuż granicy gminy, by w okolicach drogi powiatowej zmienić kierunek na równoleżnikowy, a następnie ponownie na południkowy, gdzie wąska jak dotąd dolina rzeki przechodzi w szeroką dolinę z licznymi terenami zmeliorowanymi. Rzeka uchodzi do Pokrzywny ok. 1,5 km na zachód od Poborowa.

Rzeka Kunica to lewostronny dopływ Pokrzywny. Od granic gminy do leśniczówki Góra rzeka ma charakter dzikiego śródleśnego potoku. Następnie przybiera charakter rzeki nizinnej ze stosunkowo szeroką doliną. Rzeka przepływa przez jezioro Trzebielino i uchodzi do Pokrzywny na północ do zabudowań Trzebielna.

Rzeka Ślizień uchodzi do Pokrzywny, w niedalekiej odległości od ujścia Pokrzywny do Wieprzy. Ślizień częściowo stanowi granicę gminy Trzebielino z gminą Miastko. W większości ciek przepływa wąską doliną przez tereny leśne. Jedynie w odcinku ujściowym tworzy szerszą dolinę, z łąkami i rowami melioracyjnymi.

Rzeka Kwaka to dopływ Słupi. Na terenie gminy Trzebielino posiada ona swój obszar źródłowy, w okolicach wsi Objezierze. W granicach gminy, Kwaka płynie jedynie na odcinku niespełna 3 km.

Na terenie gminy Trzebielino występuje kilka niewielkich jezior oraz tzw. „oczka wodne”. Największymi zbiornikami wodnymi są jeziora:

- Trzebielińskie (pow. ok. 16,2 ha), największe powierzchniowo jezioro na terenie gminy, jest to jezioro przepływowe, gromadzące ok. 110 tys. m³ wody, jezioro jest silnie zarastające;
- Miłaczewo (pow. ok. 15,1 ha), drugie pod względem wielkości, jezioro typu rynnowego, gromadzące ok. 450 tys. m³ wody;

a także jeziora: Darnowskie (pow. ok. 8,7 ha), Bąkowo (pow. ok. 8,1 ha), Święto (pow. ok. 7,5 ha), Kack Duży (ok. 3,7 ha) i Czarnkowo (ok. 2,5 ha).

Ponadto wody powierzchniowe stojące reprezentowane są przez sztuczne zbiorniki wodne, w tym stawy w wyrobisku poeksploatacyjnym kłedy jeziornej (dawne złoże „Trzebielino”) i stawy rybne.

Pod względem hydrograficznym, gmina Trzebielino w zdecydowanej większości położona jest w zlewni rzeki Wieprzy, jedynie jej północny fragment znajduje się w zlewni rzeki Słupi. Ponadto na terenie gminy występują obszary bezodpływowe i o utrudnionym odpływie. W przypadku zlewni Wieprzy, wody z terenu gminy odprowadzane są poprzez cieki i rowy melioracyjne do rzek: Bystrzenica, Pokrzywnica Broczyńska, Bożanka i Dopływ ze Smólna, a także do przepływającej w bliskiej odległości od granic gminy rzeki Studnica. W przypadku zlewni Słupi, wody z terenu gminy odprowadzane są przez rzekę Kwaka i jej dopływy.

Wody podziemne

Na terenie gminy Trzebielino występuje trzeciorzędowy i czwartorzędowy poziom wodonośny. Użytkowy poziom wodonośny stanowią przede wszystkim wody czwartorzędowe poziomu międzyglinowego środkowego, zbudowanego z piasków średnich i drobnych, występujące średnio na głębokości 20-50 m, a lokalnie do 100 m p.p.t. Ponadto użytkuje się wody czwartorzędowe poziomu międzyglinowego górnego.

Wody gruntowe, z uwagi na urozmaiconą rzeźbę terenu, występują na różnych głębokościach. Najpłycej zalegają w dnach dolin rzecznych (0-2 m p.p.t.), a nieco niżej zalegają na równinie sandrowej. Na terenach wzgórzowych zwierciadło wody jest napięte i występuje poniżej poziomu 4 m p.p.t. W pozostałej części wody o swobodnym zwierciadle zalegają na głębokości 4-5 m p.p.t.

Gmina Trzebielino położona jest **poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych**. Najbliższy zbiornik wód podziemnych, GZWP nr 117, znajduje się w odległości ok. 5 km na północny-wschód od granic gminy.

Klimat

Gmina Trzebielino położona jest w północnej części regionu pomorskiego, w którym klimat kształtowany jest w dużym stopniu pod wpływem Morza Bałtyckiego. W następstwie ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego, klimat charakteryzuje zmienność warunków pogodowych, zwłaszcza w przełomowych porach roku. Dominacja klimatu morskiego kształtuje pogodę łagodną, wilgotną, bez ostrych wahań temperatury. Lata bywają chłodne, a zimy ciepłe. Klimat jest tu chłodniejszy niż w Polsce centralnej (średnia temperatura roku wynosi tu 6-7°C), a ilość opadów jest wyższa (średnia roczna suma opadów 650-750 mm). Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najzimniejszym – luty. Temperatury lipca są o 1 – 2 stopnie niższe niż w środkowej części kraju. Zimy są dłuższe i bardziej mroźne niż w pozostałej części województwa. Okres wegetacyjny jest krótszy i wynosi do około 180 dni, w porównaniu do ok. 215 dni w środkowej Polsce.

Według regionalizacji klimatycznej Polski (Woś 1999), przeprowadzonej na podstawie analizy częstości występowania różnych typów pogody, gmina Trzebielino położona jest w regionie Wschodniopomorskim. Region ten obejmuje najwyżej wyniesioną, wschodnią część Pojezierza Pomorskiego, głównie obszar Pojezierza Kaszubskiego. Region ma bardzo wyraźnie zaznaczające się granice. Szczególnie wyraźna jest granica w części północnej, oddzielająca Region Wschodniopomorski od regionów nadmorskich, oraz w części południowej – granica oddzielająca od Regionu Środkowopolskiego.

Region Wschodniopomorski wyróżnia największa liczba dni z pogodą przymrozkową bardzo chłodną z dużym zachmurzeniem (średniorocznie ponad 19 dni) oraz dni z pogodą chłodną z opadem (średniorocznie 20 dni). Na obszarze tym stosunkowo najczęściej notowane są również dni umiarkowanie mroźne, pochmurne z opadem. Jednocześnie odnotowuje się tu, w porównaniu z innymi regionami, mniej w ciągu roku dni bardzo ciepłych z opadem, tylko około 26 dni, a szczególnie mało jest dni z pogodą bardzo ciepłą (ok. 16 dni), pochmurną i z opadem.

Szata roślinna

W gminie Trzebielino dominuje leśno-rolnicze użytkowanie terenu. Lasy zajmują łącznie ponad 14 tys. ha, co stanowi ok. 62% ogólnej powierzchni gminy. Użytki rolne, wśród których dominują grunty orne, zajmują ok. 31% powierzchni gminy.

Szatę roślinną na terenie gminy Trzebielino tworzą przede wszystkim:

- zwarte i rozległe powierzchniowo kompleksy leśne oraz zbiorowiska semileśne, w tym porastające tereny hydrogeniczne nadwodne oraz w lokalnych zagłębieniach terenu
- śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia oraz pojedyncze drzewa;
- szpalery i aleje drzew wzdłuż dróg oraz cieków i rowów melioracyjnych;
- agrocenozy gruntów ornych;
- roślinność cmentarna i parkowa;

- roślinność ruderalna na terenach zainwestowania osadniczego
- przydomowe sady i ogrody

Ponadto, według materiałów informacyjnych RDOŚ w Gdańsku w gminie Trzebielino występują następujące siedliska przyrodnicze Natura 2000 (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2012 r. zmieniającym rozp. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000, Dz. U. z 20 września 2012, poz. 1041):

- 3160 – naturalne dystroficzne zbiorniki wodne;
- 3260 – nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników;
- 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie;
- 7120 – torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji;
- 7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska;
- 7150 – obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku;
- 9160 – grąd Subatlantycki;
- 91D0 – bory i lasy bagienne;
- 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

Ekosystemy leśne

Kompleksy leśne na terenie gminy Trzebielino stanowią zwarte i duże powierzchniowo płaty. Porastają przeważającą część gminy, poza jej północno-wschodnią i północną częścią, a także poza niewielkimi, nieleśnymi enklawami w części centralnej i południowo-zachodniej.

Na terenie gminy Trzebielino występują¹²:

- bory mieszane i świeże, dominujące powierzchniowo na terenie gminy. Drzewostany borów buduje głównie sosna. Sporadycznie występuje dąb, brzoza i świerk. Warstwa podszytu lepiej rozwinięta jest w borach mieszanych;
- w dolinach rzek występują niewielkie fragmenty olsu porzeczkowego, którego drzewostan tworzy olsza czarna, z domieszką brzozy oraz krzewy: porzeczka czerwona i czarna, wierzba szara, kruszyna pospolita, chmiel zwyczajny i różne gatunki paproci. Sztucznie podsuszone olsy przechodzą w zabagnione łągi jesionowo olszowe;
- niewielkie powierzchnie zajmują las liściaste z udziałem buka. Płaty buczyny niżowej (buk, z udziałem brzozy, sosny i dębu bezszypułkowego) występują na krańcach południowy i północnych gminy;
- bory bagienne z dominacją sosny i domieszką brzozy omszonej spotkać można w rejonie gleb organicznych w podłożu, na terenach o płytkim poziomie wód gruntowych. Największy powierzchniowo kompleks borów bagiennych występuje w okolicach Trzebielina;
- porolne i rekultywacyjne nasadzenia drzew tworzą głównie monokultury szpilkowe sosny i świerka. Biocenotyczna wartość monokultur jest ograniczona, duże znaczenie posiadają dla urozmaicenia krajobrazu i jako ostoje fauny. Zróżnicowanie siedliskowe zaznacza się w charakterze runa, które w położeniach żyzniejszych jest trawiasto-krzewinkowo-mszyste, natomiast w położeniach najsuchszych reprezentowane jest przez porosty i ksenofilne mchy.

---

¹² Na podstawie: „Programu ochrony środowiska gminy Trzebielino...” (2008) oraz „Diagnoza obszaru objętego ZROW – Analiza SWOT. Gmina Miastko i Trzebielino” (2006).

Zbiorowiska leśne pełnią istotne funkcje fizjotaktyczne, ekologiczne i krajobrazowe. Najważniejsze funkcje fizjotaktyczne to:

- hydrologiczna (wzrost retencji, ograniczenie spływu, wyrównanie stanów wód);
- glebotwórcza i gleboochronna (utrwalenie podłoża, ochrona przed erozją wodną i wietrzną);
- klimatotwórcza (specyficzne warunki klimatyczne wnętrza lasu i jego otoczenia);
- higieniczna (pochłanianie zanieczyszczeń atmosferycznych, dźwiękochłonność, ograniczenie spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych).

Funkcja ekologiczna lasów polega przede wszystkim na tworzeniu wartościowych nisz ekologicznych dla wielu gatunków zwierząt oraz na stymulowaniu migracji roślin i zwierząt w różnych skalach przestrzennych. Funkcja krajobrazowa natomiast wynika ze znaczenia zbiorowisk leśnych dla kształtowania fizjonomii terenu.

Część lasów na terenie gminy Trzebielino posiada status lasów ochronnych. Tworzą je (wg informacji RDLP w Szczecinku): lasy wodochronne, lasy glebochronne i lasy stanowiące ostoje zwierząt.

Fauna¹³

Z uwagi na występujące rozległe kompleksy leśne, inne zbiorowiska roślinne cenne przyrodniczo (takie jak torfowiska) oraz liczne ciek i zbiorniki wodne, na terenie gminy Trzebielino można spotkać wiele rzadkich i chronionych gatunków zwierząt.

Według materiałów informacyjnych Urzędu Gminy Trzebielino¹⁴ leśny odcinek Wieprzy, na południe od wsi Broczyna, stanowi obszar lęgowy ptaków, gatunkowo związanych z rzekami o bystrym prądzie tj. pliszka górska, zimorodek, gągoł, tracz, nurogęś. Spośród ssaków chronionych spotkać tutaj można m.in. wydrę i bobra. Duże, zwarte kompleksy leśne sprzyjają występowaniu gatunków łownych, zwłaszcza jeleni. W rzekach dość licznie występują populacje ryb, w tym pstrągów i lipieni.

Ponadto, dostępne informacje na temat składu gatunkowego fauny na terenie gminy Trzebielino i jej otoczenia dotyczą obszarów objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody, tj. przede wszystkim: rezerwatu przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki”, Parku Krajobrazowego Dolina Słupi, obszarów Natura 2000 (specjalnego obszaru ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002, obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty „Torfowisko Trzebielino” PLH220085 i „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038).

Na terenie rezerwatu przyrody „Torfowisko Zieliń Miastecki”, który został utworzony w celu zachowania topogenicznego torfowiska przejściowego z zarastającymi jeziorkami dystroficznymi, występują takie gatunki zwierząt jak: żuraw, myszołów, kania ruda oraz orzeł bielik.

W Parku Krajobrazowym Doliny Słupi (w zasięgu Parku znajduje się jedynie niewielki fragment gminy Trzebielino, o powierzchni ok. 17 ha, w jej północnej części) występuje fauna typowa dla rzeczno-jeziorno-leśnego krajobrazu Pomorza. Poszczególne grupy systematyczne zwierząt reprezentują¹⁵:

- ichtiofauna (minogi i ryby) dorzecza Słupi liczy 27 gatunków; najliczniej występującą rybą dorzecza jest pstrąg potokowy/troć wędrowna i lipień; spośród gatunków

¹³ Szczegółowy opis fauny obszaru gminy Trzebielino znajduje się w „Opracowaniu Ekofizjograficznym Podstawowym Gminy Trzebielino dla potrzeb Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego” PROEKO, Gdańsk 18 marca 2013

¹⁴ Zamieszczonych na www.trzebielino.pl

¹⁵ Charakterystyka na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej Dyrekcji Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

chronionych występują: koza, głowacz białopłetwy, minog rzeczny i strumieniowy oraz różanka;

- płazy - spośród 18 gatunków płazów żyjących w Polsce na obszarze Parku stwierdzono 11 gatunków, są to: kumak nizinny, traszka zwyczajna i grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha szara i ropucha paskówka, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, żaba trawna (wszystkie pod ścisłą ochroną gatunkową);
- gady - w Parku stwierdzono występowanie 5 gatunków gadów, są to padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, żmija zygzakowata i zaskroniec zwyczajny (wszystkie pod ścisłą ochroną gatunkową);
- awifauna - ze względu na bogactwo i różnorodność awifauny (ptaki) cały obszar Parku uznany został za jedną ze 144 ostoi ptaków w Polsce; w 2004 r. obszar Parku włączony został do sieci Natura 2000 jako obszar specjalnej ochrony ptaków - "Dolina Słupi" - PLB 220002; spośród 154 gatunków ptaków 140 ma status ptaków objętych ścisłą ochroną;
- ssaki - w Parku stwierdzono dotychczas występowanie 46 gatunków ssaków, z czego ścisłej ochronie gatunkowej podlega 18 taksonów (w tym 10 gatunków nietoperzy), a 6 gatunków objętych jest ochroną częściową; 4 gatunki ssaków zamieszczone są w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej; z uwagi na dużą lesistość Parku licznie występują jelenie, sarny i dziki.

Na obszarze specjalnej ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002 stwierdzono występowanie co najmniej 23 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (79/409/EWG). Spośród nich, przedmiot ochrony stanowią gatunki ptaków, zgodnie z kryteriami kwalifikującymi gatunki ptaków i ich siedliska do ochrony w formie obszarów Natura 2000. 7 gatunków ptaków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”: kania ruda, bąk, bielik, orlik krzykliwy, lelek, puchacz i włochatka. Ponadto, jest to obszar występowania 6 gatunków zwierząt z Załącznika II, w tym wydry. Z kolei, na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038 występują bardzo ważne siedliska dla fauny: wydry *Lutra lutra*, ryb (w tym łososiowatych), kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Występuje tu największa znana populacja słodkowodnego krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis* na Pomorzu oraz wiele roślin rzadkich i zagrożonych z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Na obszarze występują cenne biotopy ptaków drapieżnych oraz związanych z obszarami wodno-błotnymi¹⁶.

3.3.2. Powiązania przyrodnicze gminy z otoczeniem

Podstawowymi elementami osnowy ekologicznej gminy Trzebielino i jej bliskiego otoczenia są, wskazane w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” (2009):

- **płat ekologiczny lasów kępicko-bytowskich, rangi ponadregionalnej**, obejmujący przeważającą część gminy, za wyjątkiem jej południowo-zachodniej części;
- **płat ekologiczny lasów sianowsko-miasteckich, rangi ponadregionalnej**, obejmujący południowo-wschodnie krańce gminy;
- **korytarz ekologiczny dolin Wieprzy i Studnicy, rangi regionalnej**, obejmujący na terenie gminy dolinę Wieprzy i tereny z nią sąsiadujące.

---

¹⁶ Wg informacji zamieszczonych w Standardowych Formularzach Danych obszarów Natura 2000, zamieszczonych na natura2000.gdos.gov.pl

Płat ekologiczny lasów kępicko-bytowskich to duży obszar leśny na zachodnim krańcu województwa, położony w centralnej części Wysoczyzny Polanowskiej, pomiędzy miastami Sławno, Miastko i Bytów. Od Kępic w kierunku południowo-wschodnim przybiera bardziej zwarty charakter („Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” 2009).

Płat ekologiczny lasów sianowsko-miasteckich obejmuje mniej zwarte kompleksy leśne zachowujące łączność przestrzenną na obszarze pomiędzy Sianowem a Miastkiem. Stanowią one północną część kompleksów leśnych ciągnących się z Pojezierza Kaszubskiego w kierunku zachodnim. Jest on łącznikiem ze strukturami ekologicznymi woj. Zachodniopomorskiego („Plan...” 2009).

Korytarz ekologiczny dolin Wieprzy i Studnicy rozciąga się od obszarów źródliskowych Wieprzy w rejonie wsi Wałdowo – Kramarzyny i kompleksów leśnych na północ od Miastka, w kier. pn.-zach. i pn. (po granice województwa) i dalej w kierunku Sławna, obejmując doliny obu rzek wraz z przyległymi kompleksami leśnymi. Jest to korytarz lądowo-rzeczny o stosunkowo dobrze zachowanej ciągłości przestrzennej. Górna i środkowa część dolin obu rzek stanowi element składowy krajowego korytarza wędrówkowego („Plan...” 2009).

Ponadto osnowę ekologiczną gminy Trzebielino tworzą elementy rangi subregionalnej lokalnej:

- subregionalny korytarz ekologiczny, obejmujący dolinę rzeki Rybiec i przyległe kompleksy leśne, w północno-wschodniej części gminy;
- niewielkie płaty zbiorowisk leśnych i semileśnych, w tym porastające tereny hydrogeniczne nadwodne oraz w lokalnych zagłębieniach terenu;
- śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia;
- szpalery i aleje drzew występujące wzdłuż dróg oraz cieków i rowów melioracyjnych;
- zbiorniki wodne i ciek.

3.3.3. Ustanowione formy ochrony przyrody

W granicach gminy Trzebielino, spośród form ochrony przyrody, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. z 2013, poz. 627, ze zm.), występują:

- **rezerwat przyrody „Torfowisko Zieliń Miasteczki”** – w środkowo-północnej części gminy;
- **Park Krajobrazowy Dolina Słupi** – obejmujący niewielki fragment w północnej części gminy oraz sąsiaduje z gminą od północy; **otulina** Parku zajmuje niewielkie fragmenty w północnej części gminy oraz sąsiaduje z gminą od północy i północnego wschodu;
- **obszary Natura 2000**, w tym:
  - specjalny obszar ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002 – obejmujący niewielki fragment w północnej części gminy;
  - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Torfowisko Trzebielino” PLH220085 – w środkowej części gminy;
  - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038 – w południowo-zachodniej i południowej części gminy;
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Źródliskowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka** – obejmujący niewielki fragment w południowo-wschodniej części gminy;
- **użytki ekologiczne;**
- **pomniki przyrody.**

Rezerwat Przyrody „Torfowisko Zielin Miastecki”

Utworzony został w 1981 roku Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21 września 1981 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. MP nr 26/81 z dnia 7 października 1981 r. poz. 231). Jest to rezerwat torfowiskowy o powierzchni 46,5 ha, położony w całości na terenie gminy Trzebielino. Został utworzony w celu zachowania topogenicznego torfowiska przejściowego z zarastającymi jeziorami dystroficznymi oraz ochrony torfowiska z charakterystycznymi zespołami roślinnymi oraz stanowiskami wielu gatunków roślin torfowiskowych i bagiennych. Występują tu takie gatunki roślin jak: rosiczka okrągłolistna, wełnianka, grążel żółty, grzybień biały, a także ptaki: żuraw, myszołów, kania ruda oraz orzeł bielik.

Dla Rezerwatu Przyrody „Torfowisko Zielin Miastecki” obowiązuje Rozporządzenie nr 84/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 19 września 2006r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Zielin Miastecki” (Dz. Urz. Woj. Pom. nr 108, poz. 2227 i 2228) który wprowadza się następujące ustalenia:

- zachowanie istniejącego parkingu przy drodze krajowej Szczecinek-Słupsk,
- nie dopuszcza do zabudowy i zalesiania gruntów rolnych położonych między oddziałem 38 a oddziałami 51 i 52 Nadleśnictwa Trzebielino, obrębu Trzebielino;
- nie dopuszcza do odprowadzania ścieków na teren zlewni rezerwatu;
- nie dopuszcza do prowadzenia przez obszar rezerwatu nowych liniowych elementów infrastruktury, takich jak linie energetyczne i telefoniczne, drogi i rurociągi;
- nie dopuszcza do modernizacji dróg w obrębie i na granicy rezerwatu, w sposób, który mógłby negatywnie wpłynąć na przedmiot ochrony rezerwatu.

Park Krajobrazowy Doliny Słupi

Utworzony został w 1981 r. na mocy Uchwały Nr X/42/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” oraz obszarów krajobrazu chronionego (Dz. Urz. WRN w Słupsku Nr 9, poz. 23; zm. Dz. Urz. Woj. Słupskiego z 1991 r. Nr 13, poz. 66). Dla ochrony przed zagrożeniami zewnętrznymi wokół Parku otworzono otulinę o powierzchni 83.170 ha.

W granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” obowiązuje Uchwała 146/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” (Dz. Urz. Woj. Pom. 2011, nr 66, poz. 1461). Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” posiada plan ochrony Parku ustanowiony Rozporządzeniem nr 15/2003 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie ustanowienia „Planu ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” (Dz. Urz. Woj. Pom. 2003, nr 83, poz. 1362).

W zasięgu Parku Krajobrazowego Doliny Słupi znajduje się jedynie niewielki fragment gminy Trzebielino, o powierzchni ok. 17 ha, w jej północnej części. Ponadto gmina Trzebielino sąsiaduje z Parkiem od północy, na odcinku około 11 km. Z kolei otulina Parku zajmuje niewielkie fragmenty w północnej części gminy oraz sąsiaduje z gminą od północy i północnego wschodu.

Park obejmuje dorzecze środkowego odcinka rzeki Słupi oraz jej dopływów: Bytowej, Jutrzenki i Skotawy o łącznej powierzchni 37.040 ha. Ukształtowanie powierzchni Parku charakteryzuje się urozmaiconym krajobrazem polodowcowym, z typowymi formami geomorfologicznymi (wysokości do 160 m n.p.m.) i licznymi jeziorami. Część jezior stanowi oligotroficzne jeziora lobeliowe. Największymi jeziorami są: Jasień, Skotowskie i Głębokie (poza granicami gminy).

Na terenie Parku stwierdzono dotychczas ok. 750 gatunków roślin naczyniowych, z czego zdecydowaną większość stanowią rośliny zielne (ok. 670 gatunków). Spośród odnotowanych gatunków 60 podlega ochronie prawnej, w tym 45 objętych jest ochroną ścisłą, a 15 ochroną częściową. Na polskiej czerwonej liście roślin naczyniowych

(wymierających, zagrożonych i rzadkich) znalazło się 28 gatunków. Do uznanych za zagrożone i ginące na Pomorzu Zachodnim należą 54 gatunki. Ponadto we florze naczyniowej Parku można wyróżnić kolejnych 29 gatunków interesujących w regionie słupskim i rzadziej notowanych na Pomorzu Zachodnim.

Wśród roślin naczyniowych do najcenniejszych należą gatunki z rodziny storczykowatych *Orchidaceae*, jak również rośliny wskaźnikowe jezior lobeliowych (lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna*, poryblin jeziorny *Isöetes lacustris* i brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*), rosiczki *Drosera*, przygielki *Rhynchospora*, pełnik europejski *Trollius europaeus*, czy bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*.

Wśród roślin zarodnikowych najlepiej jest rozpoznana flora porostów - łącznie odnaleziono 200 gatunków. Słabo rozpoznana jest flora mszaków. Do tej pory dobrze zinwentaryzowano jedynie mszaki terenów mokradłowych. Łącznie zinwentaryzowano 30 gatunków, w tym również mszaki wodne. Do najcenniejszych należą błotniszek wełnisty *Helodium blandovii*, chwytnikowiec lśniący (*Tomentypnum nitens*) i mszar nastroszony *Paludella squarrosa*.

We florze porostów 40 taksonów określanych jest jako cenne. Reprezentują one wszystkie grupy ekologiczne - porosty naziemne, naskalne, epifity i rosnące na martwym drewnie. Najliczniejszą grupę stanowią epifity, z uwagi na dużą lesistość Parku. Spośród nich najczęściej spotkać można m. in: mąklę tarniową *Evernia prunastri*, mąklika otrębiastego *Pseudevernia furfuracea*, płucnika modrego *Platismatia glauca* i odnożyce (gat. z rodzaju *Ramalina*).

Lasy stanowią ok. 72 % powierzchni Parku. Tworzą je w głównej mierze bory świeże, w których dominującym składnikiem jest sosna zwyczajna. Niemal w całości pochodzą one z nasadzeń. Drzewostany są wiekowo bardzo zróżnicowane. Fragmenty starodrzewi nie przekraczają na ogół 120 lat, sporadycznie dochodzą do 160 lat.

Bory sosnowe przybierają zasadniczo formę dwóch zbiorowisk boru czerniczowego oraz boru bagiennego. Najczęściej spotykany jest bór czerniczowy charakteryzujący się obfitym runem krzewinkowym. Budują je borówki: czarna *Vaccinium myrtillus*, zwana czarną jagodą i zimozielona, o czerwonych owocach - brusznica *Vaccinium vitis-idaea*.

Fauna Parku jest typowa dla rzeczno-jeziorno-leśnego krajobrazu Pomorza. Poszczególne grupy systematyczne zwierząt reprezentują:

- ichtiofauna (minogi i ryby) dorzecza Słupi liczy 27 gatunków; najliczniej występującą rybą dorzecza jest pstrąg potokowy/troć wędrowna i lipień; spośród gatunków chronionych występują: koza, głowacz białopłetwy, minog rzeczny i strumieniowy oraz różanka;
- płazy - spośród 18 gatunków płazów żyjących w Polsce na obszarze Parku stwierdzono 11 gatunków, są to: kumak nizinny, traszka zwyczajna i grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha szara i ropucha paskówka, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, żaba trawna (wszystkie pod ścisłą ochroną gatunkową);
- gady - w Parku stwierdzono występowanie 5 gatunków gadów, są to padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, żmija zygzakowata i zaskroniec zwyczajny (wszystkie pod ścisłą ochroną gatunkową);
- awifauna - ze względu na bogactwo i różnorodność awifauny (ptaki) cały obszar Parku uznany został za jedną ze 144 ostoi ptaków w Polsce; w 2004 r. obszar Parku włączony został do sieci Natura 2000 jako obszar specjalnej ochrony ptaków - "Dolina Słupi" - PLB 220002; spośród 154 gatunków ptaków 140 ma status ptaków objętych ścisłą ochroną;
- ssaki - w Parku stwierdzono dotychczas występowanie 46 gatunków ssaków, z czego ścisłej ochronie gatunkowej podlega 18 taksonów (w tym 10 gatunków nietoperzy), a 6 gatunków objętych jest ochroną częściową; 4 gatunki ssaków zamieszczone są w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej; z uwagi na dużą lesistość Parku licznie występują jelenie, sarny i dziki.

Obszary Natura 2000

Specjalny obszar ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002

Zajmuje łącznie powierzchnię 37471,8 ha i obejmuje dorzecze środkowego odcinka rzeki Słupi oraz jej dopływów: Bytowej, Jutrzenki i Skotawy. Charakteryzuje się on urozmaiconym krajobrazem polodowcowym z typowymi formami: jeziorami rynnowymi i wytopiskowymi, równinami sandrowymi oraz wzgórzami moren czołowych. Wśród licznych jezior część stanowi oligotroficzne jeziora lobeliowe. Największymi jeziorami są: Jasień, Skotowskie i Głębokie (położone poza obszarem gminy Trzebielino).

Występujące w obrębie omawianego obszaru Natura 2000 kompleksy leśne, budują drzewostany w wieku 40-100 lat, to głównie lasy iglaste z sosną oraz mieszane i liściaste lasy z bukiem i dębem. W dolinach strumieni występują łągi olszowo-jesionowe. Krajobraz ostoi jest zróżnicowany, z licznie występującymi wąwozami i wzgórzami, osiągającymi wysokość do 160 m n.p.m.

W zasięgu specjalnego obszaru ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002 znajduje się jedynie niewielki fragment gminy Trzebielino, obejmujący fragment (powierzchni ok. 10 ha) zwartego kompleksu leśnego, znajdującego się w północnej części gminy. Ponadto gmina Trzebielino sąsiaduje z obszarem „Dolina Słupi” PLB220002 od północy, na odcinku około 11,2 km. Granica omawianego obszaru Natura 2000 jest, w obrębie gminy Trzebielino lub w jej sąsiedztwie, w przeważającej części tożsama z granicą Parku Krajobrazowego Doliny Słupi.

Na obszarze specjalnej ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002 stwierdzono występowanie co najmniej 23 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (79/409/EWG). Spośród nich, przedmiot ochrony stanowią gatunki ptaków, zgodnie z kryteriami kwalifikującymi gatunki ptaków i ich siedliska do ochrony w formie obszarów Natura 2000 (gatunki z oceną B lub C wg standardowego formularza danych).

7 gatunków ptaków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” (Głowaciński - red., 2001). Są to kania ruda, bąk, bielik, orlik krzykliwy, lelek, puchacz i włochatka.

W obrębie obszaru występuje wiele cennych, dobrze zachowanych typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej tworzących mozaikę. Szczególnie cenne są różnego typu torfowiska i lasy łąkowe. Jest to obszar występowania 6 gatunków zwierząt z Załącznika II, w tym wydry. Do największych zagrożeń dla obszaru zaliczono zanieczyszczenie wód ściekami komunalnymi i rolniczymi, niekontrolowana presja turystyczno-rekreacyjna, w tym presja osadnicza. Realizacja i funkcjonowanie zespołów elektrowni wiatrowych w otoczeniu obszaru nie zostały wymienione jako potencjalne zagrożenie dla funkcjonowania ostoi.

Głównymi zagrożeniami dla specjalnego obszaru ochrony ptaków „Dolina Słupi” PLB220002 są:

- zanieczyszczenie wód ściekami komunalnymi i rolniczymi,
- niekontrolowana presja turystyczno-rekreacyjna, w tym presja osadnicza

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Wieprzy i Studnicy” PLH220038

Zajmuje łącznie powierzchnię 14349,0 ha. Ostoja przebiega przez południowo-zachodnią i południową część gminy Trzebielino.

Obszar obejmuje część dolin rzek Wieprzy i Studnicy, od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna, wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłkowymi. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko

wcięta jest rynna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jezioro lobeliowe (j. Byczyńskie). Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródłiskowych występują olsy źródłiskowe i podgórskie łągi. Dolina Wieprzy i Studnicy obejmuje 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a szczególnie ważna jest dla zachowania jezior lobeliowych i dystroficznych zbiorników wodnych. Ponadto do walorów przyrodniczych należy: podgórski charakter rzek przymorskich, jedna z większych koncentracji źródeł na Pomorzu, kompleksy leśne w Pradolinie Pomorskiej oraz lasy łąkowe o podgórskim charakterze. Są to również bardzo ważne siedliska dla fauny: wydry *Lutra lutra*, ryb (w tym łososiowatych), kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Występuje tu największa znana populacja słodkowodnego krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis* na Pomorzu oraz wiele roślin rzadkich i zagrożonych z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Cenne biotopy ptaków drapieżnych oraz związanych z obszarami wodno-błotnymi.

Do istotnych zagrożeń na rzece Wieprzy i Studnicy należy:

- zabudowa hydroenergetyczna rzeki Wieprzy w miejscowości Kępka, Biesowice i Ciecholub,
- zaniechanie wypasu oraz zarzucenie koszenia łąk świeżych i podmokłych oraz torfowisk mechowiskowych,
- osuszanie torfowisk,
- wycinanie lasu na stromych zboczach i krawędziach dolin oraz w obrębie stromych wąwozów i jarów, jak i w obrębie stromych nisz źródłiskowych,
- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w obrębie zlewni,
- pobór wód źródłiskowych przez gospodarstwa domowe,
- budowa stawów rybnych (m.in. dla hodowli pstrąga).

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Torfowisko Trzebielino” PLH220085

Zajmuje łącznie powierzchnię 99,9 ha i w całości znajduje się na terenie gminy Trzebielino. Obszar obejmuje pozostałość po wyeksploatowanym dawnym torfowisku typu bałtyckiego. Na terenie torfowiska widoczne są ślady intensywnej eksploatacji torfu w przeszłości oraz liczna sieć głębokich, czynnych rowów odwadniających. W chwili obecnej przeważającą część torfowiska porastają drzewostany z przewagą sosny i brzozy, jedynie w części południowo-wschodniej występuje fragment otwartego torfowiska z typową roślinnością torfowiskową.

Obszar charakteryzuje się homogenną strukturą: przeważająca część torfowiska jest porośnięta kontynentalnym borem bagiennym (ok. 84,3% obszaru), miejscami dobrze zachowanym, z typowymi gatunkami. Niedostępność terenu wpłynęła na fakt, że w części drzewostanów zauważalny jest udział martwego drewna. Na terenie torfowiska widoczne są ślady intensywnego eksploatowania torfu w przeszłości oraz liczna sieć głębokich, czynnych rowów odwadniających, co powoduje, że siedliska przyrodnicze na terenie całego obszaru są przesuszone, miejscami silnie przesuszone. Przeważającą część torfowiska porastają drzewostany z przewagą sosny i brzozy, w części południowo-wschodniej występuje fragment otwartego torfowiska (ok. 3,68 % obszaru) z typową roślinnością torfowiskową. Ww. fragment torfowiska jest silnie przesuszony, w dużej mierze porośnięty nalotem sosnowym. Ponadto występuje tu kwaśna buczyna (ok. 0,02% obszaru).

Wśród roślin naczyniowych dość licznie występuje wrzos pospolity (*Calluna vulgaris*), którego obecność wskazuje na pogorszenie reżimu hydrologicznego torfowiska. W granicach ostoi występują w miarę liczna populacja storczyka - kukułki Fuchsa (*Dactylorhiza fuchsii*).

Głównymi zagrożeniami dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Torfowisko Trzebielino” PLH220085 są:

- znaczne przesuszenie ekosystemów spowodowane siecią czynnych, głębokich rowów odwadniających;
- gospodarka leśna, zwłaszcza stosowanie zrębów zupełnych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Źródłkowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka

Zajmuje łącznie powierzchnię 11776 ha i zajmuje niewielki południowo-wschodni fragment gminy Trzebielino (zał. kartogr. 3). OChK Źródłkowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka obejmuje szczególnie atrakcyjne krajobrazowo tereny wzgórzowe i pagórkowate, często zalesione, z jeziorami, w tym lobeliowymi, ze źródłiskami rzek.

Został ustanowiony w 1981. Uchwałą WRN w Słupsku nr X/42/91 (Dz. Urz. Woj. Słupskiego z 1981 r., Nr 9, poz. 23) dla zachowania walorów przyrodniczych, w tym ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także walorów krajobrazowych i ich zabezpieczenia dla potrzeb turystyki i wypoczynku.

W Obszarze Chronionego Krajobrazu „Źródłkowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka” obowiązuje Uchwała nr 1161/XLII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. nr 80, poz. 1455).

Oprócz gminy Trzebielino, OChK Źródłkowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka obejmuje swym zasięgiem gminę Miastko i gminę Człuchów.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Trzebielino występuje 5 użytków ekologicznych. Ich wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Użytki ekologiczne w gminie Trzebielino.

Lp.	Podstawa prawna	Powierzchnia	Lokalizacja
1	Uchwała Nr 65/XVI/99 Rady Gminy Trzebielino, w sprawie uznania za użytek ekologiczny	2,93 ha	Dz. nr 161. Leśnictwo Trzcinnio
2	Uchwała Nr 80/XVII/2004 Rady Gminy Trzebielino	8,08 ha	Dz. nr: 2L, 3L, 4/1L, 81/2L, 81/3L, 82/1L, 82/3L Leśnictwo Bożanka
3	Uchwała Nr 80/XVII/2004 Rady Gminy Trzebielino	2,48 ha	Dz. nr 12/1L, 13/1: Leśnictwo Tursko
4	Uchwała Nr 80/XVII/2004 Rady Gminy Trzebielino	2,70 ha	Dz. Nr 181L, 159/3L, Leśnictwo Trzcinnio
5	Uchwała Nr 80/XVII/2004 Rady Gminy Trzebielino	0,31 ha	Dz. nr 153/1L Leśnictwo Dretyń

Źródło: Centralny rejestr form ochrony przyrody GDOŚ oraz Urząd Gminy Trzebielino.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Trzebielino występują pomniki przyrody¹⁷ ustanowione na przestrzeni kilkudziesięciu lat, przez ówczesne władze wojewódzkie, tj. Wojewódzką Radę Narodową w Koszalinie (dotyczy pomników utworzonych w 1956 r. i 1971 r.) oraz Wojewodę Słupskiego (dotyczy pomników utworzonych w 1990 r. i 1995 r.). Ich wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Pomniki przyrody w gminie Trzebielino ustanowione w latach 1956-1995.

Nr rej.	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja
11	Orzeczenie Nr 62 prezydium WRN Koszalin z dn. 15.05.1956	Dąb szypułkowy	Poborowo, przy drodze
49	Orzeczenie Nr 186 prezydium WRN Koszalin z dn. 30.06.1971	Głaz narzutowy	1,5 km na północny-wschód od Uliszkowic
53	Orzeczenie Nr 186 prezydium WRN Koszalin z dn. 30.06.1971	Dąb szypułkowy	Poborowo, przy drodze do Cetynia
329	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 2/90 z dnia 30.07.1990	Dąb szypułkowy	Gumieniec, przy suszarni
536	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Zielin, przy zabudowaniach prywatnych p. Kępy
537	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Aleja drzew – 39 buków pospolitych	Zielin, droga: dawny PGR-stacja PKP
538	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Zielin, przy budynku biurowym dawnego PGR
539	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Zielin, przy budynku biurowym dawnego PGR
540	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Klon zwyczajny	Trzebielino, park dworski
541	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Trzebielino, park dworski
542	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Trzebielino, park dworski
543	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Trzebielino, park dworski
544	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Buk pospolity	Trzebielino, park dworski
545	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Trzebielino, park dworski
546	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Trzebielino, park dworski
548	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Trzebielino, park dworski
549	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Trzebielino, park dworski
550	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Trzebielino, park dworski
551	Rozporządzenie Woj.Słupskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Olsza szara	Trzebielino, park dworski

¹⁷ W ostatnich latach dokonano zniesienia kilku pomników przyrody na terenie gminy Trzebielino, w tym:

- jeden pomnik przyrody – nr rej. 566, został zniesiony Uchwałą NR 92/XV/2012 Rady Gminy Trzebielino z dnia 09 maja 2012 r.
- trzy pomniki przyrody – nr rej. 598, 573, 547, zostały zniesione Rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego Nr 27/08 z 21.10.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Pom. z 28.10.2008, Nr 116, poz. 2771)

Nr rej.	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja
552	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Trzebielino, przy drodze Suchorze-Miastko i starym młynie
553	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy – 3 szt.	Trzebielino
554	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Buk pospolity	Cetyń, park dworski
555	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Buk pospolity	Cetyń, park dworski
556	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna – 2 szt.	Cetyń, park dworski
557	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Cetyń, przy pałacu
558	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Cetyń, przy pałacu
559	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Cetyń, przy kościele
560	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Klon zwyczajny	Cetyń, przy kościele
561	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Cetyń, park za kościołem
562	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Cetyń, park za kościołem
563	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Cetyń, park za kościołem
564	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Cetyń, park za kościołem
565	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Cetyń, przy gorzelni
567	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Buk pospolity	Uliszkowice, park
568	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Klon jawor purpurowy	Uliszkowice, park
569	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Uliszkowice, park
570	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb czerwony	Moczydło, park
571	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna – 3 szt.	Moczydło, park
572	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Grab pospolity – 2 szt.	Moczydło, park
574	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Objezierze, przy dawnym PGR
575	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Buk pospolity	Objezierze, przy dawnym PGR
576	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Objezierze, przy dawnym PGR
577	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna – 2 szt.	Objezierze, przy dawnym PGR
578	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy pałacu
579	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy pałacu
580	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy stawie i pałacu
581	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy stawie i pałacu

Nr rej.	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja
	51/95 z dnia 28.08.1995		
582	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy stawie i pałacu
583	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy pałacu
584	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Suchorze, przy drodze Ślęsk-Miastko, ok. 100 m za skrzyżowaniem od Bytowa
585	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Suchorze, przy drodze Ślęsk-Miastko, ok. 100 m za skrzyżowaniem od Bytowa, przy świetlicy byłego PGR
586	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły	Suchorze, na północ od zabudowań mieszkaniowych
587	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Trzebielino, przy ośrodku zdrowia
588	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Trzebielino, przy ośrodku zdrowia
589	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Klon zwyczajny	Trzebielino, przy ośrodku zdrowia
590	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
591	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Lipa drobnolistna	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
592	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
593	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
594	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
595	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
596	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Starkowo, przy zabudowania dawnego PGR
597	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
599	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
600	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
601	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
602	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Buk zwyczajny	Poborowo, park dworski
603	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
604	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
605	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
606	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
607	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr 51/95 z dnia 28.08.1995	Jesion wyniosły i dąb szypułkowy	Poborowo, park dworski
608	Rozporządzenie Woj.Ślęskiego Nr	Dąb szypułkowy – 3 szt.	Poborowo, park dworski

Nr rej.	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja
	51/95 z dnia 28.08.1995		

Źródło: Centralny rejestr form ochrony przyrody GDOŚ oraz Urząd Gminy Trzebielino.

Ponadto, na terenie gminy Trzebielino występują pomniki przyrody ustanowione przez Radę Gminy Trzebielino w latach 1998-2011. Ich wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Z uwagi na brak w Urzędzie Gminy Trzebielino dostępnych materiałów nt. szczegółowej lokalizacji pomników przyrody ustawionych przez Radę Gminy Trzebielino, nie zamieszczono ich na zał. kartograficznym. Informacje na temat orientacyjnej lokalizacji pomników zamieszczono w tabeli¹⁸.

Pomniki przyrody w gminie Trzebielino ustanowione w latach 1998-2011.

Nr rej. gminnego	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja orientacyjna
1	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, przy rzece Pokrzywnej, Leśn. Bąkowo, oddz. 252 ab
2	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, przy rzece Pokrzywnej, Leśn. Bąkowo, oddz. 252 ab
3	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, przy rzece Pokrzywnej, Leśn. Bąkowo, oddz. 252 ab
4	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, przy rzece Pokrzywnej, Leśn. Bąkowo, oddz. 252 ab
5	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Sosna pospolita	W pobliżu wsi Bąkowo, przy rzece Pokrzywnej, Leśn. Bąkowo, oddz. 252 ab
6	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Trzebielina, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo, oddz. 251 i
7	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Trzebielina, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo, oddz. 251 i
8	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Trzebielina, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo, oddz. 251 i
9	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
10	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
11	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
12	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
13	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Świerk pospolity	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
14	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Świerk pospolity	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
15	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu wsi Bąkowo, niedaleko drogi gruntowej, Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
16	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	Trzebielino, niedaleko szosy Trzebielino-Zieliń, Leśn. Cetyń, oddz. 140a
17	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	Trzebielino, niedaleko szosy Trzebielino-Zieliń, Leśn. Cetyń, oddz. 140a
18	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r.	Dąb szypułkowy	Trzebielino, niedaleko szosy Trzebielino-Zieliń, Leśn. Cetyń, oddz. 140a
19	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG	Dąb szypułkowy	Bąkowo, droga gruntowa, pierwsza za

¹⁸ Wg informacji Urzędu Gminy Trzebielino na wstępnym etapie przygotowania znajduje się projekt polegający na uporządkowaniu kwestii występujących na terenie gminy pomników przyrody, w tym określeniu ich szczegółowej lokalizacji.

Nr rej. gminnego	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja orientacyjna
	Trzebielino z dn. 13.05.1998 r		rzeką we wsi Bąkowo, Leśn. Bąkowo, oddz. 218m
20	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Dąb szypułkowy	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, Leśn. Bąkowo 273c
21	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Dąb szypułkowy	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo 273c
22	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Dąb szypułkowy	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo 273 d,f
23	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Dąb szypułkowy	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo 273 d,f
24	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Sosna zwyczajna	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo 273 d,f
25	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Sosna zwyczajna	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo 273 d,f
26	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Sosna zwyczajna	W pobliżu szosy Trzebielino-Bożanka, zagroda dzicza, Leśn. Bąkowo 273 d,f
27	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Dąb szypułkowy	Leśniczówka Poborowo, przy drodze gruntowej na Wiatrołom, Leśn. Trzebielino oddz. 258 g, 257 c, l
28	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Dąb szypułkowy	Leśniczówka Poborowo, przy drodze gruntowej na Wiatrołom, Leśn. Trzebielino oddz. 258 g, 257 c, l
29	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Buk	Leśniczówka Poborowo, przy drodze gruntowej na Wiatrołom, Leśn. Trzebielino oddz. 258 g, 257 c, l
30	Uchwała Nr 154/XXXV/98 RG Trzebielino z dn. 13.05.1998 r	Buk	Leśniczówka Poborowo, przy drodze gruntowej na Wiatrołom, Leśn. Trzebielino oddz. 258 g, 257 c, l
31	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Świerk pospoli	W pobliżu Bąkowa, przy grupie 3 świerków (pomników przyrody), Leśn. Bąkowo, oddz. 233 g
32	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Modrzew	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 63b
33	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Modrzew	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 63b
34	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Modrzew	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 63b
35	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
36	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
37	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
38	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
39	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
40	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
41	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
42	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.	Dąb szypułkowy	W pobliżu Poborowa, Leśn. Poborowo, oddz. 86c
43	Uchwała Nr 64/XVI/99 RG	Głaz narzutowy	W pobliżu Bąkowa, Leśn. Bąkowo, oddz.

Nr rej. gminnego	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja orientacyjna
	Trzebielino z dn. 24.11.1999 r.		218m
44	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Jałowiec	Leśn. Bożanka, oddz. 6c
45	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa	Leśn. Bożanka, oddz. 14i
46	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Jodła	Leśn. Bożanka, oddz.159h
47	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Jodła	Leśn. Bożanka, oddz.159h
48	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Żywotnik	Leśn. Bożanka, oddz.159h
49	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Żywotnik	Leśn. Bożanka, oddz.159h
50	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Choina Kanadyjska	Leśn. Bożanka, oddz.159h
51	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Kasztanowiec	Leśn. Bożanka, oddz.159h
52	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, oddz.159h
53	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Bożanka, oddz.159h
54	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Klon	Leśn. Bożanka, oddz.159h
55	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Klon	Leśn. Bożanka, oddz.159h
56	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Klon	Leśn. Bożanka, oddz.159h
57	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb czerwony	Leśn. Bożanka, oddz.159h
58	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Bożanka, oddz.159g
59	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, oddz.162b
60	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Klon	Leśn. Bożanka, oddz.162b
61	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, oddz. 57a
62	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
63	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
64	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
65	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
66	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57c
67	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57c
68	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
69	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
70	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
71	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57a
72	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.57d

Nr rej. gminnego	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja orientacyjna
73	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
74	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
75	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
76	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
77	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
78	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
79	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
80	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
81	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
82	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
83	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Lipa drobnolistna	Leśn. Bożanka, Aleja lipowa oddz.58b
84	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Miłaczewo, oddz. 175 d
85	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Miłaczewo, oddz. 175 d
86	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Miłaczewo, oddz. 175 d
87	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Miłaczewo, oddz. 175 d
88	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Miłaczewo, oddz. 175 d
89	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Dąb szypułkowy	Leśn. Miłaczewo, oddz. 175 d
90	Uchwała Nr 66/XVI/99 RG Trzebielino z dn. 24.11.1999 r	Głaz narzutowy	Leśn. Broczyno
91	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Trzebielino, przy stawie w pobliżu leśniczówki, oddz. 2940
92	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Cetyń, oddz. 253t
93	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Cetyń, oddz. 253t
94	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Cetyń, oddz. 253t
95	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Miszewo, oddz. 33L
96	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Miszewo, oddz. 33L
97	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Miszewo, oddz. 33L
98	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Buk zwyczajny	Leśn. Miszewo, oddz. 33L
99	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Buk zwyczajny	Leśn. Miszewo, oddz. 33L
100	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Buk zwyczajny	Leśn. Miszewo, oddz. 33L
101	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Sosna pospolita	Leśn. Zielin, oddz. 158i
102	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG	Sosna pospolita	Leśn. Cetyń, oddz. 259b

Nr rej. gminnego	Podstawa prawna	Obiekt	Lokalizacja orientacyjna
	Trzebielino		
103	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Cetyń, oddz. 259b
104	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Buk zwyczajny	Leśn. Cetyń, oddz. 259b
105	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Buk zwyczajny	Leśn. Cetyń, oddz. 259b
106	Uchwała Nr 155/XXXI/2005 RG Trzebielino	Buk zwyczajny – 45 szt.	Leśn. Cetyń, oddz. 257k
107	Uchwała Nr 63/XIII/2007 RG Trzebielino z dn. 28.11.2007 r.	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Cetyń, oddz. 212d, za boiskiem sportowym w Trzebielinie po lewej stronie
-	Uchwała Nr 64/XII/2011 RG Trzebielino z dn. 21.12.2011 r.	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Miszewo, oddz. 41w
-	Uchwała Nr 64/XII/2011 RG Trzebielino z dn. 21.12.2011 r.	Dąb bezszypułkowy	Leśn. Oddz. 41w.

Źródło: Urząd Gminy Trzebielino.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 627 z późniejszymi zmianami), tak jak w całej Polsce, obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

3.3.4. Źródła i stan zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego

Warunki aerosanitarne

Do głównych źródeł zanieczyszczeń atmosfery w rejonie gminy Trzebielino należą:

- zanieczyszczenia komunikacyjne (emisja liniowa, wzdłuż ciągów komunikacji samochodowej przebiegających przez teren gminy);
- indywidualne źródła ciepła na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej (emisja niska);
- lokalne kotłownie ogrzewające zakłady produkcyjne, obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe, osiedla zabudowy mieszkaniowej;
- emitory obiektów produkcyjnych, do których należą głównie zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego, zakłady gospodarczo-hodowlane oraz ośrodki produktu rybackiej,
- emisję odorów z terenów komunalnych oczyszczalni ścieków we wsiach Trzebielino i Zielin oraz z terenów zakładowej oczyszczalni ścieków w Suchorzu;
- emisję niezorganizowaną pyłu z terenów pozbawionych roślinności i z terenów o utwardzonej nawierzchni;
- w niewielkim stopniu napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiednich.

Stan powietrza atmosferycznego jest badany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Począwszy od 2010 roku ocena jakości powietrza dokonywana jest w podziale na nowy układ stref (ilość stref w województwie ograniczyła się do dwóch tj. strefy aglomeracji trójmiejskiej oraz, w pozostałej części województwa, strefy pomorskiej). Według informacji zawartych w „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za 2011 rok” (2012) strefa pomorska, do której należy gmina Trzebielino, oceniona została następująco:

- klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych pod kątem ochrony zdrowia – klasy A dla poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy, z wyjątkiem niedotrzymanych poziomów dla pyłu PM10, niedotrzymanych poziomów docelowych (2013 r.) benzo(a)piranu, niedotrzymanych poziomów dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020 r.);
- klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych pod kątem ochrony roślin – klasa A i zagrożone poziomy celów długoterminowych dla ozonu ustalonych na rok 2020.

Ponadto, na stacji pomiarowej WIOŚ znajdującej się we wsi gminnej Trzebielino, w ostatnich latach dokonywano pomiarów pasywnych stężeń dwutlenku azotu i stężeń benzenu.

Dokonane w latach 2008-2011 pomiary pozwoliły na zakwalifikowanie rejonu wsi Trzebielino, pod kątem ochrony zdrowia, do kategorii „A”, tj. nieprzekraczającej dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń. Według zaleceń WIOŚ należy utrzymać stężenia zanieczyszczeń poniżej poziomu dopuszczalnego oraz utrzymywać jak najlepszą jakość powietrza.

Warunki akustyczne

Na terenie gminy Trzebielino wyróżnić można następujące, główne typy uciążliwości akustycznej:

- hałas komunikacyjny (samochodowy);
- hałas pochodzący z zakładów hodowlanych i produkcyjnych rolnictwa oraz z ośrodków produkcji rybactwej;
- hałas na terenach zainwestowania osadniczego wsi;
- hałas związany z funkcjonowaniem kopalni kruszywa naturalnego.

Potencjalnym źródłem hałasu na obszarze opracowania będą planowane elektrownie wiatrowe.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Zasięg stref o ograniczeniach inwestycyjnych ze względu na promieniowanie elektromagnetyczne wymaga rozpoznania pomiarowego, którego zasady określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych poziomów, Dz. U. 2003r., Nr 192, poz.1883.

Na terenie gminy Trzebielino nie występują obiekty stanowiące istotne źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego. Przez teren ten nie przebiegają linie wysokiego napięcia, nie ma tam także stacji elektroenergetycznych (GPZ) o napięciu 110 kV lub wyższym.

Na terenie gminy Trzebielino zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowej, w miejscowościach Trzebielino i Objezierze. W przypadku stacji telefonii komórkowych, pola elektroenergetyczne są wypromieniowane na dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi.

Stan zanieczyszczenia wody

Potencjalne zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych stanowi niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej (niespełna 40% ludności korzysta z sieci kanalizacyjnej) oraz ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, tzw. szambach,

w przypadku ich nieszczelności, co jak wykazuje praktyka jest częstym zjawiskiem i/lub wylewania ścieków w przypadkowe miejsca.

Źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych mogą być nawozy, zarówno sztuczne jak i organiczne oraz chemiczne środki ochrony roślin stosowane w rolnictwie. Przy nieprawidłowym składowaniu następuje zanieczyszczenie wód gruntowych znacznymi składnikami nawozu, oddziałującymi na środowisko przez dłuższy czas. Poza tym stanowią potencjalne źródło zanieczyszczenia sanitarnego organizmami chorobotwórczymi.

W ubiegłych latach istotnym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych przepływających przez obszar gminy były ścieki technologiczne pochodzące zakładu produkcyjnego „Aromat Smak” – wskazane jako źródło zanieczyszczeń w „Raportcie o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2006 r.” (2007), w którym kompleksowo oceniono stan czystości rzek zlewni Wieprzy. Zakład produkcyjny został w 2012 roku zlikwidowany, w związku z czym aktualnie (marzec 2013 r.) nie stanowi źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych.

Ponadto, zgodnie z ww. „Raportem...” (2007), źródłami zanieczyszczeń wód zlewni Wieprzy, zlokalizowanymi na terenie gminy Trzebielino są: zrzuty z komunalnych oczyszczalni ścieków we wsiach Trzebielino i Zielin, zrzuty zakładu mleczarskiego w Zieliniu, oraz zrzuty zakładowej oczyszczalni ścieków, masarni i fermy tuczu trzody chlewnej w Suchorzu.

Wody powierzchniowe

Na obszarze gminy Trzebielino występują liczne ciek i rowy melioracyjne. Do najważniejszych rzek przepływających przez teren gminy należą Wieprza i jej dopływy bezpośrednie lub pośrednie (tj. rzeki: Pokrzywna, Bystrzenica, Rybiec, Ślizień, Kunica, Korzyca, Bożanka, Broczynka), a także przepływająca w północnej części gminy rzeka Kwaka, stanowiąca dopływ Słupi. Na terenie gminy Trzebielino występuje także kilka niewielkich jezior, „oczka wodne” oraz stawy rybne. Największymi zbiornikami wodnymi są jeziora Trzebielino i Miłaczewo. Pod względem hydrograficznym gmina Trzebielino położona jest w zlewniach Wieprzy i Słupi.

Stan zanieczyszczeń wód powierzchniowych występujących na terenie gminy Trzebielino bada okresowo Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Rzeka Wieprza badana była po raz ostatni (stan na marzec 2013 r.) w 2010 roku. Dane opublikowano w „Raportcie o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2010 r.” (2011). W punkcie kontrolnym znajdującym się na terenie gminy Trzebielino, na 91,6 km rzeki, we wsi Bożanka, stan wód Wieprzy oceniono następująco:

- I klasa (bardzo dobrej jakości) pod względem stanu fizykochemicznego;
- nie oceniono natomiast stanu biologicznego, stanu chemicznego i stanu/potencjału ekologicznego wód Wieprzy

Kompleksową ocenę stanu czystości najważniejszych rzek, występujących na terenie gminy Trzebielino, wykonano w 2006 roku, kiedy to Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku dokonał pomiarów stanu rzek zlewni Wieprzy. Wyniki opublikowano w „Raportcie o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2006 r.” (2007), zgodnie z którym:

- wody Wieprzy odznaczały się zadowalającą jakością (III klasa).
- wody dolnego i środkowego biegu Bystrzenicy sklasyfikowano jako zadowalającej jakości (III klasa),
- wody przyujściowe Bożanki i Broczyny były zadowalającej jakości (III klasa).

Występujące na terenie gminy Trzebielino zbiorniki wodne nie były badane przez WIOŚ w Gdańsku.

Wody podziemne

W przypadku jakości wód podziemnych, zgodnie z informacjami zawartymi w „Programie ochrony środowiska dla gminy Trzebielino na lata 2008-2011, z perspektywą 2012-2015” (2008) wody użytkowych poziomów wodonośnych posiadają na ogół wysokie parametry jakościowe, potwierdzone klasą czystości I b, a w okolicach Cetynia nawet Ia. Jedynie w okolicach Starkowa, Starkówka, Zielinia i w północnej części, po Objezierze, stwierdzono średnią jakość tych wód (II kl. czystości). W samym Objezierzu zaobserwowano wody niskiej jakości (III kl. czystości). Użytkowy poziom wodonośny jest na ogół dobrze izolowany od powierzchni w pół-nocnej części gminy, nie posiada natomiast izolacji w okolicach osady Dretyniec, a słabo izolowany jest w rozległej, południowej i południowo-wschodniej części.

Przekształcenia litosfery:

Do podstawowych przejawów przekształceń litosfery na obszarze Trzebielino należą:

- skutki rolniczego użytkowania ziemi – w wyniku rolniczego użytkowania terenów nastąpiło znaczne zintensyfikowanie procesów erozyjnych szczególnie w obrębie zboczy dolinnych prowadzące do degradacji gleb; z gospodarką rolną związana jest również degradacja gleb w wyniku nadmiernego osuszania terenów rolniczych oraz przekształceń fizyko-chemicznych gleb (m.in. związanych ze stosowaniem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin);
- zniszczenia geomechaniczne spowodowane realizacją liniowych elementów infrastruktury technicznej (terenry komunikacyjne);
- przekształcenia w obrębie i w sąsiedztwie wsi (realizacja nowego zainwestowania mieszkaniowego, komunikacyjnego, usługowego i produkcyjnego);
- zniszczenia litosfery związane z gromadzeniem odpadów, szczególnie silne a także negatywne, niekontrolowane przekształcenia związane z występowaniem „dzikich” składowisk odpadów;
- wyrobiska o różnym, zwykle dużym stopniu przekształceń litosfery, w tym dawna kopalnia kredy jeziornej (aktualnie teren zrekultywowany w kierunku wodnym);
- przekształcenia powierzchni ziemi związane z eksploatacją kruszywa naturalnego;

3.3.5. Użytkowanie terenu a środowisko przyrodnicze

Środowisko przyrodnicze obszaru gminy Trzebielino wykazuje istotne zróżnicowanie struktury i w efekcie odporności na obciążenie antropogeniczne i zdolności do regeneracji.

Najmniej odporne na bodźce kinetyczne są tereny o największym nachyleniu (zagrożenie przede wszystkim erozją wodną). Na obszarze gminy Trzebielino reprezentowane są one przez zbocza licznych dolin rzecznych, ale także przez występujące głównie w południowej części gminy rynny polodowcowe, występujące w południowo-zachodniej i centralnej części gminy wzgórza moren czołowych, a także występujących we wschodniej części gminy ozy. W przewadze powierzchnie te zostały ustabilizowane przez roślinność leśną i murawy. Roślinność ta odgrywa bardzo ważną rolę i musi zostać zachowana. Zniszczenie lasu spowodowałoby ewolucję środowiska w kierunku denudowanych stoków o znacznej dynamice procesów rzeźbotwórczych.

Środowisko zagłębień bezodpływowych (wytopiskowych), stosunkowo licznie występujących na obszarze gminy cechuje się małą odpornością na dostawy zanieczyszczeń, zwłaszcza stałych (bodźce materialne), które podlegają stałej akumulacji.

Dna dolin rzecznych odznaczają się generalnie zbilansowaną odpornością. Są to miejsca, do których trafiają zanieczyszczenia z terenu ich zlewni i z jednej strony narażone są na ich kumulację, a z drugiej strony płynące w dolinach cieki pełnią funkcje transportującą i oczyszczającą. Im większy spadek cieku i bardziej wartki jego nurt, tym szybciej następuje jego samooczyszczenie.

Największa odporność środowiska występuje w naturalnych warunkach w obrębie terenów wysoczyznowych oraz równin tarasowych i sandrowych. W wyniku działalności człowieka i wywołanych nią przekształceń środowiska w niektórych rejonach nastąpiło znaczne obniżenie potencjału samoregulacyjno-odpornościowego tych terenów. Zdolność do regeneracji jest ograniczona przede wszystkim ze względu na zubożenie ekologiczne.

Istotną rolę w odporności środowiska przyrodniczego na obciążenie antropogeniczne oraz zdolności do regeneracji odgrywa stopień synantropizacji szaty roślinnej, pośrednio odzwierciedlający stan antropizacji środowiska.

Podstawowym przejawem synantropizacji zbiorowisk leśnych na obszarze gminy Trzebielino jest wprowadzenie do struktury gatunkowej drzewostanów leśnych sosny, która zakwasza glebę, wpływając negatywnie na zmiany w składzie gatunkowym runa. Dodatkowo znaczne powierzchnie leśne są silnie przekształcone przez stosowanie wielkoprzestrzennych zrębów. Zespoły lasów na siedliskach hydrogenicznym (bory bagienne i olsy) narażone są przede wszystkim na degradację i degenerację siedlisk związaną z pracami melioracyjnymi. Monokulturowe drzewostany i drzewostany na zmienionych siedliskach mają zmniejszoną odporność na obciążenie antropogeniczne.

Przekształcenia (w skrajnych przypadkach degradacja) torfowisk polega głównie na zaburzeniu struktury gatunkowej (ujednolicenie, zubożenie) związanej ze zmianą stosunków wodnych bądź w mniejszym stopniu na terenie gminy z eksploatacją torfu. W przypadku torfowisk izolowanych do czynników degradujących dochodzi wpływ powierzchniowy i dopływ zanieczyszczeń, np. z niewłaściwie stosowanego nawożenia. Przekształcone (zdegradowane) torfowiska tracą zdolność do regeneracji.

Synantropizacja zbiorowisk łąk i pastwisk związana jest głównie z wadliwie prowadzonymi zabiegami melioracyjnymi i nadmiernym wypasem, jak i z wprowadzaniem "szlachetnych traw". Ostateczną formą degeneracji jest zaorywanie całych powierzchni i wprowadzanie monokultur traw, a więc skrajnie uproszczenie i ujednolicenie biocenoz. Odporność takich struktur przyrodniczych na obciążenie antropogeniczne jest wyraźnie mniejsza niż struktur naturalnych.

Tereny wylesione na obszarze gminy posiadają najsilniej zmienioną pokrywę roślinną. Odlesienie i rolnicze użytkowanie gruntów w znacznym stopniu przekształciło siedliska, które uległy wyjąłowieniu. Zmianie uległy gleby, a zwłaszcza górne części ich profili, których naturalny układ poziomów, w tym warstwy próchnicy, został zniszczony przez powstawanie warstwy płużnej. Zmiany dotyczące odmiennej niż w glebach leśnych aeracji, zatrzymywania wody czy też innego składu organizmów glebowych, zostały pogłębione współcześnie przez stosowanie nawozów mineralnych, a zwłaszcza przez skażenie wszelkiego rodzaju pestycydami. Funkcjonowanie tych terenów podtrzymywane jest sztucznie przez zabiegi agrotechniczne. Zaprzestanie uprawy prowadzi do sukcesji roślinności ugorów, na które po latach wkraczają drzewa. Docelowo możliwe jest wykształcenie ekosystemów leśnych.

Trwałym elementem roślinności synantropijnej są sady, ogrody przydomowe i niektóre uprawy. Jest to roślinność kulturowa, sztucznie wprowadzona i pielęgnowana przez

człowieka. Pod tym względem podobnym składnikiem środowiska są inne wprowadzone przez człowieka elementy szaty roślinnej, jak aleje przy drogach i zadrzewienia śródpolne.

3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

3.4.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego

Lp.	nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	nr dawnego rejestru zabytków	organ wpisujący do rejestru zabytków	data wpisu do rejestru zabytków	obiekt	miejsowość	nr
1	169	168	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koszalinie	1960-03-26	kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP wraz z otoczeniem	Trzebielino	89
2	348	106	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koszalinie	1965-03-18	pałac	Poborowo	16
	348		Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	2012-01-12	park	Poborowo	
3	350	169	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koszalinie	1965-03-18	pałac	Trzebielino	34
4	391	26	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koszalinie	1965-12-21	kościół filialny p.w. Najświętszego Zbawiciela wraz z otoczeniem (cmentarz przykościelny i drzewostan)	Cetyń	6
5	408	170	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Koszalinie	1966-08-30	dwór- ob.dom (przewidziany do wykreślenia z rejestru zabytków)	Trzebielino	2 (d.7)
6	1136	236	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Słupsku	1986-11-30	zespół dworsko-parkowy /dwór,park/	Broczyna	

3.4.2. Obiekty i obszary figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków

W wojewódzkiej ewidencji zabytków w gminie Trzebielino znajdują się następujące obiekty. Większość z nich to zespoły pofolwarczne.

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
Broczyna Bożanka	Młyn wodny nr 6 Budynek mieszkalny nr 11 Leśniczówka nr.8 Podleśniczówka nr 14	1921r. 1 ćw. XX w. 1900r. 1902r.
Cetyń	Pałac Zespół pofolwarczny : a) obora i stajnia b) cielętnik c) stodoła z magazynem d) wiata e) czworak f) gorzelnia stodoła nr 26 stodoła nr 41	1880 r 2 poł. XIX w. k. XIX w. pocz. XXw.
Czarnkowo	Leśniczówka nr 1	1900r.
Gumieniec	Kościół fil. p.w.św. Jana Chrzciciela Zespół pofolwarczny: a) oficyna pałacowa b) rządcówka c) chlewnia ze stodołą d) budynek inwent. z magaz. e) ogrodzenie budynek stacji kolejowej	1929r. 2 poł. XIXw., I.20 Xxw. 1922r. 1910 r.
Szczyciec	leśniczówka	1902r.
Objezierze	Kościół fil. Zespół pofolwarczny: a) stodoła b) obora c) budynek inwent. d) spichlerz e) stajnia f) budynek mieszk. nr.23	1864r. 2 poł XIXw., pocz. XXw.
Owczary	Spichlerz w zespole pofolwarcznym	2 poł. XIX w.
Poborowo	Zespół pofolwarczny:	

	a) budynek wielofunkcyjny (stodoła, spichlerz, stajnia) b) budynek magazynowo-inwent. c) budynek mieszk. d. biuro szkoła	2 poł XIX w.
Starkówko	Zespół pofolwarczny: a) stodoła b) stodoła ze stajnią i wozownią c) obora	XIX/XX w.
Suchorze	dwór Zespół pofolwarczny: a) budynek mieszkalny d. dom matki właściciela b) spichlerz c) warsztat, garaż z cz. mieszk. d) stodoła	2 poł. XIX w., pocz.XX w.
Zielin	Zespół pofolwarczny: a) rządcówka nr 39 Zespół mleczarni nr 1 Budynek stacji kolejowej Wodociągowa wieża ciśnień	2 poł. XIX w., pocz. XXw. 1903r. pocz.XX w. 1910 r ok. 1900 r
Trzebielino	Młyn wodny nr 29 Zespół pofolwarczny: a) garaż b) kuźnia, stolarnia, warsztat c) obora, spichlerz, chlewnia d) stodoła Budynek mieszkalny nr 10 Budynek gospodarczy nr 17 Budynek mieszk. nr 38 Budynek mieszk. nr 39 Stodoła nr 47 Budynek mieszk nr 71a Budynek mieszk nr 76 Budynek mieszk- gosp. nr 83 Stodoła nr 83 Plebania	pocz. XX w. k. XIX- pocz. XXw. 2 poł. XIX w. k. XIX w. 2 poł. XIX w. XIX/XX w. k. XIXw. pocz. XXw. poł. XIX w. XIX/ XXw. k. XIX w. 2 poł XIX w
Miszewo	Zespół folwarczny: a) budynek stajni ob. mieszkalno-inwentarski b) budynek inwentarski c) budynek garażu (warsztat) d) dwie stodoły	

3.4.3. Obszary historycznej zieleni

Parki wpisane do rejestru zabytków

- Poborowo - początki sięgają końca XVI w. Park powstał w wielu etapach rozwojowych, aż do osiągnięcia ostatecznego kształtu na początku XIX w. W tym to czasie prawdopodobnie został założony park, na historycznej mapie z roku 1963 widoczny jest dokładny zarys granicy parku. Obecny kształt założenia w ogólnym zarysie odpowiada jego przestrzennemu układowi historycznemu. Powierzchnia parku to 5,3575 ha

Parki wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków

- Cetyn - park zajmuje niewielki 1,0 hektarowy obszar przy dworze. Przed frontem dworu znajduje się przestrzeń trawiasta, pierwotnie podjazd. Stan techniczny drzew – dobry. Czas powstania ocenia się na schyłek XIX w.
- Moczydło - Powstał ok. XIX w. Zachował się układ przestrzenny w ogólnym zarysie. Park połączony był z sadem. Aktualnie zachowały się tylko jego pozostałości. Park otaczają dorodne drzewa.
- Starkówko - brak danych
- Suchorze – Powstał ok XIX w układ przestrzenny nie zachowany pojedynczo rosnące stare, dorodne drzewa
- Uliszkowice – brak danych
- Trzebielino - Ogólny układ przestrzenny i założenia w większości zachowane zatarty w szczegółach czas powstania określa się na 1810r. powierzchnia parku to 5,12ha

Parki wnioskowane do objęcia ochroną

- Gumieniec - Powstał prawdopodobnie w XIX w. Zniszczony układ przestrzenny nie pozwala na stwierdzenia czy park podlegał jakimś przeobrażeniom czy nawarstwianym stylom
- Starkowo – Powstał prawdopodobnie w końcu XIX w. w oparciu o zasady stylu naturalistycznego. Zniszczony drzewostan i układ przestrzenny nie pozwalają na stwierdzenia czy park podlegał jakimś przeobrażeniom

Cmentarze wpisane do rejestru zabytków

- Cetyń- przykościelny, 2 poł. XIX w. nagrobki wolnostojące (2), zieleń niska i wysoka w dobrym stanie zachowana
- Trzebielino –przykościelny, poł. XIX w., zachowana grupa drzew, nagrobek

Cmentarze wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków

- Broczyna- przykościelny od XVII w. brak nagrobków. Cmentarz porasta murawa i samotnie stojąca lipa.
- Cetyń- ewang., 2 poł. XIX w. nagrobki zdewastowane, drzewostan silnie zredukowany.
- Gumieniec –ewang. koniec XIX w. starodrzew w większości zachowany, nieliczne samosiejki krzewów i drzew, 5 nagrobków zachowanych
- Miszewo - ewang., XIX/XX w., brak nagrobków, starodrzew w większości zachowany, liczne samosiejki krzewów i drzew. Na miejscu alejki prowadzącej do cmentarza młody las.
- Objezierze – ewang., 2 poł. XIX w., brak nagrobków, rząd drzew wzdłuż granic cmentarza, poj. brzozy, klony podrost dębowo- sosnowy, drzewostan zachowany w 40%.
- Poborowo ewang. 2 poł. XIX w. nagrobki wolnostojące (5) Starodrzew w części wycięty, liczne samosiejki krzewów i drzew oraz złomy drzew.

- Suchorze- ewang. 1 poł. XX., zachowane fragmenty nagrobków, drzewostan w pełni zachowany.
- Trzebielino- paraf., 2 poł. XX w. Nagrobki współczesne brak drzewostanu
- Zielin – ewang. 2 poł. XIX w., nagrobki zdewastowane, starodrzew w większości wycięty, liczne samosiejki krzewów i drzew. Starodrzew przy granicy cmentarza od strony wschodniej i północnej wycięty wiosną 2007

3.4.4. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Trzebielino

Rys historyczny

Gmina Trzebielino dawniej stanowiła posiadłość Puttkamerów. Trzebielino było centrum zachodniej części ich włości. Puttkamerowie władali Trzebielinem do 1945 roku. Wieś została wymieniona przez pomorskiego geografa Lubiniusza w 1612 roku jako teren zamieszkały przez Wendów (Słowian). W XVIII wieku mieszkało tutaj 12 kmieci i 6 zagrodników oraz funkcjonowała kuźnia. W 1836 roku przeprowadzono w Trzebielinie uwłaszczenie chłopów. Mimo prowadzonej przez Puttkamerów akcji kolonizacyjnej do ostatniej wojny miejscowa ludność używała kaszubskich nazw części przysiółków. Po wojnie wśród osadników główny trzon stanowili także Kaszubi z okolic Kartuz, Kościerzyny i Chojnic.

Dzięki Puttkamerom (w połowie II tysiąclecia ziemia trzebielińska zaczęła się bardzo intensywnie rozwijać pod względem urbanistycznym, gospodarczym i handlowym).

Wartości przestrzenne i krajobrazowe poszczególnych miejscowości¹⁹

1) Bożanka

Do XVI w. nazwa wsi brzmiała "Schwirzalinza", później nazywano ją Billerbeck (1755); nazwa hybrydalna z rdzeniem słowiańskim; w 1754 r. otrzymała nazwę Friedrichshuld w dowód wdzięczności dla króla Fryderyka Wielkiego za wsparcie, jakiego władca jej udzielał.

W 1753 roku założono fabrykę barchanu. Aż do czasów II wojny istniała tu tkalnia adamaszku braci Lange.

2) Broczyna

Lokowana w 1565 roku. Nazwa Broczyna pochodzi od ludowej słowiańskiej nazwy marzanny. Nazwa wsi zapisywana była Brotz (1251), Brotzen (1364), Brozen (1665); niem. Brotzen.

Z ważniejszych obiektów: kościół z XVIII w. z barokowym ołtarzem, pałac mur. z II połowy XIX w. i park z tego okresu (w rejestrze zabytków); we wsi stara chałupa szach. Z 1830 r. (nr 7).

3) Cetyń

Zattin (1507), Czatin (1523), Zettin (1545); nazwa została utworzona od nazwy osobowej Ciota lub Czata; niem. Zettjn.

---

¹⁹ Na podstawie: Alicja Świetlicka, Elżbieta Wisławska „Słownik historyczny miast i wsi województwa słupskiego: przewodnik bibliograficzny” Wydawca: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Okręg Słupski Słupsk 1998

We wsi zabytkowe obiekty: kościół ewangelicki, szachulcowy z 1696r. przebudowany w 1754 r. i w XIX w. (w rejestrze zabytków); niszczący pałac murowany z 1880 r. w otoczeniu parku; budynki gospodarcze z XIX w.

4) Gumieniec

W źródłach historycznych nazwa występuje w następujących formach: Gumence (1229). Gumentze (1523), Gumenz (1755); nazwa zapewne od rzeczownika >gumno<, czyli podwórze i zabudowania gospodarskie; niem. Gumenz.

Zachowany dwór szachulcowy z przełomu XVIII/XIX wieku i zespół folwarczny z II połowy XIX w.

5) Objezierze

W dawnych dokumentach często występują zapisy członków rodu Wobeser np. Merten Wobeser (1485); nazwa Wobeser w dokumentach występuje przede wszystkim jako nazwisko, które jednak musiało powstać od nazwy miejscowości; nazwa dzisiejsza od wyrażenia przyimkowego >ob (przez, podczas) jezioro<; niem. Wobeser.

Kościół murowany z 1864 r.; zespół folwarczny z końca XIX w.

6) Poborowo

Poberow (1436); od nazwy osobowej Pobor; niem. Poberow.

Niegdyś własność rodziny von Puttkamerów.

Pałac murowany z XVIII wieku; park krajobrazowy; zabudowania gospodarcze pałacu murowane z końca XIX w.

7) Suchorze

Czuchertze (1518), Czucherse (1577), Zuchers (1597); być może od nazwy osobowej Suchor(z)a; niem. Zuckers.

Zespół zabudowań folwarcznych z II połowy XIX w.

8) Trzebielino

Trebbelin (1511), Treblin (1577); od nazwy osoby Trzebiela lub od czasownika trzebić, czyli wycinać las, karczować; niem. Treblin.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1628 r. Własność rodziny von Puttkamer. Puttkamerowie ze zmiennym szczęściem władali Trzebielinem aż do roku 1945. W drugiej połowie XVII W. wieś została zastawiona rodzinie von der Goltz, wkrótce powstało tu kilka małych folwarków. W 1688 r. feldmarszałek Goltz rozpoczął budowę ceglanego kościoła, którą ukończyła wdowa po nim i syn. Ostatnim polskim kaszubszczyznikiem był zmarły w 1786 roku Krystian Krusche Grabowski. Wieś została wymieniona przez pomorskiego geografa Lubinusa w roku 1612 jako teren zamieszkały przez Wenedów (Słowian). W XVIII wieku mieszkało tu 12 kmieci i 16 zagrodników oraz funkcjonowała kuźnia. W 1836 r. przeprowadzono we wsi uwłaszczenie chłopów. Mimo prowadzonej przez Puttkamerów akcji kolonizacyjnej do ostatniej wojny miejscowa ludność używała kaszubskich nazw części z przysiółków a kilka rodzin utrzymywało kontakty z bytowskimi Kaszubami. Po wojnie wśród osadników główny trzon stanowili także Kaszubi z okolic Kartuz, Kościerzyny i Chojnic, jednakże w ciągu 50 lat "zintegrowali się" z osadnikami z innych części kraju i dziś o ich kaszubskim pochodzeniu świadczą jedynie nazwiska.

Pałac w Trzebielinie został wzniesiony w 1810 r. Kościół ewangelicki murowany z lat 1688-1691. Z zabudowy wiejskiej chlewnia i kuźnia z XVIII w oraz domy mieszkalne z XIX w.; za wsią nad rzeką XIX-wieczny młyn.

Cmentarzysko kurhanowe obejmujące 40 obiektów o średnicy 4-10 m datowane na IX-VIII w. p.n.e., być może jest starsze od Biskupina.

9) Zielin

W źródłach historycznych: Sellin (1498); nazwa od słowa >ziele<; niem. Sellin.

Wymieniony w dokumentach w 130 l r.. w przywileju księcia Sambora rugijskiego potwierdzającym nadanie Zielina Mateuszowi ze Sławna.

Zachowany zespół folwarczny z połowy XIX w. i początku XX w.

3.4.5. Wykaz stanowisk archeologicznych

Na terenie gminy znajdują się liczne stanowiska archeologiczne pochodzące z różnych przedziałów czasowych. Zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne na obszarze gminy Trzebielino, wraz z podaniem numeru ewidencyjnego AZP oraz funkcji i chronologii wyszczególniono w poniższych tabelach. Zabytki archeologiczne stanowią istotny element przestrzeni, niezbędny do odtworzenia i zachowania dziedzictwa kulturowego. Relikty archeologiczne, będące pozostałością z dawnych epok historycznych znajdują się w większości przypadków pod obecnym poziomem użytkowym. Na załączniku graficznym „Uwarunkowania – synteza” 1:10 000 wskazana została lokalizacja poszczególnych stref ochrony dla stanowisk archeologicznych.

	gmina	miejsowość	nr stan.	nr stan. AZP	Funkcja -chronologia - kultura archeologiczna
TRZEBIELINO					
	Trzebielino	Objezierze	19	12-29/79	osada późnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	20	12-29/80	osada późnośredniowieczna/nowożytność
	Trzebielino	Objezierze	22	12-29/82	osada późnośredniowieczna, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	23	12-29/83	osada późnośredniowieczna/nowożytność
	Trzebielino	Objezierze	26	12-29/86	neolit?, osada późnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Objezierze	30	12-29/90	nowożytność
	Trzebielino	Objezierze	32	12-29/92	osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Objezierze	34	12-29/94	nowożytność
	Trzebielino	Objezierze	45	12-29/95	osada kultury łużycko - pomorskiej, wielbarska, wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	1	13-29/19	cmemtarzysko kultury pomorskiej
	Trzebielino	Objezierze	3	13-29/21	osada kultury łużycko - pomorskiej
	Trzebielino	Objezierze	4	13-29/22	osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	5	13-29/23	osada okresu wpływów rzymskich
	Trzebielino	Objezierze	6	13-29/24	osada starożytna, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	7	13-29/25	osada starożytna, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	10	13-29/28	osada kultury łużycko - pomorskiej
	Trzebielino	Objezierze	11	13-29/29	osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Objezierze	12	13-29/30	śląd osadniczy?
	Trzebielino	Objezierze	13	13-29/31	osada kultury łużycko - pomorskiej
	Trzebielino	Objezierze	16	13-29/34	osada kultury łużycko - pomorskiej, cmentarzysko ?
	Trzebielino	Zielin	12	13-29/35	osada okresu wpływów rzymskich
	Trzebielino	Zielin	13	13-29/36	osada okresu wpływów rzymskich, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Zielin	16	13-29/39	osada kultury łużycko - pomorskiej
	Trzebielino	Zielin	23	13-29/46	osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Zielin	25	13-29/48	śląd osadniczy? Neolit?, osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Zielin	27	13-29/50	osada kultury łużycko - pomorskiej, grodzisko?
	Trzebielino	Zielin	29	13-29/52	osada kultury łużycko - pomorskiej
	Trzebielino	Zielin	32	13-29/55	osada kultury łużycko - pomorskiej, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Zielin	33	13-29/56	śląd osadniczy neolit?
	Trzebielino	Zielin	34	13-29/57	śląd osadniczy neolit?
	Trzebielino	Zielin	35	13-29/58	osada późnośredniowieczna
	Trzebielino	Zielin	36	13-29/59	osada kultury łużycko - pomorskiej, neolit?
	Trzebielino	Zielin	39	13-29/62	osada okresu wpływów rzymskich, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Zielin	40	13-29/63	osada kultury łużycko - pomorskiej
	Trzebielino	Zielin	41	13-29/64	osada kultury łużycko - pomorskiej, neolit?
	Trzebielino	Zielin	42	13-29/65	osada starożytna, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Miszewo	3	13-29/70	śląd osadniczy?
	Trzebielino	Miszewo	7	13-29/74	śląd osadniczy?
	Trzebielino	Miszewo	10	13-29/77	osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Miszewo	11	13-29/78	grodzisko?

Trzebielino	Miszewo	13	13-29/80	osada okresu wpływów rzymskich, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Gumieniec	1	13-29/81	cmemntarzysko kultury pomorskiej
Trzebielino	Gumieniec	2	13-29/82	cmemntarzysko kultury pomorskiej, osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Gumieniec	5	13-29/85	osada starożytna
Trzebielino	Gumieniec	6	13-29/86	osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Gumieniec	7	13-29/87	osada wczesnośredniowieczna IX/X w., XI/XII w.
Trzebielino	Gumieniec	8	13-29/88	osada starożytna
Trzebielino	Gumieniec	9	13-29/89	ślad osadniczy?
Trzebielino	Gumieniec	11	13-29/91	osada okresu wpływów rzymskich
Trzebielino	Gumieniec	16	13-29/96	ślad osadniczy?
Trzebielino	Gumieniec	17	13-29/97	osada okresu wpływów rzymskich, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Gumieniec	18	13-29/98	osada okresu wpływów rzymskich, późnośredniowieczna
Trzebielino	Gumieniec	20	13-29/100	osada kultury łuzycy - pomorskiej, osada okresu wpływów rzymskich
Trzebielino	Gumieniec	22	13-29/102	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Gumieniec	28	13-29/108	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Gumieniec	29	13-29/109	osada okresu wpływów rzymskich
Trzebielino	Gumieniec	30	13-29/110	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Gumieniec	34	13-29/114	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Starkowo	4	13-30/41	osada kultury łuzycy - pomorskiej, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Starkowo	2	13-30/42	cmemntarzysko kultury pomorskiej
Trzebielino	Starkowo	5	13-30/43	osada nowożytna
Trzebielino	Trzebielino	15	14-29/22	osada kultury łuzycy - pomorskiej, wczesnośredniow
Trzebielino	Trzebielino	14	14-29/21	osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Trzebielino	13	14-29/20	osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Trzebielino	11	14-29/18	osada kultury łuzycy - pomorskiej, nowożytność
Trzebielino	Trzebielino	10	14-29/17	osada kultury łuzycy - pomorskiej, wczesnośredniow
Trzebielino	Trzebielino	7	14-29/14	osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Trzebielino	6	14-29/13	osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Zielin	10	14-29/10	osada późnośredniowieczna-nowożytność
Trzebielino	Zielin	8	14-29/8	osada późnośredniowieczna-nowożytność
Trzebielino	Zielin	7	14-29/7	osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
Trzebielino	Zielin	6	14-29/6	osada nowożytna
Trzebielino	Zielin	5	14-29/5	osada nowożytna
Trzebielino	Zielin	4	14-29/4	osada nowożytna
Trzebielino	Zielin	3	14-29/3	osada kultury łuzycy - pomorskiej, nowożytność
Trzebielino	Zielin	1	14-29/1	cmemntarzysko kultury pomorskiej
Trzebielino	Starkowo	6	14-30/1	osada nowożytna
Trzebielino	Starkowo	7	14-30/2	osada nowożytna
Trzebielino	Starkowo	8	14-30/3	osada nowożytna
Trzebielino	Starkowo	9	14-30/4	ślad osadniczy schył. Neolit., osada kultury łuzycy - p
Trzebielino	Starkowo	10	14-30/5	ślad osadniczy schył. Neolit., osada kultury łuzycy - pomorska, oksywsko - wielbarska
Trzebielino	Kolczygłowski	8	14-30/6	osada kultury łuzycy
Trzebielino	Kolczygłowski	7	14-30/7	ślad osadniczy schył. Neolit., osada wczesnośredniow
Trzebielino	Kolczygłowski	4	14-30/8	osada kultury łuzycy - pomorskiej
Trzebielino	Kolczygłowski	5	14-30/9	osada kultury łuzycy - pomorskiej

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TRZEBIELINO
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA - SYNTEZA

Trzebielino	Kolczyglówki	2	14-30/11	śląd osadniczy KCWR
Trzebielino	Kolczyglówki	6	14-30/10	osada kultury łużycko - pomorskiej
Trzebielino	Kolczyglówki	1	14-30/12	cmentarzysko kurhanowe wczesnośredniowieczne
Trzebielino	Radusz	18	14-30/13	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	19	14-30/14	śląd osadniczy schył. Neolit., osada kultury łużyckiej
Trzebielino	Cetyń	18	14-30/15	cmentarzysko kultury oksywsko - wielbarskiej, osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	17	14-30/16	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	16	14-30/17	śląd osadniczy schył. Neolit.
Trzebielino	Cetyń	6	14-30/18	osada kultury oksywsko - wielbarska
Trzebielino	Cetyń	3	14-30/19	kurhany kultury łużyckiej
Trzebielino	Cetyń	7	14-30/20	osada kultury oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Cetyń	20	14-30/21	osada kultury łużyckiej
Trzebielino	Cetyń	21	14-30/22	śląd osadniczy schył. Neolit., osada kultury łużyckiej, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	8	14-30/23	cmentarzysko kultury łużyckiej lub oksywsko - wielbarskiej, osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	22	14-30/24	osada kultury oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Cetyń	9	14-30/25	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	23	14-30/26	osada kultury oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Cetyń	24	14-30/27	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	10	14-30/28	śląd osadniczy neolit, osada kultury oksywskiej
Trzebielino	Cetyń	14	14-30/29	osada kultury łużyckiej, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	13	14-30/30	śląd osadniczy?
Trzebielino	Cetyń	12	14-30/31	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	11	14-30/32	śląd osadniczy neolit?
Trzebielino	Cetyń	25	14-30/33	cmentarzysko kultury łużyckiej
Trzebielino	Cetyń	15	14-30/34	osada kultury łużyckiej
Trzebielino	Cetyń	27	14-30/35	osada wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Cetyń	29	14-30/36	osada kultury łużyckiej
Trzebielino	Cetyń	28	14-30/37	osada kultury łużyckiej, wczesnośredniowiecznej
Trzebielino	Cetyń	26	14-30/38	śląd osadniczy schył. Neolit.
Trzebielino	Cetyń	10	14-30/39	osada kultury oksywsko - wielbarska, osada wczesno
Trzebielino	Poborowo	9	14-30/40	osada kultury łużyckiej, oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Poborowo	8	14-30/41	osada kultury oksywsko - wielbarskiej, osada wczesno
Trzebielino	Poborowo	7	14-30/42	śląd osadniczy schył. Neolit., osada kultury łużyckiej,
Trzebielino	Poborowo	11	14-30/43	osada kultury łużyckiej, oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Poborowo	12	14-30/44	osada kultury łużyckiej, oksywsko - wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Poborowo	13	14-30/45	śląd osadniczy schył. Neolit., osada kultury łużyckiej, oksywsko-wielbarskiej
Trzebielino	Poborowo	6	14-30/46	osada kultury łużyckiej, oksywsko-wielbarskiej
Trzebielino	Broczyna	1	15-28/15	śląd osadniczy gr. Dębczyńska, nowożytność
Trzebielino	Bożanka	1	15-28/17	osada późnośredniowieczna
Trzebielino	Trzebielino	1	15-29/1	cmentarzysko kultury pomorskiej
Trzebielino	Trzebielino	2	15-29/2	śląd osadniczy?
Trzebielino	Trzebielino	3	15-29/3	cmentarzysko kultury łużyckiej
Trzebielino	Trzebielino	?	15-29/4	cmentarzysko kultury łużyckiej
Trzebielino	Trzebielino	23	15-29/5	osada kultury wielbarskiej, nowożytność
Trzebielino	Trzebielino	24	15-29/6	osada kultury łużycko - pomorskiej
Trzebielino	Trzebielino	25	15-29/7	osada kultury łużycko - pomorskiej, wczesnośredniowiecznej

	Trzebielino	Trzebielino	26	15-29/8	osada kultury luzycko - pomorskiej, wczesnośredniowiecznej, późnośredniowiecznej/nowożytność
	Trzebielino	Trzebielino	27	15-29/9	osada kultury luzycko - pomorskiej, wczesnośredniowiecznej, późnośredniowiecznej/nowożytność
	Trzebielino	Trzebielino	28	15-29/10	osada wczesnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Trzebielino	29	15-29/11	osada kultury luzycko - pomorskiej, późnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Trzebielino	30	15-29/12	osada wczesnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Trzebielino	31	15-29/13	późnośredniowieczna, nowożytność
	Trzebielino	Trzebielino	33	15-29/14	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Trzebielino	29	15-29/15	osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Trzebielino	34	15-29/16	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Trzebielino	35	15-29/17	osada kultury luzycko - pomorskiej, wielbarskiej
	Trzebielino	Trzebielino	36	15-29/18	osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Trzebielino	37	15-29/19	osada kultury luzycko - pomorskiej, nowożytność,
	Trzebielino	Trzebielino	38	15-29/20	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Trzebielino	39	15-29/21	osada kultury luzycko - pomorskiej, osada wczesnej epoki brązu
	Trzebielino	Trzebielino	40	15-29/22	osada wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Trzebielino	41	15-29/23	osada kultury luzycko - pomorskiej, wczesnośredniowiecznej, późnośredniowieczna, nowożytność, wielbarska
	Trzebielino	Trzebielino	42	15-29/24	osada kultury luzycko - pomorskiej, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Trzebielino	43	15-29/25	cmnetarzyno?
	Trzebielino	Trzebielino	44	15-29/26	cmnetarzyno?
	Trzebielino	Trzebielino	45	15-29/27	cmnetarzyno?
	Trzebielino	Bożanka	4	15-29/28	ślad osadniczy mezolit?
	Trzebielino	Trzebielino	19	15-30/1	cmnetarzyno?
	Trzebielino	Trzebielino	20	15-30/2	osada okresu wpływów rzymskich, pradziej, osada późnośredniowieczna
	Trzebielino	Trzebielino	21	15-30/3	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Trzebielino	22	15-30/4	osada okresu wpływów rzymskich
	Trzebielino	Poborowo	5	15-30/5	cmnetarzyno kultury luzycko - pomorskiej, osada późnośredniowieczna
	Trzebielino	Poborowo	14	15-30/7	osada kultury luzycko - pomorskiej, wczesnośredniowieczna
	Trzebielino	Poborowo	15	15-30/8	ślad osadniczy neolit?, osada wczesnośredniowieczna/późnośredniowieczna
	Trzebielino	Poborowo	16	15-30/9	osada późnośredniowieczna/nowożytność
	Trzebielino	Poborowo	17	15-30/10	osada późnośredniowieczna/nowożytność
	Trzebielino	Poborowo	18	15-30/11	osada pradziejowa
	Trzebielino	Poborowo	19	15-30/12	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Poborowo	20	15-30/13	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Poborowo	22	15-30/6	cmnetarzyno
	Trzebielino	Poborowo	21	15-30/14	osada kultury luzycko - pomorskiej
	Trzebielino	Poborowo	23	15-30/15	osada wczesnej epoki brązu
	Trzebielino	Poborowo	24	15-30/16	cmnetarzyno?
	Trzebielino	Poborowo	25	15-30/17	cmnetarzyno wczesnej epoki brązu
	Trzebielino	Poborowo	26	15-30/18	cmnetarzyno?

Trzebielino	Bożanka	3	16-29	osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna
Trzebielino	Bożanka	2	16-29/2	osada późnośredniowieczna
Trzebielino	Bożanka	12	16-28/197	osada kultury łużycko - pomorskiej, wielbarskiej
Trzebielino	Bożanka	11	16-28/196	osada kultury łużycko - pomorskiej
Trzebielino	Bożanka	10	16-28/195	osada kultury wielbarskiej
Trzebielino	Bożanka	9	16-28/194	osada kultury oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Bożanka	8	16-28/193	pradzieje
Trzebielino	Bożanka	7	16-28/192	osada kultury łużycko - pomorskiej
Trzebielino	Bożanka	6	16-28/191	osada kultury łużycko - pomorskiej, oksywsko - wielbarskiej
Trzebielino	Bożanka	5	16-28/190	osada kultury łużycko - pomorskiej, późnośredniowieczna/nowożytność
Trzebielino	Bożanka	4	16-28/189	pradzieje
Trzebielino	Broczyna	47	16-28/67	osada kultury łużycko - pomorskiej
Trzebielino	Broczyna	46	16-28/66	osada epoki kamienia
Trzebielino	Broczyna	45	16-28/65	osada kultury łużycko - pomorskiej, wielbarskiej
Trzebielino	Broczyna	44	16-28/64	osada kultury wielbarskiej, łużycko - pomorskiej, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	43	16-28/63	osada kultury wielbarskiej, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	42	16-28/62	osada kultury łużycko - pomorskiej, wielbarska
Trzebielino	Broczyna	41	16-28/61	osada wczesnośredniowieczna, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	40	16-28/60	osada kultury łużycko - pomorskiej, wielbarska
Trzebielino	Broczyna	39	16-28/59	osada kultury łużycko - pomorskiej, późnośredniowieczna/nowożytność
Trzebielino	Broczyna	38	16-28/58	osada późnośredniowieczna/nowożytność
Trzebielino	Broczyna	37	16-28/57	nowożytność
Trzebielino	Broczyna	36	16-28/56	nowożytność
Trzebielino	Broczyna	35	16-28/55	nowożytność
Trzebielino	Broczyna	34	16-28/54	pradzieje, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	33	16-28/53	nowożytność
Trzebielino	Broczyna	32	16-28/52	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	31	16-28/51	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	30	16-28/50	osada kultury łużycko - pomorskiej, późnośredniowieczna/nowożytność
Trzebielino	Broczyna	29	16-28/49	nowożytność
Trzebielino	Broczyna	28	16-28/48	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	27	16-28/47	osada kultury łużycko - pomorskiej, pradzieje, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	26	16-28/46	nowożytność
Trzebielino	Broczyna	25	16-28/45	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	24	16-28/44	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	23	16-28/43	osada kultury wielbarskiej, wczesnośredniowiecznej, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	22	16-28/42	osada kultury oksywsko - wielbarskiej, wczesnośredniowiecznej, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	21	16-28/41	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	20	16-28/40	pradzieje
Trzebielino	Broczyna	19	16-28/39	osada kultury pomorskiej
Trzebielino	Broczyna	18	16-28/38	osada kultury wielbarskiej, pradzieje, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	17	16-28/37	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	16	16-28/36	osada schyłk. Neolit., pradzieje

Trzebielino	Broczyna	15	16-28/35	osada wczesnośredniowieczna, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	14	16-28/34	osada kultury wielbarskiej, pradzieje, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	13	16-28/33	osada kultury łużycko - pomorskiej, wielbarskiej, wczesnośredniowieczna
Trzebielino	Broczyna	12	16-28/32	osada kultury oksywsko - wielbarskiej, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	11	16-28/31	osada kultury wielbarskiej
Trzebielino	Broczyna	10	16-28/30	pradzieje, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	9	16-28/29	osada kultury łużycko - pomorskiej, oksywsko - wielbarskiej, wczesnośredniowieczna, nowożytność
Trzebielino	Broczyna	8	16-28/28	cmnetarzynsko kultury łużyckiej
Trzebielino	Broczyna	7	16-28/27	osada kultury łużycko - pomorskiej, oksywsko - wielbarskiej, późnośredniowieczna
Trzebielino	Broczyna	6	16-28/26	osada schyłk. Neolit., łużycko - pomorska, oksywsko - wielbarska
Trzebielino	Broczyna	5	16-28/25	osada kultury łużycko - pomorskiej, późnośredniowieczna
Trzebielino	Broczyna	4	16-28/24	osada kultury łużycko - pomorskiej, oksywsko - wielbarska
Trzebielino	Broczyna	3	16-28/23	osada kultury łużycko - pomorskiej,
Trzebielino	Broczyna	2	16-28/22	osada kultury łużycko - pomorskiej, oksywsko - wielbarska, późnośredniowiecznej

Szczegółowa lokalizacja stanowisk archeologicznych wraz z opisem znajduje się w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Słupsku, ul. Jaracza 6, 76-200 Słupsk.

3.5. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

3.5.1. Warunki zamieszkania

Wskaźniki warunków zamieszkiwania wyrażone przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania czy przeciętną liczbą osób na mieszkanie są w przypadku gminy Trzebielino najbardziej zbliżone do wskaźników w porównywalnej gminie Kołczygłowy jak i powiecie bytowskim. Samodzielność zamieszkiwania wynosi około 1,3 bowiem na 100 mieszkań przypada blisko 130 gospodarstw domowych. Jest ona podobna do samodzielności zamieszkania w innych gminach wiejskich. Zestawiając liczby mieszkań oficjalnie oddanych na terenie gminy w latach 2007-2011 (wg GUS - 22) z liczbą zawartych w tym czasie w gminie małżeństw (126) nasuwa się wniosek, że znaczna część młodych małżeństw się nie usamodzielnia a jeżeli to poza terenem gminy.

W ostatnich latach w gminie następuje (jednak nie tak znacząco jak to bywa w wielu innych gminach) poprawa warunków zamieszkania. Od 2002 roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wzrosła o 1,8 m² a przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę o 0,9 m².

Wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w gminie Trzebielino

Wyszczególnienie	2002	2006	2010
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	265	270	270

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	74,9	75,7	76,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę	19,8	20,4	20,7
Przeciętna liczba osób na mieszkanie	3,8	3,7	3,7
Przeciętna liczba osób na izbę	1,0	0,9	0,9

3.5.2. Stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej

Na koniec 2011 r. w gminie Trzebielino z sieci korzystało:

- sieć wodociągowa – 2897 osób, co stanowi 76,8% ogółu ludności; długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie gminy wynosi – 51,9 km,
- sieć kanalizacyjna – 1417 osób, co stanowi 37,6% ogółu ludności; długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie gminy wynosi – 20,7 km

W gminie nie ma sieci gazowej.

Poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną (wodociąg, łazienka) w gminie Trzebielino jest podobny do średniego wyposażenia na terenach gmin wiejskich województwa pomorskiego. Stopień wyposażenia w kanalizację jest niezadowalający, sieć wymaga rozbudowy.

3.5.3. Rynek pracy

Aktywność zawodowa ludności

Informacje na temat aktywności zawodowej mieszkańców znamy tylko dla momentów przeprowadzania narodowych spisów powszechnych. Aktywność zawodowa ludności w trakcie NSP 2002 (brak danych z NSP 2011) gminy Trzebielino kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie		Gmina Trzebielino
Aktywni ekonomicznie w wieku 15 lat i więcej		2869
Aktywni zawodowo	razem	1618
	pracujący	1022
	bezrobotni	596
Bierni zawodowo		1225
Nieustalony status na rynku pracy		26
Współczynnik aktywności zawodowej ² w %		56,4
Współczynnik aktywności zawodowej grupy w wieku produkcyjnym w %		71,1
Wskaźnik zatrudnienia ³ w %		35,6
Stopa bezrobocia ⁴ w %		36,8

² Udział ludności aktywnej zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej lub danej grupy

³ Procentowy udział ludności pracującej w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej

⁴ Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób aktywnych zawodowo

Wielkość i struktura bezrobocia

W końcu 2012 roku w gminie Trzebielino było zarejestrowanych 493 bezrobotnych. Blisko 60% z nich stanowiły kobiety. Młodzi ludzie w wieku do 24 lat to 20% bezrobotnych, a długotrwale bezrobotni 41,4%. Stopa bezrobocia w gminie kształtuje się obecnie na poziomie 27,9% i jest zdecydowanie wyższa od średniej krajowej (14,4%).

Struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie przedstawia się następująco:

- wykształcenie: wyższe 3,0%
- policealne i średnie zawodowe 15,6%
- średnie ogólnokształcące 9,3%
- zasadnicze zawodowe 41,2%
- gimnazjalne i poniżej 30,8%.

Ze statusu bezrobotnego najczęściej korzystają osoby o niskim wykształceniu – osoby te chętniej niż wyżej wykształcone pracują w szarej strefie. Ta konstatacja w znacznym stopniu podważa wiarygodność danych o bezrobociu.

Liczba bezrobotnych w gminie Trzebielino w latach 2003-2011

Rok	Ogółem	Kobiety		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %
		Liczba	%	
2003	760	410	53,9	32,7
2004	658	378	57,4	28,9
2005	676	386	57,1	28,8
2006	550	319	58,0	23,2
2007	415	258	62,2	17,5
2008	393	241	61,3	16,4
2009	445	251	56,4	18,4
2010	468	261	55,8	19,2
2011	445	249	56,0	18,1
2012	493	288	58,4	

Poza wysoką stopą bezrobocia niepokojącym jest fakt jego znacznej feminizacji.

Miejsca pracy

Na koniec 2011 r. na terenie gminy zarejestrowanych były 244 podmioty gospodarki narodowej, w tym 235 w sektorze prywatnym.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie zarejestrowanych w rejestrze Regon wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)

Działy gospodarki narodowej	Liczba podmiotów
Ogółem	244
Rolnictwo leśnictwo i rybactwo	35
Górnictwo i wydobywanie	1
Przetwórstwo przemysłowe	28
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię i gaz	
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja	3

Budownictwo	42
Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych i motocykli	57
Transport i gospodarka magazynowa	15
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10
Informacja i komunikacja	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	10
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3
Administracja publiczna, obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4
Edukacja	6
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5
Pozostała działalność usługowa	12

Liczbę miejsc pracy w gminie Trzebielino szacuje się na 970. Około 320 osób zatrudnionych jest w rolnictwie indywidualnym, około 350. to pracujący w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu powyżej 9 osób (stan na 31.12.2011).

Pracujący w gospodarce narodowej w gminie Trzebielino (w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób). (Stan w dniu 31.12. 2011r.)

Sekcja	Gmina Trzebielino		Gmina Kołczygłowy	Gmina Kaliska
	Liczba	%		
Ogółem	345	100,0	555	467
Sektor publiczny	165	47,8	185	181
Sektor prywatny	180	52,2	370	286
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	127	36,8	34	48
Przemysł i budownictwo	#		326	236
Handel, naprawy pojazdów, transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie, gastronomia, informacja i komunikacja	#		#	#
Działalność finansowa, ubezpieczenia, obsługa rynku nieruchomości	-		#	#
Pozostałe	112	32,5	163	152

Na 1000 mieszkańców gminy przypada tylko około 93 miejsc pracy w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób tzn. w podmiotach objętych statystyką zatrudnienia, co jest wielkością stosunkowo niską. Pozostałe to miejsca pracy w rolnictwie i podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób. Liczba ich jest wielkością trudną do określenia i została przyjęta

szacunkowo⁵. Pomocna w tym jest informacja o liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (tabl.2). Takich osób na koniec 2011r. było 199.

Osoby fizyczne prowadzące działalność (Stan w dniu 31.12. 2011 r.)

Sekcje	Liczba	%
Ogółem	199	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	20	10,1
Budownictwo	42	21,1
Handel i naprawy	52	26,1
Hotele i restauracje	15	7,5
Transport gospodarka magazynowa i łączność	8	4,0
Pośrednictwo finansowe	6	3,0
Obsługa nieruchomości i firm	-	-

Liczbę pracujących w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu poniżej 9 osób (w podmiotach nie podlegającej statystyce) szacuje się na ok. 300 osób. Jeżeli szacunek jest trafny, oznacza to, że zatrudnienie w małych podmiotach jest równie znaczące jak to objęte statystyką. Na 1000 mieszkańców gminy przypada zatem ok. 260 miejsc pracy, co jest wielkością niewystarczającą i zmusza mieszkańców do szukania miejsc pracy poza gminą.

Osoby fizyczne prowadzące działalność na 1000 mieszkańców (stan w dniu 31.12. 2011r.)

Wyszczególnienie	Gmina Trzebielino	Gmina Kołczygłowy	Gmina Kaliska	Powiat bytowski
Ogółem	52,8	44,2	63,2	59,1
Przetwórstwo przemysłowe	5,3	7,5	6,1	7,8
Budownictwo	11,1	8,6	14,0	10,8
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	13,8	10,3	19,9	15,1
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4,0	3,7	1,5	4,1
Transport, gospodarka magazynowa,	2,1	0,7	5,7	1,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,6	0,9	1,7	1,4
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	-	-	-

Ilość osób fizycznych prowadzących działalność na 1000 mieszkańców w gminie Trzebielino jest zbliżona do ilości w całym powiecie bytowskim a wyższa od ilości w gminie Kołczygłowy. Miejsca pracy podobnie jak w większości gmin wiejskich to głównie praca w handlu i naprawach w budownictwie oraz w przetwórstwie przemysłowym.

3.5.4. Usługi dla ludności

Na terenie gminy Trzebielino nie ma dużych zakładów produkcyjnych. Z większych należy wymienić:

- Nadleśnictwo Trzebielino

⁵ Sprawozdawczość GUS nie obejmuje pracujących w podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób

- Gospodarstwo Rolne Ferma Suchorze Sp. z o.o.
- Mleczarnia w Zielinie
- Zakład Drzewny w Starkowie

Dominują tu jednak głównie małe podmioty gospodarcze świadczące usługi handlowe, budowlane, leśne oraz transportowe. W miejscowościach położonych na terenie gminy znajduje się około 15 sklepów. Zdecydowana większość z nich to spożywczo – przemysłowe. Usługi gastronomiczne są świadczone w 4 placówkach. Jest 1 zakład świadczący usługi fryzjersko-kosmetyczne. Jest przedstawicielstwo Poczty Polskiej a usługi bankowe świadczy w Trzebielinie punkt Banku Spółdzielczego w Bytowie filia w Kołczygłowie. Są też 2 stacje benzynowe.

3.5.5. Oświata i wychowanie

Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne na terenie gminy realizowane jest realizowane w punktach przedszkolnych mieszczących się na terenie szkół podstawowych w Trzebielinie i w Suchorzu. Łącznie obecnie z wychowania przedszkolnego korzysta 107 dzieci z czego aż 72 w klasach zerowych.

Na koniec 2011 r. w gminie było (wg GUS) 180 dzieci w wieku 3-6 lat. Przyjmując, że liczba dzieci obecnie jest zbliżona, to poziom uczestnictwa w opiece przedszkolnej dzieci wynosi około 60%. Jest to udział podobny do udziałów w wielu gminach wiejskich lecz ze względu na potrzebę wyrównywania szans edukacyjnych dzieci wiejskich jeszcze nie w pełni zadowalający.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

W gminie w roku szkolnym 2012/2013 w szkołach podstawowych w Trzebielinie i Suchorzu oraz w gimnazjum Starkowie podporządkowanych samorządowi gminnemu w 19 oddziałach uczy się łącznie 391 dzieci. Średnio na jeden oddział przypada około 20 uczniów.

Szkoła	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	L. etatów/ nauczycieli	Szkoła posiada
Szkoły Podstawowej im. Sportowców Polskich w Trzebielinie	Szkoła – 6 Zerówka – 2	Szkoła – 126 Zerówka – 34	16	Boisko, salę gimnastyczną, bibliotekę, pracownia komputerowa plac zabaw
Szkoły Podstawowej im. M. Konopnickiej w Suchorzu	Szkoła – 6 Zerówka – 2	Szkoła – 136 Zerówka – 38	20	Salę gimnastyczną, bibliotekę, pracownia komputerowa plac zabaw
Gimnazjum im. Zjednoczonej Europy w Starkowie	7	129	17	Boisko, salę gimnastyczną, bibliotekę, pracownia komputerowa

Szkoły posiadają pracownie komputerowe. Łącznie jest 57 komputerów przeznaczonych do użytku uczniów. Wszystkie z dostępem do Internetu, z czego 33 w szkołach podstawowych a 24 w gimnazjum. Liczba uczniów przypadający na 1 komputer wynosi 8 w szkołach podstawowych i 7 w gimnazjum.

3.5.6. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Zakłady Opieki Zdrowotnej

Opiekę zdrowotną mieszkańców gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mamed” w Trzebielinie. Pacjenci mogą tu skorzystać z porad lekarza pierwszego kontaktu oraz pediatry. Z usług stomatologicznych dodatkowo można skorzystać w działającym na terenie gminy gabinecie prywatnego świadczącego również usługi w ramach ubezpieczenia. Mieszkańcy gminy korzystają także z usług medycznych świadczonych przez zakłady opieki zdrowotnej na terenie Miastka.

Apteki

Na terenie gminy obecnie można zaopatrzyć się w leki w jednym punkcie aptecznym w miejscowości Trzebielino. Na koniec 2011 na aptekę przypadało w gminie Trzebielino 3772 mieszkańców (w woj. pomorskim – 3492 mieszkańców).

Opieka społeczna

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebielinie. Zajmuje się on głównie rozdziałem zasiłków stałych i okresowych oraz zasiłków celowych, realizując trzy ustawy w ramach zabezpieczenia społecznego:

Ustawa o pomocy społecznej

Ustawa o świadczeniach rodzinnych.

Ustawa o pomocy uprawnionym do alimentów

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2012 r. na terenie gminy przedstawia się następująco:

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w 2012 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	465	252	863
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	-	-	-
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	465	252	863
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem	-	193	697
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej		2	6

Powody przyznania pomocy w 2012 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	29	62
Sieroctwo	1	1
Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	231
Bezrobocie	182	682
Niepelnosprawność	71	231
Długotrwała lub ciężka choroba	80	243

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	41	175
Przemoc w rodzinie	-	-
Alkoholizm	20	28
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	18
Zdarzenia losowe	2	2

3.5.7. Obiekty kultury

Biblioteka Gminna w Trzebielinie

Zasadnicza część działalności kulturalnej w gminie koncentruje się wokół Biblioteki Gminnej w Trzebielinie. Placówka posiada filię w Suchorzu oraz 4 punkty biblioteczne zlokalizowane w świetlicach wiejskich w Cetyniu, Miszewie Poborowie i Zielinie. Podstawowym celem Biblioteki jest włączenie społeczności gminy do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz jej współtworzenie przez organizację wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, edukację kulturalną, promocję kultury lokalnej.

Uzyskuje się to przez:

- popularyzację książki i czytelnictwa (lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, wystawy, konkursy czytelnicze itp.)
- udzielanie informacji bibliograficznych i bibliotecznych
- organizowanie imprez okolicznościowych koncertów, spektakli czy wystaw,
- kultywowanie tradycji (akademie, spotkania opłatkowe)
- prowadzenie kółek zainteresowań, organizacja rajdów, szkoleń
- prowadzenie nadzoru kulturalnego i opieka nad działalnością w 8 świetlic wiejskich w miejscowościach Poborowo, Cetyn, Miszewo, Starkowo, Zielin, Suchorze, Obiezierze i Gumieniec

Dane statystyczne na koniec 2012 roku to:

- Łączny księgozbiór biblioteki – 26942 woluminów.
- Czytelnicy w ciągu roku – 630.
- Liczba wypożyczeń – ok. 10200.

Obiekty sakralne

Na terenie gminy w dwóch parafiach znajdują się następujące obiekty sakralne:

- kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Trzebielinie
- kościół parafialny p.w. Św. Jana Bosko w Suchorzu
- kościół filialny parafii w Suchorzu p.w. Najświętszego Zbawiciela w Cetyniu;
- kościół filialny p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Objezierzu
- kościół filialny parafii Barcino p.w. św. Jana Chrzciciela w Gumieńcu
- kościół filialny parafii w Trzebielinie p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Zieliniu

Na jedną parafię przypada średnio około 1,9 tys. mieszkańców gminy.

Obiekty sportowe i rekreacyjne

Życie sportowe gminy skupia się wokół Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Trzebielinie. Jest to miejsce rekreacji i rozrywki mieszkańców gminy. W skład kompleksu wchodzi:

- boisko do piłki nożnej
- boisko do piłki koszykowej
- zaplecze socjalne

Ponadto w miejscowości Suchorze jest wielofunkcyjne boisko z zapleczem sanitarnym „Orlik”, w skład którego wchodzi boisko do piłki nożnej oraz boisko do gier zespołowych. Aktywnemu spędzaniu czasu sprzyjają także przyszkolne boiska i sale gimnastyczne. Na terenie każdego sołectwa znajduje się co najmniej jeden plac zabaw dla dzieci.

3.6. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

3.6.1. Zagrożenia przyrodnicze

Zagrożenie powodziowe

Prezes KZGW w dniu 21 grudnia 2011 r. zatwierdził „Wstępną ocenę ryzyka powodziowego”, w ramach której opracowano m.in. „Mapę obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w województwie pomorskim” oraz „Mapę obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne w województwie pomorskim” **zgodnie z którymi terenie gminy występują obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne** – dotyczy to terenów w dolinie Wieprzy.

Ponadto, dolina Wieprzy objęta była opracowaniem „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią na obszarze RZGW Szczecin” (2005) w ramach, którego wyznaczone zostały tereny o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 1% (raz na sto lat). Zasięg zagrożenia powodzią od rzeki Wieprzy dotyczy jedynie dna doliny, w wąskim pasie wzdłuż koryta rzeki oraz kompleksów łąkowych w południowo-wschodniej i środkowo-zachodniej części gminy. Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią na obszarze RZGW Szczecin” (2005) nie przeszło jednak całej procedury opiniowania i nie spełniało wymogów „studium ochrony przeciwpowodziowej ...” w rozumieniu ówczesnie obowiązujących zapisów ustawy „Prawo wodne” (przed zmianą z dnia 5 stycznia 2011 r., Dz. U. Nr 32, poz. 159).

Wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (WOPR) i występujące na terenie gminy Trzebielino obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne, nie stanowią podstawy do planowania przestrzennego – celem WOPR nie było wyznaczenie precyzyjnego zasięgu obszarów zagrożonych powodzią, lecz ich wstępne zidentyfikowanie.

Ostateczne granice obszarów zagrożonych powodzią, w tym znajdujących się na obszarze gminy Trzebielino, zostaną opracowane na mapach zagrożenia powodziowego i mapa ryzyka powodziowego – według informacji KZGW dokładne mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostaną opracowane do końca 2013 roku.

Ponadto, na terenie gminy Trzebielino, okresowo mogą pojawiać się podtopienia w obrębie dolin pozostałych cieków oraz w podmokłych zagłębieniach terenu. Powodować je mogą intensywne opady atmosferyczne i roztopy śniegu.

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemi

Wg „Rejestracji i inwentaryzacji naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)” na obszarze gminy Trzebielino nie występują zarejestrowane osuwiska.

Z kolei według danych Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG)²⁰ na terenie gminy Trzebielino znajdują się obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Informacje na temat tych obszarów mają jednak charakter poglądowy i według zaleceń PIG nie należy ich wykorzystywać przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego.

Potencjalne zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy Trzebielino występuje także pozostałych obszarach o spadkach powyżej 10°. Duże wysokości względne i nachylenia zboczy dolin stwarzają zagrożenie morfodynamiczne zwłaszcza przy występowaniu naprzemian warstw utworów piaszczystych i gliniastych. Potencjalne zagrożenie potęgować mogą niewłaściwe lokalizacje obiektów, brak roślinności na stokach i występowanie sztucznych podcięć zboczy (skarp).

Ekstremalne stany pogodowe

Powszechnym zagrożeniem w warunkach środowiska przyrodniczego Polski są ekstremalne stany pogodowe, takie jak bardzo silne wiatry, długotrwałe, intensywne opady deszczu lub śniegu. Zapobieganie ekstremalnym stanom pogodowym jest niemożliwe, a likwidacja skutków jest kwestią organizacyjną.

3.6.2. Zmiany antropogeniczne

Do głównych przejawów antropizacji środowiska przyrodniczego obszaru gminy Trzebielino należą:

- tereny użytkowania rolniczego, czego efektem są m.in. synantropizacja roślinności, degradacja struktury ekologicznej terenu oraz specyfika krajobrazu o cechach kulturowego krajobrazu rolniczego;
- osadnictwo wiejskie, w tym m.in. wsie: Trzebielino, Poborowo, Cetyń, Starkowo, Zielin, Suchorze, Miszewo, Gumieniec, Bożanka, Objezierze, Dolno, Moczydło, Myślimierz i Ułiszkowice – źródła zanieczyszczeń do atmosfery ścieków komunalnych i gospodarczych oraz odpadów komunalnych i gospodarczych;
- zakłady produkcyjne, w tym głównie zakłady produkcji rolnej oraz ośrodki produkcji rybnej ze stawami hodowlanymi;
- droga krajowa nr 21, droga wojewódzka nr 209, drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi lokalne – komunikacja samochodowa jako źródło emisji zanieczyszczeń atmosfery i hałasu;
- nieczynna linia kolejowa nr 212 ;
- komunalne oczyszczalnia ścieków we wsiach Trzebielino i Zielin;
- zakładowa oczyszczalnia ścieków we wsi Suchorze
- mała elektrownia wodna „Bujno” o mocy 20 MW, zlokalizowana na rzece Pokrzywna we wsi Trzebielino.
- stacje bazowe telefonii komórkowej;
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300, relacji Bytów-Słupsk;
- teren eksploatacji kruszywa naturalnego.

W otoczeniu gminy Trzebielino koncentracja antropogenicznych przekształceń środowiska przyrodniczego ma miejsce w mieście Miastko, oddalonym o ok. 10 km na południe od granic gminy, oraz w Bytowie, oddalonym o ok. 17 km na wschód od granic gminy.

---

²⁰ Państwowy Instytut Geologiczny, we współpracy z innymi instytucjami realizuje ogólnopolski projekt „System ochrony przeciwośuwiskowej” (SOPO). Jego podstawowym celem jest m.in. rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1 : 10 000 wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Obecnie w trakcie realizacji jest II etap projektu (spośród zaplanowanych III etapów).

3.6.3. Bezpieczeństwo ruchu drogowego

W gminie Trzebielino, w powiecie bytowskim, w latach 2007-2011 doszło do 42 wypadków drogowych, w których 2 osoby zginęły a 60 zostało rannych. Łączny koszt wyżej wymienionych zdarzeń to około 16,5 mln zł. Wypadki, w których rejestrowano dużą liczbę ofiar miały miejsce głównie w latach 2007 i 2008, odnotowano w tym czasie 34 ofiary ranne (57% ogólnej liczby ofiar rannych) i 1 ofiarę śmiertelną (50%). Lata 2007 i 2008 to lata o najwyższych wskaźnika ryzyka mierzonych liczbą ofiar przypadającą na 1000 mieszkańców – dla roku 2007 – 29 ofiar/1000 mk; dla 2008 – 27 ofiar/1000 mk. Wskaźniki te były dużo niższe w kolejnych latach (w ostatnim analizowanym roku – 2011, na 1000 mieszkańców przypadało 13 ofiar).

Zestawienie danych o wypadkach drogowych i ofiarach wypadków w gminie Trzebielino w latach 2007-2011.

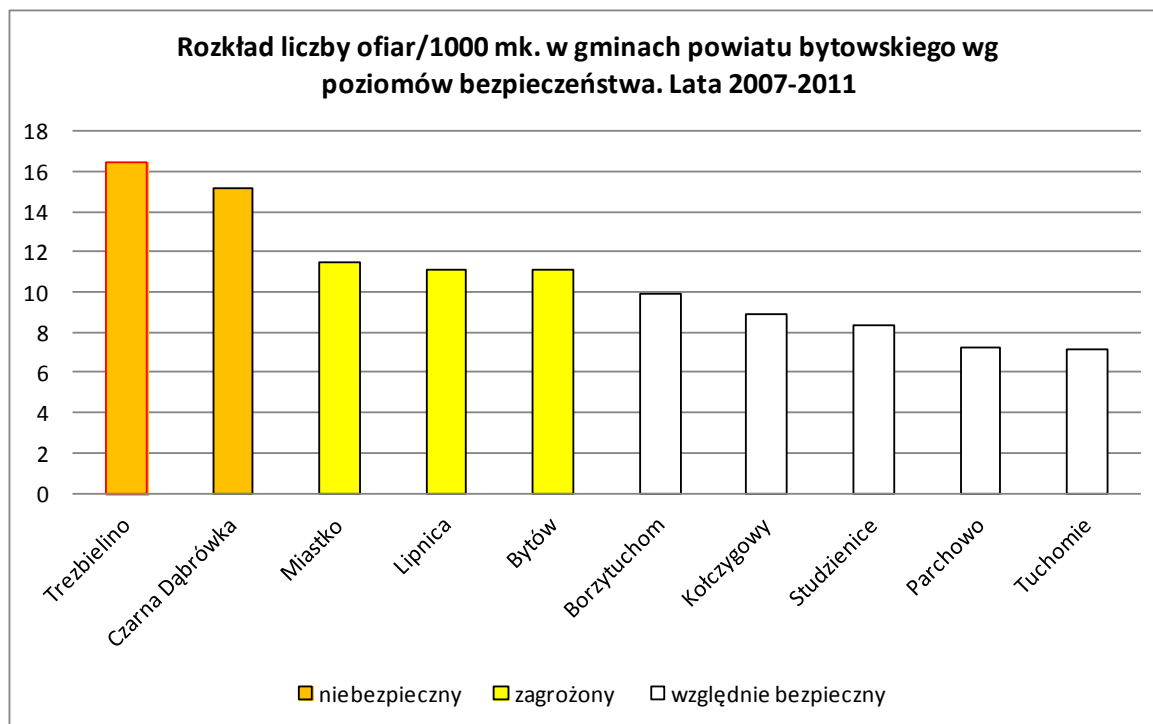
Rok	Wypadki		Ofiary ranne		Wskaźnik ryzyka*	Ofiary śmiertelne		Wskaźnik ryzyka*	Ofiary		Wskaźnik ryzyka*	Koszty	
	Liczba	%	Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
2007	10	23,81	17	28,33	4,56	1	50	0,27	18	29,03	4,83	4,732	28,82
2008	12	28,57	17	28,33	4,51	0	0	0,0	17	27,42	4,51	3,822	23,28
2009	6	14,29	7	11,67	1,85	1	50	0,26	8	12,9	2,11	3,024	18,42
2010	6	14,29	11	18,33	2,9	0	0	0,00	11	17,74	2,9	2,637	16,06
2011	8	19,05	8	13,33	2,12	0	0	0,00	8	12,9	2,12	2,203	13,42
Suma	42	100	60	100	15,91	2	100	0,53	62	100	16,44	16,418	100

*wskaźnik ryzyka - liczba ofiar/100 wypadków

Poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego w gminie Trzebielino został określony jako niebezpieczny – o najwyższym wskaźniku ryzyka – przekraczającym znacznie średni wskaźnik przypadający na gminę w powiecie. Z analizy wynika, że w gminie Trzebielino, mimo mniejszej liczby wypadków i ofiar niż w gminach: Bytów, Miastko i Czarna Dąbrówka, występuje największa liczba ofiar przypadająca na 1000 mieszkańców (16 ofiar). Dla porównania w Miastku i Bytowie liczba ta wynosi 11.

Zestawienie danych o wypadkach drogowych i ofiarach wypadków w powiecie bytowskim w latach 2007-2011.

Powiat bytowski	Wypadki		Ofiary ranne		Ofiary śmiertelne		Ofiary		Koszty [mln zł]		Wskaźnik ryzyka L of/100mk
	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]	
Borzytuchom	13	2,25	23	2,86	6	11,76	29	3,39	13,726	5,30	9,963
Bytów	203	35,12	255	31,68	14	27,45	269	31,43	76,894	29,70	11,077
Czarna Dąbrówka	60	10,38	84	10,43	2	3,92	86	10,05	23,068	8,91	15,201
Kołczygłowy	30	5,19	43	5,34	1	1,96	44	5,14	11,547	4,46	8,937
Lipnica	32	5,54	52	6,46	3	5,88	55	6,43	16,795	6,49	11,118
Miastko	139	24,05	207	25,71	21	41,18	228	26,64	79,042	30,53	11,480
Parchowo	14	2,42	25	3,11	0	0,00	25	2,92	5,808	2,24	7,210
Studzienice	21	3,63	27	3,35	2	3,92	29	3,39	8,912	3,44	8,338
Trzebielino	42	7,27	60	7,45	2	3,92	62	7,24	16,418	6,34	16,44
Tuchomie	24	4,15	29	3,60	0	0,00	29	3,39	6,663	2,57	7,143
SUMA	578	100,00	805	100,00	51	100,00	856	100,00	259	100,00	106,907

Rys. Rozkład liczby ofiar/1000 mk. w poszczególnych gminach w powiecie bytowskim według poziomu bezpieczeństwa. Lata 2007-2011.

Ponad 87% wypadków drogowych, odnotowanych w gminie Trzebielino, to wypadki spowodowane przez kierującego pojazdem. W 35 wypadkach, których sprawcą był kierowca 2 osoby zginęły (100% ogólnej liczby ofiar śmiertelnych), 52 osoby zostały ranne (87% wśród ofiar rannych). Główne przyczyny wypadków spowodowanych przez kierowcę to: nadmierna, niedostosowana do warunków ruchu drogowego prędkość – 14 wypadków, 17 ofiar rannych, 2 ofiary śmiertelne oraz nieprawidłowe wyprzedzanie – 7 wypadków, 9 ofiar rannych. Przyczyny zdarzeń spowodowanych przez pieszych uczestników ruchu (5 wypadków) to nieostrożne wejście na jezdnię: przed jadącym pojazdem (4 wypadki, 4 rannych); zza przeszkody (1 wypadek, 1 ranny).

Najczęściej rejestrowane rodzaje zdarzeń wśród wypadków w gminie Trzebielino to:

- zderzenie pojazdów w ruchu boczne – 13 wypadków, 20 ofiar rannych,
- zderzenie pojazdów w ruchu czołowe – 7 wypadków, 15 ofiar rannych, 1 ofiara śmiertelna,
- zderzenie pojazdów w ruchu boczne – 7 wypadków, 8 ofiar rannych,
- najechanie na pieszego – 6 wypadków, 5 ofiar rannych, 1 ofiara śmiertelna

Znacząca część wyżej omawianych wypadków (76%) miała miejsce na drodze krajowej DK21 – były to jednocześnie wypadki najcięższe w skutkach – w 32 wypadkach zginęły 2 osoby (100% ofiar śmiertelnych), 47 osób zostało rannych (78% ogólnej liczby ofiar rannych).

Zestawienie danych o wypadkach drogowych i ofiarach wypadków na poszczególnych drogach w gminie Trzebielino w latach 2007-2011.

Rodzaj drogi	Wypadki		Ranni		Ofiary śmiertelne		Koszty	
	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]	[liczba]	[%]
Krajowa	32	76,19	47	78,33	2	100,00	13,566	82,63
Wojewódzka	5	11,90	6	10,00	0	0,00	1,388	8,45
Inna/Nieokreślona	5	11,90	7	11,67	0	0,00	1,464	8,92
Suma	42	100,00	60	100,00	2	100,00	16,418	100,00

3.6.4. Wielkość i struktura bezrobocia

W końcu 2012 roku w gminie Trzebielino było zarejestrowanych 493 bezrobotnych. Blisko 60% z nich stanowiły kobiety. Młodzi ludzie w wieku do 24 lat to 20% bezrobotnych, a długotrwale bezrobotni 41,4%. Stopa bezrobocia w gminie kształtuje się obecnie na poziomie 27,9% i jest zdecydowanie wyższa od średniej krajowej (14,4%).

Struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie przedstawia się następująco:

- wykształcenie: wyższe 3,0%
- policealne i średnie zawodowe 15,6%
- średnie ogólnokształcące 9,3%
- zasadnicze zawodowe 41,2%
- gimnazjalne i poniżej 30,8%.

Ze statusu bezrobotnego najczęściej korzystają osoby o niskim wykształceniu – osoby te chętniej niż wyżej wykształcone pracują w szarej strefie. Ta konstatacja w znacznym stopniu podważa wiarygodność danych o bezrobociu.

3.7. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

3.7.1. Potencjał transurbacyjny

Na obszarze opracowania zostały wyznaczone progi ekofizjograficzne rozwoju wsi, przedstawione graficznie na rysunku studium. Wskazują one tereny, dla których nie występują istotne ograniczenia fizjograficzne lub ekologiczne, mogące utrudnić procesy inwestycyjne lub skomplikować funkcjonowanie przyszłych struktur osadniczych. Granicę terenów o takich cechach stanowią właśnie progi, których przekraczanie jest nieuzasadnione w aspekcie przyrodniczym, technicznym i ekonomicznym.

W większości wokół jednostek osadniczych o zwartej zabudowie występują umiarkowane ograniczenia fizjograficzne, ekologiczne i prawne ich przestrzennego rozwoju. Ograniczenia te wynikają przede wszystkim z występowania:

- zwartych kompleksów leśnych oraz zgrupowań zadrzewień z zakrzewieniami (grunty leśne zajmują aż 62% powierzchni gminy);
- terenów o znacznym nachyleniu (powyżej 10°);
- płytkiego 1. poziomu wody gruntowej;
- gruntów nienośnych i podmokłych, w tym ekosystemów torfowiskowych.

W gminie Trzebielino występują stosunkowo duże możliwości rozwoju przestrzennego wsi. Największymi ograniczeniami ekofizjograficznymi odznaczają się: wieś Bożanka – otoczona ze wszystkich stron zwartym kompleksem leśnym, występują tu tereny podmokłe oraz gleby organogeniczne, wieś położona w sąsiedztwie doliny Wieprzy; oraz wieś Gumieniec – ograniczenia wynikają z występowania znacznej powierzchni terenów o znacznym nachyleniu (powyżej 10°), lasów, terenów podmokłych i gleb organogenicznych (dolina Bystrzenicy)

W przypadku wsi gminnej Trzebielino, ograniczenia ekofizjograficzne wynikają głównie z obecności jeziora Trzebielino, kompleksów leśnych, doliny Kunicy (płytki poziom wód gruntowych gleby organogeniczne), oraz lokalnie terenów o znacznym nachyleniu.

3.7.2. Potencjał rekreacyjny

Potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego obszaru gminy Trzebielino związany jest z położeniem części gminy w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów prawnie chronionych, zwłaszcza Parku Krajobrazowego Doliny Słupi i jego otuliny oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródłkowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka – obejmują one obszary charakteryzujące się dużymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Ponadto, przeważający obszar gminy Trzebielino położony jest na terenach, które planowane są do objęcia ochroną w postaci obszaru chronionego krajobrazu.

Duże walory rekreacyjne na terenie gminy Trzebielino występują w dolinie Wieprzy, przebiegającej przez południową część gminy, oraz w dolinie Pokrzywnej, stanowiącej prawostronny dopływ Wieprzy (centralna część gminy). O ich atrakcyjności rekreacyjnej decydują rzeki Wieprza i Pokrzywna, a także duże walory krajobrazowe dolin tych rzek i ich otoczenia. Przydatność rekreacyjną tego obszaru wynikają głównie z parametrów hydrologicznych rzek, które warunkują ich przydatność dla wędkarstwa i kajakarstwa. Z kolei z drugiej strony, rzeki te są praktycznie nieprzydatne do kąpieli. Podobnie, w przypadku występujących na terenie gminy Trzebielino zbiorników wodnych, które nie są przydatne do wykorzystania rekreacyjnego – co w znacznym stopniu ogranicza rozwój funkcji turystycznej w gminie, jako funkcji rozwojowej pod względem gospodarczym.

Potencjał rekreacyjny gminy Trzebielino podnoszą jej wysokie walory przyrodnicze wynikające z występowania: zwartych kompleksów leśnych i ogólnie bardzo dużej lesistości gminy (2/3 obszaru); dobrej jakości powietrza atmosferycznego; urozmaiconej, młodogłacjalnej rzeźby terenu.

Walory kulturowe obszaru gminy, związane przede wszystkim z występowaniem obiektów dziedzictwa materialnego wpisanego do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz stanowisk archaicznych.

Baza noclegowa na razie w gminie jest dość uboga i tworzą ją:

- „Zajazd” – Brunon i Barbara Wirkus w miejscowości Objezierze
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Nad Stawem" - Ewa Wyraz w Miszewie
- Gospodarstwo Agroturystyczne – Eugeniusz Kołodziejczyk w miejscowości Dolno
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Agroturystyka w lesie" - Kamila Sopalska w miejscowości Cetyn

3.7.3. Potencjał rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Zasoby leśne

Kompleksy leśne na terenie gminy Trzebielino stanowią zwarte i duże powierzchniowo płaty. Porastają przeważającą część gminy, poza jej północno-wschodnią i północną częścią, a także poza niewielkimi, nieleśnymi enklawami w części centralnej i południowo-zachodniej.

Lasy w gminie Trzebielino zajmują łącznie powierzchnię niespełna 14 tys. ha, co stanowi ok. 62% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wskaźnik zdecydowanie wyższy od średniej lesistości w kraju, która wynosi ok. 29%. Ponadto, lesistość w gminie jest sukcesywnie zwiększana poprzez prowadzone zabiegi zalesiania gruntów rolnych i porolnych o najniższej wartości rolniczej i nieużytków.

Lasy na terenie gminy, należące do Skarbu Państwa, administrowane są przez Nadleśnictwa: Trzebielino, Dretyń, Warcino i Leśny Dwór przy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku Część lasów posiada status lasów ochronnych.

- lasy wodochronne,
- lasy glebochronne,

- lasy stanowiące ostoje dla zwierząt podlegających ochronie gatunkowej

Lasy, poza funkcją turystyczną, ekologiczną i klimatyczną, pełnią na terenie gminy Trzebielino istotną rolę gospodarczą. W związku z dużą powierzchnią lasów bardzo ważną dziedziną gospodarki jest tu leśnictwo i gospodarka leśna.

Ogólnie potencjał leśny gminy Trzebielino należy ocenić jako bardzo duży.

Potencjał agroekologiczny

Na obszarze gminy Trzebielino występują następujące kompleksy rolniczej przydatności gleb:

- 2 – pszenney dobry;
- 3 – pszenney wadliwy;
- 4 – żytni bardzo dobry (pszenno-żytni);
- 5 – żytni dobry;
- 6 – żytni słaby;
- 7 – żytni bardzo słaby – żytnio-łubinowy;
- 8 – zbożowo-pastewny mocny;
- 9 – zbożowo-pastewny słaby;
- 2z – użytki zielone średnie;
- 3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Do grupy o największym potencjale agroekologicznym w gminie Trzebielino należą kompleksy gruntów ornych 2., 3. i 4., występujące przede wszystkim w północnej i północno-wschodniej części gminy. Spośród nich zdecydowanie największą część stanowi kompleks 4.

Do grupy o umiarkowanym potencjale agroekologicznym w gminie Trzebielino należą kompleksy gruntów ornych 5., 6. i 8, które przeważają na terenie gminy.

Najsłabsze warunki agroekologiczne występują w części centralnej i południowo-zachodniej (przewaga kompleksu 7., niewielki udział kompleksu 9.). Gleby kompleksu 7. są piaszczyste, ubogie w składniki pokarmowe, trwale za suche. Są to gleby żytnio-ziemniaczane, dające niskie plony, a ekonomiczna opłacalność ich uprawy jest zerowa lub ujemna

Spośród gleb użytków zielonych, na terenie gminy występują kompleksy 2z i 3z. Kompleks 2z. użytków zielonych średnich obejmuje łąki dwukośne o wydajności siana 2,5 - 3 t z ha. Pastwiska mają wydajność wystarczającą na wyżywienie 2 krów przez 130 dni. Kompleks 3z. użytków zielonych słabych i bardzo słabych obejmuje użytki na glebach zbyt suchych lub zbyt wilgotnych. Jednokośne łąki dają plon około 1,5 t siana. Pastwiska mogą wyżywić 1 krowę w ciągu 120 dni.

Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych

Zasoby wód powierzchniowych na terenie gminy Trzebielino związane są występującymi licznie ciekami i rowami melioracyjnymi oraz zbiornikami wodnymi i tzw. „oczkami wodnymi”.

Najważniejszymi rzekami przepływającymi w granicach gminy Trzebielino są Wieprza i jej dopływy bezpośrednie lub pośrednie: Pokrzywna, Bystrzenica, Rybiec, Ślizień, Kunica, Korzyca, Bożanka, Broczynka. Ponadto w północnej części gminy znajduje się obszar źródłowy rzeki Kawka, stanowiącej dopływ Słupi.

Spośród zbiorników wodnych do największych należą jeziora: Trzebielińskie (pow. ok. 16,2 ha), Miłaczewo (pow. ok. 15,1 ha), Darnowskie (pow. ok. 8,7 ha), Bąkowo (pow. ok. 8,1 ha), Święto (pow. ok. 7,5 ha), Kack Duży (ok. 3, 7 ha) i Czarnkowo (ok. 2,5 ha). Ponadto wody

powierzchniowe stojące reprezentowane są przez niewielkie powierzchniowo „oczka wodne” oraz sztuczne zbiorniki wodne, w tym stawy w wyrobisku poeksploatacyjnym kredy jeziornej (dawne złoża „Trzebielino”) i stawy rybne.

W przypadku wód podziemnych największe znaczenie z punktu widzenia potrzeb gospodarczych i komunalnych ma czwartorzędowe piętro wodonośne. Zlokalizowane na terenie gminy Trzebielino ujęcia wód podziemnych czerpią wodę z piętra czwartorzędowego.

Gmina Trzebielino położona jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych, wyznaczonych na terenie całego kraju.

W ogólnej ocenie potencjał wodny gminy Trzebielino jest duży w odniesieniu do wód powierzchniowych (głównie z uwagi na występowanie gęstej sieci rzecznej) oraz umiarkowany w zakresie wód podziemnych.

3.7.4. Potencjał surowcowy

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – baza MIDAS, oraz „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2011 r.” (2012) w granicach gminy Trzebielino występuje udokumentowane złożo surowców mineralnych. Jest to złożo kruszywa naturalnego „Gumieniec”, o stwierdzonych zasobach geologiczno-bilansowych na poziomie 706 tys. ton i zasobach przemysłowych na poziomie 168 tys. ton.

Aktualnie prowadzona jest eksploatacja złoża „Gumieniec”, na podstawie koncesji wydanej dnia 28.09.1998 roku przez Wojewodę Słupskiego (decyzja: 1084-98 [OS-3-7512/45/98]), oraz koncesji wydanej dnia 22.12.2008 roku przez Marszałka Województwa Pomorskiego (decyzja: DROŚ.G.JW-75121-05/08).

Dla eksploatowanego złoża kruszywa naturalnego „Gumieniec” wyznaczony został obszar górniczy i teren górniczy.

Ponadto na terenie gminy Trzebielino do dnia 31.12.2011 r. w rejestrze złóż widniało złożo kredy jeziornej „Trzebielino” – aktualnie skreślone z bilansu zasobów. Złożo to było w przeszłości eksploatowane. Obecnie tereny po eksploatacji złoża są zrekultywowane w kierunku wodnym.

3.7.5. Prognoza liczby ludności gminy Trzebielino do roku 2030

Do sporządzenia prognozy liczby ludności wykorzystano dane dotyczące: strukturę ludności wg płci i wieku (na koniec 2011r.), tablice długości trwania życia przystające do liczby zgonów w gminie (przy założeniu stopniowego wydłużania średniej długości życia), współczynnik płodności kobiet oraz saldo migracji.

Do określenia danych wyjściowych do prognozy opierano się na następujących danych:

Rok	Urodzenia	Zgony	Saldo migracji
2007	46	35	-22
2008	60	27	-6
2009	52	32	-17
2010	51	35	-46
2011	32	31	-26

Do prognozy przyjęto ujemne saldo migracji w wielkości średniej z ostatnich pięciu lat wynoszące 23 osoby.

W prognozie liczby gospodarstw domowych oparto się na prognozach GUS dotyczących przeciętnej liczbie osób w gospodarstwie domowym na terenach wiejskich województwa pomorskiego i przyjęto:

Rok	Liczba osób ogółem w gospodarstwie	Liczba osób dorosłych w gospodarstwie
2011	2,848	2,200
2015	2,709	2,126
2020	2,588	2,050
2025	2,493	1,993
2030	2,398	1,945

Wyniki prognozy

Tabl. Prognoza liczby ludności gminy Trzebielino według społeczno- ekonomicznych grup wieku

Funkcjonalne grupy wieku	Rok	2011	2015	2020	2025	2030
	Ogółem	3772	3746	3699	3604	3462
Żłobkowa	0-2	121	141	123	101	85
Przedszkolna, w tym:	3-5	137	123	130	116	88
	6	44	38	46	37	32
Szkoły podstawowej	7-12	248	250	247	252	215
Gimnazjalna, w tym: Liceum profilowanego, szkoły zawodowej	13-15	149	127	121	113	124
	15-17	159	144	118	124	123
Studencka	18	64	46	27	38	42
	19-24	383	336	243	198	195
Produkcyjna w tym:	18-59K/64M	2452	2391	2263	2093	1933
Mobilna	18-24	447	382	270	236	236
Niemobilna	25-44	1133	1121	1075	963	785
	45-59/64	872	888	918	894	911
Poprodukcyjna	60/65 i więcej	506	580	693	810	904

Struktura wieku ludności wg prognozy pomigracyjnej

Grupa wieku	2011	2015	2020	2025	2030
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-2	3,2	3,8	3,3	2,8	2,4
3-5	3,6	3,3	3,5	3,2	2,6
6	1,2	1,0	1,2	1,0	0,9
7-12	6,6	6,7	6,7	7,0	6,2
13-15	4,0	3,4	3,3	3,1	3,6
15-17	4,2	3,8	3,2	3,4	3,5
18	1,7	1,2	0,7	1,1	1,2
19-24	10,2	9,0	6,6	5,5	5,6

18-59/64	65,0	63,8	61,2	58,1	55,8
18-24	11,9	10,2	7,3	6,5	6,8
25-44	30,0	29,9	29,1	26,7	22,7
45-59/64	23,1	23,7	24,8	24,8	26,3
60/65-więcej	13,4	15,5	18,7	22,5	26,1
0-17	21,6	21,0	20,0	19,6	18,3
6-17	14,7	13,9	13,1	13,6	13,3

Prognoza liczby gospodarstw domowych

Rok	Liczba gospodarstw	Dynamika wzrostu rok 2011=100	Okres poprzedni = 100%
2011 szac.	1330	100,0	
2015	1390	104,5	104,5
2020	1430	107,5	102,9
2025	1450	109,0	101,4
2030	1450	109,0	100,0

Prognoza aktywnych zawodowo

Rok	Aktywni zawodowo	Dynamika wzrostu rok 2011=100	Okres poprzedni = 100%
2011 szac.	1770	100,0	
2015	1730	97,7	97,7
2020	1650	93,2	95,4
2025	1540	87,0	93,3
2030	1430	80,8	92,9

Omówienie wyników prognozy

Przy wyżej przyjętych założeniach do roku 2030 będziemy obserwować stopniowy spadek liczby mieszkańców gminy - powyżej 8%. Pokrywa się to z prognozami GUS dla kraju, które przewidują w tym czasie spadek liczby ludności o około 8%. W latach 2011-2030 następować będą istotne zmiany w strukturze wieku ludności. Wpłyną one w dużym stopniu na potrzeby społeczno-gospodarcze w rozwoju gminy.

Według prognozy liczba dzieci i młodzieży w wieku (0-17 lat) do 2030 zmniejszy się o około 180 osób tj. o 22%. Podobne zmiany będą następowały w poszczególnych grupach wiekowych tego przedziału tj. grupie przedszkolnej, szkoły podstawowej i gimnazjalnej tylko minimalnie poprzysuwanych w latach.

Zmiany również będą następowały w grupie produkcyjnej (18-59/64). Liczba osób w tym przedziale wiekowym będzie również ulegała znacznemu zmniejszaniu by w roku 2030 osiągnąć stan o około 21% niższy od obecnego. Jednak największe zmiany nastąpią w grupie poprodukcyjnej (60/65 i więcej). Będzie tu następował znaczący przyrost liczebności by w końcu prognozowanego okresu wzrosnąć aż o około 80% w stosunku do stanu obecnego. Dynamiczny wzrost liczebności najstarszej grupy wieku wymuszać będzie zwiększoną potrzebę rozwoju opieki społecznej.

Dokonana na podstawie prognozy demograficznej prognoza stanu aktywnych zawodowo wskazuje, że w latach 2011-2030 na terenie gminy ich liczba będzie znacząco spadać, bo o

blisko 20%. W połączeniu z ograniczoną ilością miejsc pracy na terenie gminy przyczyni się to do łatwiejszego zdobycia pracy.

Opierając się na prognozach GUS dotyczących przeciętnej liczby osób w gospodarstwie domowym na terenach wiejskich województwa pomorskiego przewiduje się, że do 2030 mimo spadku liczby ludności na terenach gminy nastąpi wzrost liczby gospodarstw domowych około 9% (wzrost gospodarstw jedno i dwuosobowych). Zarówno wzrost liczby gospodarstw jak i przewidywana poprawa wskaźników zamieszkania; takich jak przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę, wyznaczają zapotrzebowanie na tereny pod budownictwo mieszkaniowe.

3.7.6. Zapotrzebowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe

Tabl. Podstawowe dane programowe mieszkalnictwa

	w roku 2010	prognoza na rok 2030
Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę	20,7 m ²	24 m ²
Łączna powierzchnia użytkowa.	78,7 tys. m ²	84 tys. m ²

Prognozowany przyrost „netto” powierzchni użytkowej do roku 2030 wyniesie 5,3 tys. m², a przyrost mieszkań „netto” około 55 (określenie netto oznacza przyrost pomniejszony o ewentualne wyburzenia zarówno inwestycyjne, jak i wynikające z likwidacji substandardów).

Oprócz budowy nowych mieszkań zakładać należy nasilenie procesu modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów na posiadanych działkach związanych z przejmowaniem ich przez kolejnych gospodarzy, następców. Z kolei proces komasacji gruntów rolnych będzie powodował zamianę niektórych siedlisk w domy weekendowe o charakterze sentymentalnym dla pokolenia, które wyemigrowało do miast lub zagranicę. Większość nowych mieszkań powstanie na terenach już obecnie przeznaczonych pod zabudowę - dobudowa lub budowa na istniejących działkach budowlanych. Zakładać należy, że nowe działki budowlane powinny być związane z obsługą funkcji rolniczej lub wypełniać na zasadzie zabudowy plombowej zabudowę wsi.

3.7.7. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i o lokalizacji inwestycji celu publicznego

Po utracie ważności planu miejscowego tzw. ogólnego (sporządzonego i uchwalonego wg ustawy z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1989 r. Nr 17, poz. 99 z późn. zm.) dla większości obszaru gminy wystąpiła sytuacja tzw. „braku planu” i inwestowanie odbywa się na podstawie indywidualnie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego). Decyzje takie wydaje Wójt Gminy w oparciu o projekty decyzji sporządzane przez uprawnionych urbanistów i architektów.

Mimo iż teoretycznie należy spełnić łącznie kilka warunków (Art. 61.1. Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) to praktycznie często trudno odmówić ustalenia warunków zabudowy dla indywidualnego zamierzenia inwestycyjnego. Dla tego samego terenu można uzyskać kilka decyzji o warunkach zabudowy, czasami wzajemnie ze sobą sprzecznych. Niewiele można wymagać od inwestycji lokalizowanej na podstawie decyzji „Nie można uzależnić wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego od zobowiązania się wnioskodawcy do spełnienia nieprzewidzianych odrębnymi przepisami świadczeń lub warunków” (Art 52 ust 3.). Zatem w wielu miejscach gospodarka przestrzenna oparta o decyzje przyczynia się istotnie do tworzenia „nieładu przestrzennego”.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia rozkład ilościowy wydanych od 2003r. do 2012 r. decyzji z podziałem na główne funkcje planowane do realizacji

rok	zabudowa mieszkaniowa	zagrodowa i leśniczówki	inwestycje związane z rolnictwem	budynki gospodarcze i garażowe	remont, rozbudowa, przebudowa, nadbudowa	hodowla	zalesienie	zabudowa mieszkaniowo usługowa	usługi	infrastruktura	magazyny i składy	produkcja	rekreacja	cele publiczne	inne	ilość wydanych decyzji
2003	7	1	0	5	3	2	2	1	1	1	0	0	0	3	0	26
2004	7	2	0	2	4	2	2	1	2	0	0	0	0	10	4	36
2005	9	1	4	1	11	3	0	0	2	0	0	0	0	9	0	40
2006	7	0	0	2	3	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	16
2007	15	0	0	1	13	0	0	1	0	0	0	1	0	4	0	35
2008	26	1	1	2	14	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	47
2009	6	2	0	3	5	1	2	0	1	1	1	0	0	11	1	34
2010	15	0	0	0	10	0	0	1	3	0	0	1	0	2	5	37
2011	11	2	1	1	5	0	2	0	3	1	0	0	1	3	8	38
2012	12	0	0	1	11	0	0	0	1	0	2	0	1	6	4	38
RAZEM	115	9	6	18	79	8	9	5	15	3	4	2	2	49	23	347

Ogółem w gminie Trzebielino w latach 2003 – 2012 wydano 347 różnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W ciągu tych dziesięciu lat wydano 115 decyzji dotyczących budowy nowych budynków mieszkalnych bądź zmiany sposobu użytkowania istniejącego budynku na budynek mieszkalny, co stanowi ok 33% wszystkich wydawanych decyzji. Drugim najczęściej wydawanym rodzajem decyzji o warunkach zabudowy są decyzje dotyczące rozbudowy, przebudowy, nadbudowy bądź remontu istniejących budynków bez zmiany ich funkcji, wydano ich 79 - co stanowi ok 22% wszystkich decyzji. Decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydano 49 i w większości dotyczyły one inżynierskiego uzbrojenia terenu oraz budowy bądź przebudowy budynków użyteczności publicznej.

Jeśli chodzi o rozmieszczenie przestrzenne to najwięcej decyzji na budowę nowego budynku mieszkalnego bądź zmianę sposobu użytkowania istniejącego budynku na budynek mieszkalny wydawanych jest dla obszarów największych miejscowości tj.: Trzebielina – 31 decyzji, Zielinia – 25 decyzji oraz Suchorza 16 decyzji.

Inwestycje dotyczą różnych terenów w gminie Trzebielino, skupiają się w terenach już istniejącego zainwestowania (Decyzje o warunkach zabudowy z racji swego charakteru prawnego dotyczą lokalizacji położonych w sąsiedztwie terenów zabudowanych o podobnej funkcji, czy sposobie zabudowy). Przeważają decyzje związane z zabudową mieszkaniową (ok. 30%), decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego to głównie inżynierskie uzbrojenie terenu oraz budowy i przebudowy budynków użyteczności publicznej.

Na terenie gminy występowały również wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy na budowę kilku budynków mieszkalnych wraz z podziałem działek:

- w miejscowości Starkowo na działce nr 4/10 wnioskowano o budowę 40 budynków mieszkalnych jednorodzinnych,
- w miejscowości Trzebielino na działce nr 489/4 wnioskowano o budowę 12 budynków mieszkalnych jednorodzinnych,
- w miejscowości Gumieniec na działce nr 93 wnioskowano o budowę 8 budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Wnioski te należy wziąć pod uwagę przy projektowaniu terenów rozwojowych w gminie Trzebielino; można je traktować jak wnioski dotyczące nowych terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

3.7.8. Wnioski złożone do zmiany studium

Spośród wszystkich wniosków, które wpłynęły do Urzędu gminy w Trzebielinie w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego można wyróżnić cztery grupy wniosków:

1) Wnioski osób fizycznych i prawnych

Zamierzenia inwestycyjne osób prywatnych wyrażane są poprzez składane wniosków o warunkach zabudowy. Większość wniosków złożonych przez osoby indywidualne dotyczą zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele budowlane, w tym w zazwyczaj na funkcję zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rzadziej usługowej i produkcyjnej. Pojedyncze wnioski dotyczą innych inwestycji.

W grupie tej należy wyróżnić wniosek dotyczący lokalizacji farm elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy złożone przez (lokalizację wniosków pokazano na zał. graficznym *Uwarunkowania - synteza* w skali 1: 10 000):

- INTER WIND sp. z o.o. – tereny położone w miejscowościach Starkowo i Starkówko;

2) Wnioski własne gminy – ukazują potrzeby w zakresie zagospodarowania ważne dla jakości życia mieszkańców.

3) Wnioski organów i instytucji - organy i instytucje po zawiadomieniu o przystąpieniu do zmiany studium przekazały pisma o ogólnie - informacyjnej treści lub nie wniosły uwag do zmiany studium. Organy te są ustawowo zobowiązane do współpracy podczas sporządzania dokumentu studium.

3.8. Stan prawny gruntów

Strukturę własności gruntów w gminie Trzebielino w podstawowych kategoriach statystycznych przedstawia poniższa tabela

Wykaz gruntów (własność gruntów) statystyczne zestawienie zbiorcze GUGiK stan na 01.2014r.

Lp.	rodzaj własności	powierzchnia gruntów [ha]	% w ogólnej powierzchni
1	własność Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	17211	76,48%
2	własność Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	31	0,14%
3	własność gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazane w użytkowanie	220	0,98%
4	własność gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	3	0,01%
5	własność osób fizycznych	3408	15,14%
6	własność spółdzielni	17	0,08%
7	własność kościołów i związków wyznaniowych	23	0,10%
8	własność powiatów	40	0,18%

9	własność województw	1	mniej niż 0,01%
10	własność spółek prawa handlowego	1549	6,88%
	RAZEM	22503	100,00%

3.9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

3.9.1. Ustawa o ochronie przyrody

Omówiono w rozdziale 3.3.3. - Ustanowione formy ochrony przyrody

3.9.2. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Omówiono w rozdziale 3.4.2. - Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

3.9.3. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Zasoby leśne

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. 2015, poz. 909) przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne:

- gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa - wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby;
- innych gruntów leśnych, wymaga uzyskania zgody marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

Zmiana przeznaczenia gruntów, o której mowa powyżej, dokonywana jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 11 pkt 1 w/w ustawy wyłączenie z produkcji gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne - wymaga wydania decyzji zezwalającej na takie wyłączenie. Procedura wyłączenia gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne nie jest związana z opracowaniem planu miejscowego.

W związku z bardzo dużą powierzchnią leśną na terenie gminy, w działaniach planistycznych gminy przewiduje się konieczność ich przeznaczania na cele nieleśne.

Zasoby glebowe

Zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. 2015, poz. 909) ochronie podlegają użytki rolne klas I-III. Grunty wymienionych klas występują na obszarze opracowania. W przypadku konieczności przeznaczenia tych gruntów na cele pozarolnicze będą one wymagały:

- przeznaczenia na cele nierolnicze w miejscowym planie zagospodarowania;
- uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Zgodnie z art. 11 pkt 1 w/w ustawy wyłączenie z produkcji użytków rolnych :

- klas I-III - wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego;

- klas IV-VI - wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego;
- wymaga wydania decyzji zezwalającej na takie wyłączenie. Procedura wyłączenia użytków rolnych z produkcji nie jest związana z opracowaniem planu miejscowego.

3.9.4. Ustawa Prawo wodne

Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r. (t.j. Dz.U. 2015 poz. 469) Prezes KZGW w dniu 21 grudnia 2011 r. zatwierdził „Wstępną ocenę ryzyka powodziowego”, w ramach której opracowano m.in. „Mapę obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w województwie pomorskim” oraz „Mapę obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne w województwie pomorskim”.

Zgodnie z tymi mapami na terenie gminy występują obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne – dotyczy to terenów w dolinie Wieprzy.

3.9.5. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze (tereny i obszary górnicze)

Według „Prawa geologicznego” (...) obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny objętej koncesją, zaś (...) terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

Aktualnie prowadzona jest eksploatacja złoża „Gumieniec”, na podstawie koncesji wydanej dnia 28.09.1998 roku przez Wojewodę Słupskiego (decyzja: 1084-98 [OS-3-7512/45/98]), oraz koncesji wydanej dnia 22.12.2008 roku przez Marszałka Województwa Pomorskiego (decyzja: DROŚ.G.JW-75121-05/08).

Dla eksploatowanego złoża kruszywa naturalnego „Gumieniec” wyznaczony został obszar górniczy i teren górniczy.

Ponadto na terenie gminy Trzebielino do dnia 31.12.2011 r. w rejestrze złóż widniało złożo kredy jeziornej „Trzebielino” – aktualnie skreślone z bilansu zasobów. Złoże to było w przeszłości eksploatowane. Obecnie tereny po eksploatacji złoża są zrekultywowane w kierunku wodnym.

3.10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Wg „Rejestracji i inwentaryzacji naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)” na obszarze gminy Trzebielino nie występują zarejestrowane osuwiska.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG)²¹ na terenie gminy Trzebielino znajdują się obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Informacje na temat tych obszarów mają jednak charakter poglądowy i według zaleceń PIG nie należy ich wykorzystywać przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego.

---

²¹ Państwowy Instytut Geologiczny, we współpracy z innymi instytucjami realizuje ogólnopolski projekt „System ochrony przeciwosuwiskowej” (SOPO). Jego podstawowym celem jest m.in. rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1 : 10 000 wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Obecnie w trakcie realizacji jest II etap projektu (spośród zaplanowanych III etapów).

3.11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

Omówiono w rozdziale 3.7.3. i 3.7.4 - Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy - Potencjał wodny; Potencjał surowcowy

3.12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Aktualnie prowadzona jest eksploatacja złoża „Gumieniec”, na podstawie koncesji wydanej dnia 28.09.1998 roku przez Wojewodę Słupskiego (decyzja: 1084-98 [OS-3-7512/45/98]), oraz koncesji wydanej dnia 22.12.2008 roku przez Marszałka Województwa Pomorskiego (decyzja: DROŚ.G.JW-75121-05/08).

Dla eksploatowanego złoża kruszywa naturalnego „Gumieniec” wyznaczony został obszar górniczy i teren górniczy.

3.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

3.13.1. Transport

W zakresie powiązań z siecią zewnętrzną gmina wiejska Trzebielino znajduje się w korzystnym położeniu, dzięki drodze krajowej nr 21 i wojewódzkiej nr 209.

Dodatknie cechy układu:

- Wewnętrzna sieć drogowa w gminie – zapewnia sieć powiązań komunikacyjnych poszczególnych wsi z ośrodkiem gminnym, oraz w skali regionalnej w kierunkach północ – południe i wschód – zachód,
- Wystarczająco gęsta sieć dróg dojazdowych i lokalnych,
- Dobrze działająca i rozwinięta sieć linii komunikacji autobusowej.

Ujemne cechy układu:

- Drzewa w skrajni drogi lub w przestrzeni od 0 do 3.0 m od krawędzi jezdni na wielu odcinkach – np: DP1705G,
- Spękana, nierówna i zniszczona nawierzchnia asfaltowa np: DP1169G Bożanka - Broczyna, DP1167G Dolno - Bąkowo, częściowo DP1705 Poborowo - Cetyń - granica gminy,
- Nieuporządkowane przekroje jezdni (zmiany w szerokości na jednym odcinku) oraz skrzyżowań,
- Zmiany nawierzchni z bitumicznej, na np. gruntową na jednym odcinku, np. DP1167G na granicy gminy,

- Brak odpowiedniej ilości chodników w poszczególnych miejscowościach gminy (braki ciągłości, nieodpowiednia szerokość i stan techniczny),
- Brak dróg rowerowych, wyznaczonych, wydzielonych w stosunku do drogi i chodników,

Miejsca szczególnie niebezpieczne lub z nieczytelną organizacją ruchu:

Na obszarze gminy Trzebielino w sieci drogowo-ulicznej stwierdzono kilka miejsc niebezpiecznych, wymagających podjęcia działań w celu poprawienia bezpieczeństwa ruchu jak i komfortu użytkowników (lokalizację wskazanych miejsc pokazano na zał. graficznym *Uwarunkowania - synteza*):

- 1 – nieodpowiednio zlokalizowane przejście dla pieszych przez drogę krajową nr 21 w miejscowości Objezierze, przejście na samym wjeździe do miejscowości oraz na wzniesieniu co wpływa na obniżenia bezpieczeństwa użytkowników,
- 2 – skrzyżowanie DK21 i DP1705G w miejscowości Trzebielino – skrzyżowanie, na którym występują braki czytelności oraz brak widoczności co zagraża bezpieczeństwu ruchu – konieczna przebudowa,
- 3, 4 – skrzyżowania drogi powiatowej nr 1705G z ulicą prowadzącą do zabudowań po PGR w miejscowości Poborowo, wloty pod ostrym kątem, ograniczona widoczność obniżająca poziom bezpieczeństwa ruchu,
- 5, 6 – skrzyżowania drogi powiatowej 1704G z drogą gminną nr 160010G i DP1705G w miejscowości Cetyń, sytuacja j.w.

3.13.2. Gospodarka wodno-ściekowa

94% mieszkańców gminy Trzebielino zaopatrywanych jest w wodę ze zbiorowych systemów wodociągowych. W gminie obecnie funkcjonuje pięć odrębnych wodociągów wiejskich (obsługujących 1 wieś) lub wiejskich grupowych (obsługujących kilka miejscowości) zaopatrywanych w wodę z ujęć głębinowych. Gminne komunalne ujęcia wody zaopatrujące w wodę poszczególne wodociągi istnieją w następujących miejscowościach: Objezierze (3 studnie + SUW), Zielin (2 studnie + SUW), Starkowo (1 studnia + SUW), Trzebielino (2 studnie + SUW) i Cetyń (2 studnie + hydrofornia – woda nie wymaga uzdatnienia). Dobra zdolność produkcyjna ujęć znacznie przekracza zużycie. Najwyższe zasoby eksploatacyjne posiada ujęcie w Objezierzu i Cetyniu. Jeśli chodzi o stacje uzdatniania wody w najlepszym stanie technicznym jest stacja w Objezierzu (jest to stacja nowoczesna – zbudowana w 2002 r.). W najgorszym stanie technicznym jest stacja wodociągowa w Trzebielinie – wymaga pilnej modernizacji i przebudowy. Pozostałe 2 stacje uzdatniania w Zielinie i Starkowie oraz hydrofornia w Cetyniu również są w nienajlepszym stanie technicznym, są to stacje zbudowane w latach 60-tych ubiegłego wieku, przejęte przez gminę po byłych PGR-ach, przestarzałe, wyeksploatowane, dostosowane do procesu uzdatniania wody. Ujęcie w Starkowie nie posiada studni awaryjnej.

W gminie Trzebielino obecnie funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków do których odprowadzane są ścieki dwoma odrębnymi systemami k.s. Oczyszczalnie zlokalizowane są w miejscowościach Zielin i Trzebielino.

Do oczyszczalni w Zielinie odprowadzane są ścieki z miejscowości Zielin, Starkowo i Suchorze. Oczyszczalnia ma projektowaną przepustowość $Q_{sr\ dob.} = 256,00 \text{ m}^3/\text{d}$. W roku 2012 oczyszczalnię dopływało $95,9 \text{ m}^3/\text{d}$ w tym $5,5 \text{ m}^3/\text{d}$ ścieków dowożonych. Oczyszczalnia jest w trakcie modernizacji i rozbudowy która zostanie zakończona w 2015 r. W realizacji jest też k.s. Ułiszkowice – Suchorze. Jak widać oczyszczalnia ma duże rezerwy w przepustowości. Mogłaby zatem przyjąć jeszcze znaczne ilości ścieków.

3.13.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Trzebielino 2008-2016” celem strategii gospodarowania odpadami jest utworzenie infrastruktury oraz systemów gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju poprzez realizację zasad:

- zapobieganie powstawania odpadów oraz ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko
- zapewnienie zgodnego z zasadami ochrony środowiska odzysku, jeżeli nie udało się zapobiec powstawaniu odpadów
- zapewnienie zgodnego z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwiania odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi
- eliminacja szkodliwego wpływu odpadów na środowisko i życie człowieka

3.13.4. Gospodarka energetyczna

W zapotrzebowaniu na ciepło, zarówno w stanie istniejącym jak i perspektywie zdecydowanie dominuje budownictwo mieszkaniowe, stanowiąc odpowiednio: ok. 86 % i 82 % ogólnego zapotrzebowania na ciepło gminy. W perspektywie zapotrzebowanie gminy na ciepło maleje w stosunku do stanu istniejącego o ok. 7 % . Pomimo przyjętego przyrostu powierzchni w budownictwie mieszkaniowym ok. 4 % nastąpi spadek zapotrzebowania o ok. 2 % . Jest to wynik przewidywanych działań termomodernizacyjnych i niskich strat ciepła w nowych realizacjach.

W okresie perspektywicznym przyrost zapotrzebowania na energię elektryczną określony wg prognoz Urzędu Regulacji Energetyki będzie dotyczył:

- Odbiorców indywidualnych - wywołany rozwojem budownictwa mieszkaniowego, który będzie się odbywał poprzez budowę domów jednorodzinnych, stałym przyrostem liczby urządzeń elektrycznych wykorzystywanych w gospodarstwach domowych (sprzęt agd, rtv, komputery itp.) oraz przewidywanym wzrostem wykorzystania energii elektrycznej do ogrzewania.
- Podmiotów gospodarczych w tym:
  - o usług, rzemiosła i obiektów użyteczności publicznej, które powstaną w dostosowaniu do rozwoju budownictwa,
  - o pozostałych form działalności gospodarczej – wywołany rozwojem istniejących i powstaniem nowych podmiotów; określenie potrzeb perspektywicznych jest niezwykle trudne, ponieważ nie znane są rodzaje działalności gospodarczej, które mogą się pojawić na terenie gminy
- Gospodarki komunalnej - przewiduje się znaczny wzrost zapotrzebowania; powstaną nowe ulice, oczyszczalnie i przepompownie ścieków, wzrośnie zapotrzebowanie energii związane z rozbudową wodociągów itp. Związany z tym przyrost zapotrzebowania na energię będzie częściowo zrekompensowany zmniejszeniem w wyniku modernizacji i wprowadzenia energooszczędnych urządzeń.

3.14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Na terenie Gminy Trzebielino nie wskazano obszarów, na których będą realizowane zadania rządowe i samorządowe; dotychczas występujące zadania zostały zrealizowane bądź odstąpiono od realizacji tych zadań.

PROJEKT